

21

ANUL XXVIII (1231)

11 IANUARIE 1979

Clujăra

Săptăminal editat de
**FRONTUL
UNITĂȚII
SOCIALISTE**

„Este pentru mine o mare satisfacție să văd realizându-se astăzi, în țara noastră, idealurile de libertate, dreptate și echitate ale partidului, să fiu părtaşă la marile transformări revoluționare petrecute în acești ani în patria noastră, la marile izbînzi pe care poporul român le-a dobîndit, sub conducerea partidului, în vasta operă de edificare a societății noi, socialiste.“

ELENA CEAUȘESCU

Democrația muncitorească și progresul tehnic

Și pentru oamenii muncii din Întreprinderea bucuresteană de pompe „Aversa“, a mai trecut un an și a început altul. A trecut un an în care s-a dat o importanță deosebită dezvoltării și adîncirii autoconducerii și autogestiei muncitorești ca forme specifice ale democrației noastre socialiste. După cum ne spunea Paraschiv Stănescu, președintele Comitetului oamenilor muncii din întreprindere, 1978 a fost un an al performanțelor. Sigur, cu îndeplinirea planului anual la toți indicatorii aproape că se obișnuiseră. Dar, de astă dată au fost confrunțați cu un termen nou — producția netă — pe care au realizat-o și depășit-o, nu, bineînțeles, fără eforturi. Au apărut noțiuni noi sau cu un conținut nou, cum sînt autoconducerea, autogestivitatea, democrația muncitorească, astăzi ele căpătînd un înțeles bogat, viu și ușor de lămurit de către toți oamenii muncii de la „Aversa“.

Am putea spune că la „Aversa“ nimeni nu se îmbată cu apă rece. Tehnicianul Florica Ganea recunoaște că multe din propunerile și sugestiile oamenilor muncii se îndreaptă spre domeniul vieții sociale. Totuși, mai mult decît altădată, acum oamenii sînt preocupați de modul cum se introduc tehnologiile noi, menite să grăbească înnoirea producției și sporirea productivității. Stungarul Marin Dragomir, de la secția prelucrări, a cerut, nici mai mult nici mai puțin, ca proiectanții și tehnologii să coboare în secțiile direct productive pentru a vedea ce-i doare pe muncitori și care sînt pirghiile unde se poate acționa pentru sporirea calității. Așa s-a trecut la proiectarea și realizarea unor dispozitive speciale pentru prelucrat tronșoane flanșate. Nu-i vorbă că și atelierul de proiectare pentru tehnologii la rece a materializat ideea lui Dragomir și acum prelucrarea tronșoanelor se face din aceeași prindere, iar amănuntul acesta duce la îmbunătățirea calității și scurta-rea timpului de lucru. De la critica sau invitația stungarului Dragomir, cum vrem s-o luăm, proiectanții, tehnologii și chiar cercetătorii de la „Aversa“ au rămas cu banul obicei de a fi mereu mai aproape de mașini. Așa se face că ingine-

(Continuare în pagina 5)

ION PREDOȘANU ■

ȘERBAN RUSU ARBORE : Istoria

Moment din timpul sărbătoririi tovarășei Elena Ceaușescu

**Astăzi,
profesia de scriitor
a devenit o misiune**

— Stimate Augustin Buzura, cum vi se pare viața la 40 de ani?

— Mi-e imposibil să găsesc cuvîntul potrivit. Oricum, printr-o simțimentale pe care le încerc, nu pot ocoti unul: spaima.

— De ce?

— Printre altele, m-am pomenit așa, deodată, cu unele cărți nescrise, cu multe necitite, cu numeroase drumuri literare, geografice, spirituale etc. nestrăbătute. Și cînd mă gîndesc că fiecare drum are un timp al său... Dar optimist cum sînt, îmi spun că de fapt toată viața a fost o cursă contracronometru pentru a recupera... Pe de altă parte, visez de mult o carte care să mă reprezinte, să fie suma căutărilor și încercărilor de pînă acum, a experienței dobîndite, un tur de forță și de curaj; nu mai pot amana proiectul însă nu mă simt suficient de pregătit, nu aș putea fi altfel de nou cum aș vrea...

— Susțineți că vă place noul. Dar la ce nu puteți renunța din ceea ce ați fost dintotdeauna?

— Din ceea ce sînt azi! Pentru că nu puține adevăruri le-am descoperit cu înțîzire, după lungi căutări și ezitări. Am fost naiv, dezinformat, nehotărît, indiferent, de prea bună-credință etc.

— De acord cu precizarea! Prin urmare...

— La a fi eu însumi, la a gîndi cu propriul meu cap, la a-mi afirma convingerile și adevărurile mele și ale celor pentru care scriu, însă cu mult mai multă energie de cum am făcut-o pînă acum. Sper să se vadă acest lucru chiar și din proximal roman...

— Din cărțile pe care le-ați scris în ultima vreme s-ar părea că nu v-a marcat deloc copilăria. Așa să fie?

— Am fost marcat ca om. Ca scriitor ești obligat să alegi, or, n-am avut timp să mă opresc asupra ei tocmai pentru că m-au pasionat prezentul, dramele altora. De fapt, ce copilărie am avut? Prima mea amintire începe cu cuvintele tatei: „Bala Mare este plină cu refugiați cehi. A început războiul!“ A început prin urmare și seria umilințelor, tata dus la muncă forțată de unde a fugit, apoi icoanțele mamei, atît de vechi, ciuruite cu

(Continuare în pagina 7)

GEORGE ARION ■

**Un accident de schi
cu urmări
fericite**

● Un medic ortoped și un inginer electronist realizează un aparat pentru stimularea electrică a fracturilor osoase. În patru cazuri, noul procedeu salvează pacienții de la amputare

Accidentul menționat în titlul nostru s-a produs cu trei ani în urmă la Poiana Brașov, cînd nefericita lui victimă, inginerul bucurestean Virgil Bărbulescu, a avut neinspirata idee de a-și regla schiurile pentru pîrtie tare pe un teren acoperit de un strat gros cu zăpadă afinată. După o căzătură, două aventuri s-a terminat cu o fractură închisă de gambă.

Transportat de urgență la Spitalul județean din Brașov, accidentatul s-a bucurat de la bun început de îngrijirile și tratamentul medicului chirurg Ion Scarbură. După numai cîteva săptămîni, fractura s-a

(Continuare în pagina 10)

LIVIU TIMBUS ■

● CITIȚI ÎN PAG. 12-13:

**Un oraș și o uzină
OȚELUL ROȘU**

**Ei trăiesc
în anul 2000**

Am întrebat pe cîțiva tineri cercetători din Cluj-Napoca cu ce lucrare ar dori să se prezinte, peste zece sau cincisprezece ani, la un prestigios congres științific în specialitatea lor.

Iată cîteva răspunsuri.

Inginerul Doru Titus Hategan, șef de colectiv la Institutul de cercetări și proiectări miniere pentru substanțe nemetalifere, cel mai mare institut de cercetări din Cluj-Napoca:

— Eu visez să introduc cercetarea asistată de calculator. Ideea în sine nu-mi aparține, se caută soluții și s-au obținut rezultate în mai multe domenii, totuși ea este încă la început. Eu aș dori s-o generalizez în sfera mea de activitate, în proiectarea minieră.

— Îmi revine în minte o recentă discuție pe care am avut-o, nu departe de locul unde ne aflăm acum, cu fostul dumneavoastră profesor, doctorul docent Arpad Kélemen, decanul Facultății de electrotehnică, pe care ați absolvit-o. Se indigna — cuvîntul e cam tare, dar nu prea departe de adevăr — că pînă și în cursuri de anul V de politehnică, pe parcursul a sute de pagini, nu întâlnești o singură formulă, ci descrieri de roți dințate, angrenaje, echipamente. Or, doar matematizarea, după părerea lui, îi va permite viitorului inginer să devină contemporan cu epoca.

— În adevăr, formulele, transcrierea matematică a realității fizice ne dau certitudinea că am pătruns în esența fenomenului studiat și totodată ne oferă posibilitatea de a transpune actul de proiectare într-un limbaj logic formalizat apt de a fi trecut pe calculator. Din acel moment, eficiența muncii intelectuale ar spori enorm, literalmente de sute de ori. Pe această cale, s-ar putea obține sute de variante și s-ar alege cea mai bună în deplină cunoștință de cauză.

— Cum se petrec lucrurile în prezent?
— De regulă, se lucrează luni de zile la un proiect, o nouă variantă reclamînd cam tot atît timp. Ar fi deci iluzoriu să ceri proiectantului mai mult de două, maximum trei variante, fiindcă practic de fiecare dată el trebuie să refacă toate calculele. Și atunci, procedezi prin intu-

(Continuare în pagina 11)

LIONEL NIȚESCU ■

Înaltă prețuire, omagiu de suflet și conștiință

Sărbătorirea tovarășei

Prilej de cald și respectuos omagiu. Un moment care a generat vii sentimente de dragoste, stimă și aleasă prețuire pentru o activitate exemplară, închinată celor mai înalte idealuri ale poporului, ale țării. Înaltă apreciere pentru remarcabila contribuție la dezvoltarea științei românești. Legitimă mândrie pentru activitatea de promovare a politicii externe a partidului și a României socialiste. Expresii ale unor gânduri și sentimente care și-au aflat vibrante formulări cu ocazia aniversării zilei de naștere a tovarășei Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, academician doctor inginer a cărei operă științifică se bucură de o recunoaștere și prețuire unanimă atât în țară, cât și peste hotare.

Pentru activitatea îndelungată în miscarea muncitorească, revoluționară, pentru contribuția remarcabilă la dezvoltarea și afirmarea științei românești, pentru aportul deosebit la îndeplinirea politicii partidului și statului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate în patria noastră, tovarășei Elena Ceaușescu i-a fost conferit, la 6 ianuarie, cu prilejul aniversării zilei sale de naștere, prin decret prezidențial, Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România” clasa I. Solemnitatea decorării tovarășei Elena Ceaușescu cu înalta distincție a avut loc la sediul C.C. al P.C.R., cu participarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, conducătorul partidului și statului, precum și a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat. Momentele acestei solemnități sînt acum bine cunoscute, datorită transmisilor de la radio și televiziune și relatărilor presei centrale. Ele au fost prilejul unui puternic și real interes din partea tuturor oamenilor muncii din țara noastră, a cercurilor științifice și de cercetare, momente omagînd o activitate exemplară, un devotament neprecupețit.

„Trăiesc o mare satisfacție pentru faptul că, în domeniul meu de activitate, împreună cu ceilalți oameni de știință, imi pot aduce nemijlocit contribuția la îndeplinirea politicii partidului privind legarea tot mai strînsă a cercetării științifice de cerințele concrete ale vieții, la progresul și afirmarea tot mai puternică — atât pe plan național, cât și internațional — a științei românești”.

(Din Cuvîntul tovarășei Elena Ceaușescu)

În Scrisoarea Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român adresată tovarășei Elena Ceaușescu — prezentată de tovarășul Manea Mănescu, prim-ministru al guvernului —, în cuvinte calde, este subliniată înalta prețuire acordată bogatei și complexe activități desfășurate de tovarășa Elena Ceaușescu, contribuției pe care, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, o aduce la marea operă de construire a societății socialiste multilaterale dezvoltate pe pămîntul României și înaintare a țării spre comunism. „Sărbătorirea, în acest an, a zilei dumneavoastră de naștere — se spune în scrisoare — coincide cu aniversarea a peste 40 de ani de activitate revoluționară, pe care ați desfășurat-o cu un fierbinte devotament și remarcabilă abnegație pentru triumful idealurilor de dreptate socială și națională ale poporului român.

Însușindu-vă din fragedă tinerețe ideile socialismului, ați participat la marile bătălii purtate de clasa muncitoare, a cărei fiică sînteți, de masele largi populare împotriva exploatării burghezo-moșierești, a fascismului și a războiului hitlerist, pentru democrație și socialism, ați contribuit activ la lupta Partidului Comunist Român — în rîndurile căruia v-ați anga-

jat ca tinără utecistă — oferind un remarcabil exemplu de militant comunist pentru libertatea și independența patriei”.

Prezența deosebit de activă la nivelul superior al conducerii partidului nostru, personalitatea științifică a tovarășei Elena Ceaușescu și-a găsit o împlinire unanim apreciată în domeniul cercetării într-o ramură de o deosebită importanță a economiei naționale: chimia. Stau mărturie a recunoașterii și prețurii acestei sustinute activități, cunoscute de mai multe decenii, titlurile de doctor în științe și membru al Academiei Republicii Socialiste România, la care se alătură numeroase titluri de „Doctor honoris causa” și „Membru de onoare” acordate de institute superioare și academii din numeroase țări ale lumii, reputația profesională de marcă în rîndul oamenilor de știință din țară și din străinătate. Laborioasa activitate de savant pe care o desfășoară tovarășa Elena Ceaușescu are, în același timp, și o dimensiune extrem de dinamică, un conținut profund umanist, împletindu-se cu numeroase inițiative puse în slujba amplificării contactelor dintre oamenii de știință români și din alte țări, pentru ca toate cuceririle geniului uman, succesele științei să servească nu distrugerii, ci progresului și civilizației, să fie folosite

pentru o viață mai bună a tuturor locuitorilor de pe planeta noastră.

O astfel de complexă și multilaterală activitate, dămurea energică în numele unor interese și idealuri înaintate este firesc să reprezinte pentru noi, românii, pentru cetățenii întregii țări, pentru femeile noastre, un însuflețitor exemplu, un îndemn viu de a acționa permanent pentru împlinirea în viață a mărețului Program de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

În cuvîntul său, rostit în cadrul solemnității din 6 ianuarie, adresînd calde mulțumiri Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al partidului pentru scrisoarea și urările prilejuite de aniversarea zilei sale de naștere, mulțumind de asemenea călduros conducerii de partid și de stat pentru înalta distincție acordată, tovarășa Elena Ceaușescu, în cuvinte emoționante, a evocat activitatea sa de peste patru decenii în rîndurile mișcării revoluționare, ale Partidului Comunist Român. „Doresc să subliniez — a spus tovarășa Elena Ceaușescu — că momentul intrării mele în partid a reprezentat un moment esențial pentru întreaga mea viață. Am activat în mișcarea revoluționară, în rîndurile tineretului comunist, iar apoi ca membră a Partidului Comunist Român. Am considerat întotdeauna că nu există o satisfacție mai mare decît aceea de a sluji cauza clasei muncitoare — din rîndurile căreia m-am ridicat — cauza celor mulți, cauza partidului, a poporului meu”.

Această credință totală în idelle cărora li s-a consacrat, în finalitatea superioară a activității căreia i se devotează cu prisosință este legată în mod nemijlocit de personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarăș de viață, înalt exemplu de dirzenie și dămure totală în lupta revoluționară, de nestrămutată încredere în victoria cauzei drepte a clasei munci-

Președintele Nicolae Ceaușescu a primit scrisorile de acreditare a ambasadorului Republicii Populare Chineze

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit, marți, 9 ianuarie, pe Cen Su-lian, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Populare Chineze în țara noastră.

Înminind scrisorile de acreditare, ambasadorul Cen Su-lian a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu un mesaj prietenesc și cele mai bune urări din partea tovarășilor Hua Kuo-fen, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, Ie Cien-in, vicepreședinte al C.C. al

P.C. Chinez, președintele Comitetului Permanent al Adunării Naționale a Reprezentanților Popolari a R.P. Chineze, Den Siao-pin, vicepreședinte al Consiliului de Stat al R.P. Chineze.

În cuvîntarea prezentată de ambasador, cu acest prilej, sînt relevate relațiile de prietenie și strînsă conlucrare existente între partidele, țările și popoarele noastre, a căror dezvoltare a fost puternic stimulată de întîlnirile româno-chineze la nivel înalt. „Vizitele reciproce întreprinse de președintele Nicolae Ceaușescu în R.P. Chineză și de președintele Hua Kuo-fen în România, în cursul anului trecut — se arată

în cuvîntare — constituie un eveniment istoric în viața politică a celor două țări, ele inserînd pagini noi în analele relațiilor bilaterale. Convorbirile ce au avut loc între conducătorii țărilor noastre și documentele semnate în cursul vizitelor au deschis largi perspective pentru colaborarea prietenească dintre partidele, țările și popoarele noastre”.

Ambasadorul a subliniat că în cadrul misiunii ce îi revine va depune toate eforturile pentru întărirea și dezvoltarea continuă a prieteniei și colaborării româno-chineze. Primind scrisorile de acreditare, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a mulțumit pentru mesaj și pentru urările exprimate și a rugat să se transmită tovarășilor Hua Kuo-fen, Ie Cien-in și Den Siao-pin salutul său prietenesc, împreună cu cele mai bune urări.

În cuvîntarea de răspuns a șefului statului român sînt evocate relațiile de prietenie frățească și colaborare dintre partidele, țările și popoarele noastre, care cunosc o amplă dezvoltare. „Întîlnirile istorice și convorbirile din anul trecut, la Pekin și București, cu tovarășul Hua Kuo-fen — se subliniază în cuvîntare —

hotărîrile adoptate privind dezvoltarea colaborării româno-chineze în toate domeniile și a conlucrării celor două țări pe plan internațional au ridicat la un nivel superior prietenia și solidaritatea dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză. Dezvoltarea ascendentă a relațiilor dintre cele două țări și partide corespunde atât intereselor și aspirațiilor poporului român și poporului chinez, cât și cauzelor generale a întăririi forțelor socialismului în lume, a păcii și colaborării internaționale”.

După solemnitatea prezentării scrisorilor de acreditare, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a întretinut într-o atmosferă de căldă prietenie tovarășească cu ambasadorul Republicii Populare Chineze, Cen Su-lian.

La solemnitatea și convorbiri au participat tovarășii Ștefan Andrei, ministrul afacerilor externe, și Silviu Curticeanu, secretar prezidențial și al Consiliului de Stat. Au fost de față, de asemenea, membri ai Ambasadei R.P. Chineze la București.

al partidului și poporului, al țării întregi

Elena Ceaușescu

toare, a partidului nostru. Satisfacția cea mai deplină pentru această neobosită și nobilă slujire o reprezintă realizările prezentului, izbînzile dobîndite de poporul nostru, sub conducerea partidului, în vasta și măreața operă de edificare a societății noi, socialiste, în unirea puternică, deplină conștiință a tuturor oamenilor din patria noastră, fără deosebire de naționalitate, în jurul partidului, al Comitetului Central, al secretarului general al partidului. La aceasta se adaugă binemeritul prestigiu mondial de care se bucură România socialistă, datorită politicii active a partidului și statului nostru, o politică de pace și colaborare, de dezvoltare a relațiilor cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, o politică constructivă, servind interesele vitale ale popoarelor — dezarmarea, destinderea și securitatea în lume.

Activitatea de comunistă în primele rînduri ale partidului pe care o desfășoară cu abnegație și devotament tovarăsa Elena Ceaușescu pentru a face să prindă viață aceste direcții de acțiune majoră ale Partidului Comunist Român este completată, este exprimată într-o dimensiune fundamentală a sa de activitatea științifică pe care o desfășoară, prin contribuția alături de ceilalți savanți ai țării, de cercetători, la infaptuirea politicii partidului privind legarea tot mai strînsă a cercetării științifice de cerințele concrete ale vieții, la progresul și afirmarea tot mai puternică a științei românești, atît în țară, cît și în afara hotarelor ei. Încrederea în măreția acestor țeluri este aceeași care a însuflețit munca și dăruirea tovarăsei Elena Ceaușescu în toți anii de pînă acum, în toți anii de cînd a îmbrățișat aceste idei și li s-a consacrat, în permanentă alături de cel mai strălucit și iubit fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. De aceea, cuvintele rostite de tovarăsa Elena Ceaușescu cu prilejul aniversării zilei sale de naștere au valoare de simbol și de angajament: „Vreau să vă asigur, stimați tovarăși, să asigur Comitetul nostru Central, întregul partid și în continuare mă voi strădui să fac totul pentru a-mi aduce, împreună cu ceilalți tovarăși, contribuția la infaptuirea acestui măreț program, că voi munci întotdeauna cu abnegație și energie pentru infaptuirea neabătută a politicii partidului — politică pe care o slujesc cu întreaga mea ființă din cei mai tineri ani ai vieții mele și care nu cunoaște țel mai înalt decît bunăstarea și fericirea poporului, libertatea și demnitatea națiunii noastre socialiste”.

În continuarea solemnității, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului au felicitat-o cu deosebită căldură pe tovarăsa Elena Ceaușescu, i-au exprimat cele mai alese urări de sănătate, viață îndelungată și putere de muncă. În onoarea tovarăsei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, cu prilejul aniversării zilei sale de naștere, sîmbătă, 6 ianuarie, Comitetul Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român a oferit o masă tovarășească, la Palatul Primăverii. Toastînd în onoarea sărbătoritei, tovarășul Ștefan Voitec i-a urât, în numele celor prezenți, multă sănătate, viață îndelungată și fericită, împreună cu întreaga familie, multă putere de muncă pentru a obține, în continuare, succese remarcabile, pentru a contribui, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la infaptuirea grandioasei opere de construire a so-

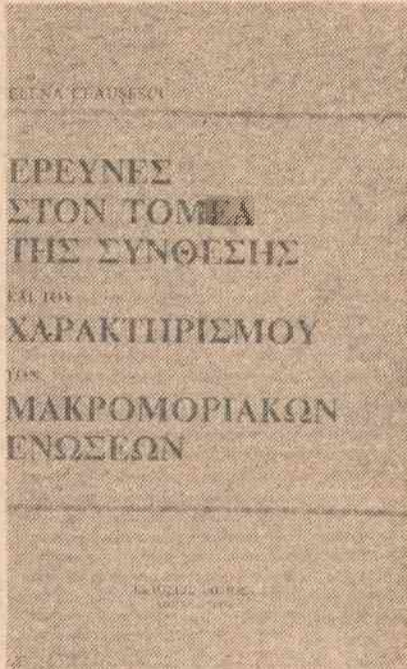
cietății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României. În răspunsul său, tovarăsa Elena Ceaușescu a mulțumit încă o dată pentru urările adresate, și-a exprimat hotărîrea de a contribui, în continuare, împreună cu ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului, cu întregul nostru partid și popor la realizarea mărețului Program de dezvoltare în ritm intens a economiei, științei și culturii, de ridicare a nivelului de trai al oamenilor muncii.

Înaltă prețuire pentru contribuția adusă la dezvoltarea științei românești, felicitări cu prilejul aniversării zilei sale de naștere au exprimat și oamenii de știință, colective de cercetători și specialiști în domenii științifice, în numeroasele mesaje înmînate în cursul zilei de sîmbătă. În această zi, tovarăsa academician doctor inginer Elena Ceaușescu a primit pe tovarășii Ion Ursu, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, Nicolae Giosan, președintele Academiei de Științe Agricole și Silvicultură, Mihail Florescu, ministrul industriei chimice, Suzana Gădea, ministrul educației și învățămîntului, Mihnea Gheorghiu, președintele Academiei de Științe Sociale și Politice, Ion Anton, Cristofor Simionescu și Șerban Țițeica, vicepreședinți ai Academiei Republicii Socialiste România, George Ciucu, rectorul Universității București, și Aurel Groapă, director tehnic la Institutul Central de Chimie, care i-au înmînat mesaje de felicitare ocazionate de aniversarea zilei de naștere. Cu același prilej, tovarăsei Elena Ceaușescu i-a fost oferit un volum care înmănușează cele mai valoroase lucrări elaborate de tovarăsa Elena Ceaușescu, împreună cu colaboratorii din cadrul Institutului de Cercetări Chimice, studii susținute la diverse reuniuni din țară și de peste hotare. Au fost înmînate, de asemenea, numerele omagiale ale „Revistei de chimie” și revistei „Materiale plastice”, care ilustrează contribuția deosebită a tovarăsei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu la dezvoltarea cercetării științifice românești și, în mod deosebit, a celei dintr-un domeniu de vîrf al științei contemporane, chimia.

Aceste mărturii de profundă prețuire, aprecierile deosebite exprimate în mesajele de felicitare adresate de oamenii de știință subliniază excepționala personalitate, științifică și social-politică, a tovarăsei Elena Ceaușescu, exprimă înaltă stimă, admirație și dragoste pentru aceea care, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul iubit al partidului și statului nostru, își aduce în permanentă o rodnică și strălucită contribuție la progresul, fericirea și prestigiul patriei. Este un omagiu de suflet și conștiință pe care, la acest început de an, oamenii muncii din țara noastră — români, maghiari, germani și de alte naționalități — comunistii români îl aduc deschis, din inimă, așa cum se obișnuiește în tradiția poporului român, cu toată căldura, cu toată bucuria unui comunist al cărui profil politic și moral este în sensul cel mai înalt al ideilor și exigențelor partidului, tovarăsei Elena Ceaușescu. Exemplul înalt de competență și dăruire pe care îl oferă prin viața și munca sa tovarăsa Elena Ceaușescu este argumentul suprem în fața căruia se constituie acest omagiu, este substanța autentică din care se înalță firești sentimente de mîndrie patriotică, de prețuire și dragoste.

DOINA FRUNTELATĂ ■

Bibliografia științifică elenă s-a îmbogățit cu o lucrare de mare valoare

Un adevărat eveniment pentru presa științifică elenă l-a constituit apariția în Editura „Aimos” din capitala Greciei a cărții tovarăsei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu „Cercetări asupra sintezei și caracterizării compușilor macromoleculari”.

Tipărit inițial în limba română, în anul 1974, volumul grupează de parte reprezentativă din lucrările de cercetare științifică și inginerie tehnologică consacrate producerii și analizei cu mijloace moderne de investigație a unei largi varietăți de polimeri și elastomeri realizate de tovarăsa Elena Ceaușescu în cadrul valorosului colectiv al Institutului Central de Chimie pe care îl conduce. Datorită marii sale valori teoretice și practice, cartea are un loc de referință, în domeniu, și se bucură de o largă notorietate internațională, fapt

reflectat și de editarea ei în limbile engleză și germană. Semnificative pentru aceasta sînt cuvîntul introductiv la ediția în limba greacă — semnat de cunoscutul om de știință Amalia Fleming, președinte al Asociației femeilor de știință din Grecia — ca și materialele dedicate acestei lucrări apărute în presa elenă. Astfel, în cuvîntul introductiv se subliniază: „Valoarea teoretică și practică a acestor studii devine evidentă pentru orice specialist care parcurge atent paginile acestei cărți”, evidențiindu-se faptul că apariția cărții, prefațarea ei „...oferă din nou prilejul de a omagia personalitatea doamnei Elena Ceaușescu, recomandînd cercurilor științifice elene, în special inginerilor și cercetătorilor care lucrează în domeniul compușilor macromoleculari această carte...”

Anul care a început de cîteva zile are înscrise pe agendă numeroase întruniri ale statelor lumii, deosebit în cadrul consacrat al Națiunilor Unite, care își propun să abordeze și bineînțeles să încerce să rezolve cîteva, din problemele acumulate de-a lungul istoriei relațiilor internaționale.

Reușita acestor întruniri, dobîndită prin voința comună a tuturor țărilor ar însemna împlinirea, în bună măsură, a speranțelor a miliarde de oameni, de a se elibera de spectrul nefast al suprainarmării, de consecințele subdezvoltării și inechității economiei mondiale, de pericolul a noi și noi conflagrații, de a trăi în pace, bună vecinătate și înțelegere.

Națiunile Unite, ca organizație universală întemeiată pe concepția statelor independente și suverane, nu poate da, desigur, rezultate mult diferite de ceea ce exprimă la un moment dat voința, conduita și interesele celor ce o compun. Este și firesc de aceea să regăsim aici într-o formă concentrată ecouri ale contradicțiilor lumii contemporane, tendințe de a perpetua raporturi inegale între națiuni,

rezistențe la tot ce ar putea să apropie omenirea de o altă ordine politică și economică, mai bună și mai dreaptă.

Dar O.N.U. nu este pur și simplu o sumă aritmetică a politicii statelor membre, ci posedă, în virtutea reuniunii pe baze egale a tuturor țărilor lu-

Anul trecut a fost rîndul dezarmării să verifice capacitatea uriașului mecanism al statelor lumii de a aborda cu cit de cit succes astfel de teme. Rezultatele, chiar dacă nu au împlinit intru totul așteptările popoarelor, au arătat că O.N.U. poate totuși să urnească din loc probleme considerate în mod

din plin rolul pe arena mondială, să asigure în fapt fiecărui stat posibilitatea de a participa nemijlocit la dezbaterile și rezolvarea problemelor contemporaneității.

În măsură diferită națiunile lumii resimt totuși nevoia de a se afla mai mult împreună, într-o permanentă și autentică negociere în care discuția deschisă de la egal la egal să dezvăluie, spre binele civilizației, soluții trainice frămîntărilor pe care le cunoaște umanitatea în plin proces de transformări naționale și sociale.

În ceea ce ne privește, aflîndu-ne de mai multă vreme printre sprijinitorii cei mai activi ai organizației mondiale, am pășit în 1979 cu hotărîrea fermă reamintită de tovarășul Nicolae Ceaușescu în mesajul de Anul nou de a intensifica conlucrarea cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, cu toate țările lumii pentru soluționarea problemelor complexe care confruntă omenirea, pentru consolidarea destinderii și păcii.

MIRCEA ANGELESCU ■

Marea negociere

mii, a schimbărilor revoluționare ce se petrec în configurația politică a lumii calitatea de a depăși tot ce s-ar putea realiza printr-o participare restrînsă, într-un cadru mai limitat.

În ultimii ani organizația mondială a făcut, prin strădania a tot mai multe state, noi pași spre cuprinderea în aria proprie de preocupări a acelor mari probleme de care depind în măsură decisivă soarta păcii, viitorul prosper și pașnic al omenirii.

preconcepționate de neatacat în prezența și cu aportul întregii comunități internaționale.

Fără să fi dobîndit și sub aspectul problematicei o reală și definitivă universalitate, O.N.U. înaintează în ciuda a numeroase rezistențe spre o recunoaștere tot mai largă a utilității ei în viața internațională.

Pe aceste realizări se bazează și încrederea noastră că în viitor Națiunile Unite pot și trebuie să-și joace mai

„Acesta ar fi un ritm bun, și ca să fie mai bun, îl accelerăm”

Soarele a inundat prin luminatoarele uriașă hală de montaj a podurilor metalice. Este vorba chiar de podurile de cale ferată, poduri noi pentru linii noi, poduri noi pentru înlocuirea celor vechi. Dar oricât de mare ar fi hala, încapă în ea cu ușurință un stadion, unele poduri sunt confecționate doar pe tronsoane și este bine să fie așa fiindcă faptul permite atacarea paralelă a mai multor secțiuni de pod, deci o bună productivitate a muncii. Lângă hală, în curte, în lumina orbitoare de ianuarie strălucește în rosu un inel metalic cu diametrul de 9 metri. Lângă el batiul unei macarale, înalt aproape cât o casă — cum o arată macaraua?! — și mai apoi turnurile cenușii ale fabricii de betoane, mari și zvelte ca niște fuzee. De fapt, totul aici, sau aproape totul, se înfățișează ochilor la dimensiuni uriașe. Ne aflăm la întreprinderea de poduri metalice și prefabricate din beton din Pitești. Denumirea nu corespunde în întregime fiindcă aici există și o oțelărie unde se toarnă piese de mare precizie precum și o secție de mecanică, care realizează tot felul de utilaje și mecanisme pentru mecanizări în ramura transporturilor. Un scurt bilanț al anului trecut arată că treabă s-a făcut destulă și de calitate. În anul care a trecut rentabilitatea medie a ajuns la 46,5 la sută (în 1975 era doar de 14,6 la sută); cheltuielile la mia de lei producție marfă au scăzut de atunci cu circa 200 de lei iar beneficiile au atins în 1978 suma de 110 milioane lei. „Este un

„Vasile Schipor n-a avut astîmpăr toată viața lui”

Actuala fabrică de construcții metalice și prelucrări mecanice din Rădăuți era, la începuturile ei, un atelier cu 14 oameni. Cu timpul devine o fabrică mixtă de industrie locală, care produce pentru populație mori, plite, sobe țărănești de tuci, iar în grădinile ei de zarzavat cultivă renumiții castraveți de Rădăuți. În momentul de față este cea mai mare producătoare de mobilier comercial din țară, iar din septembrie, anul trecut, odată cu trecerea la Centrala Industrială Mașini-unelte, mecanică fină și sculărie, din cadrul M.I.C.M., această unitate economică preia cea mai mare parte din sarcinile industriei orașului. Structura producției căpătînd un alt profil, a fost necesară mobilizarea energiei creatoare a tuturor oamenilor muncii, a căror profesie nu era aceea de cercetători sau proiectanți, ci aceea de simpli muncitori sau maștrii.

Din acest moment a început confruntarea cu marea industrie. Ne spune directorul fabricii — inginerul Dumitru Parfene, confruntarea cu marile greutăți, dar și confruntarea cu marile satisfacții.

— Ne puteți da un exemplu?

— Ultima realizare a noastră a fost transportorul de șpan. Înaintea noastră, in-

IANUARIE — DIMINEȚILE HĂRNICIEI

ritm bun — declară inginerul Ion Petcu, directorul întreprinderii. Și e bun numai dacă îl accelerăm. Adică reducerea cheltuielilor la mia de lei, de pildă, obținută în anul trecut o putem realiza și în acest an dar înseamnă că n-am făcut nimic în plus. De aceea, toți indicatorii planului prevăd creșteri stimulatoare. Iar aceasta presupune că ne apucăm de treabă cu minciunile suflete, ca să spun așa, chiar din prima zi a anului. Și însemnă, mai ales, atingerea unei calități noi, superioare — indicație pe care noi am înțeles-o din îndemnul și urarea pe care ni le-a adresat secretarul general al partidului, cu prilejul Anului nou.

I-am găsit, dacă nu pe toți, pe majoritatea lor, pe oamenii întreprinderii, muncind „cu minciunile suflete”. În hala cea mare este montat primul tronson de la un viitor pod, un viaduct de fapt, care va fi, probabil, cel mai mare din țara noastră. În jurul tronsonului, sudorii. Cîndva aici se făceau doar reparații, se scoteau niturile uzate și se puneau altele noi, se mai înlocuia cite o tablă. Sistemul de imbinare a părților metalice folosind nituirea este deci foarte vechi. Cu timpul, cu anii, tehnologia s-a modernizat și nituirea sau imbulonarea se mai folosește doar cînd se montează cap la cap bucățile de pod construite în hală. Lăcătușii și-au însușit meseria de sudor, ba mai mult, noutățile de ultimă oră ale acesteia, ca de pildă sudura în mediu protejat. „Cine lucrează la noi se policalifică” — precizează Constantin Gălăteanu de la organizarea muncii. Vechii tablieri, cum li se spunea celor care lucrau în „șantieră”, aceasta era denumirea locală a întreprinderii, sînt astăzi lăcătușii pentru mecanică fină, sudorii, topometriști, fiindcă trebuie să minuiască teodolitul, betoniiști, ba chiar și electroniști.

Cristea Șioloman, Marin Moțatu, Marin Șerb, sudorii, și alții ca ei, au trebuit să facă față, în anul trecut, unei sarcini ce depășea barierele meseriei lor: în întreprindere s-a realizat în premieră pe țară o antenă pentru semnale de ultra înaltă frecvență. O dantelărie metalică de mare finețe cu elemente la a căror imbinare s-au folosit chiar și teodolitele, pentru a realiza măsurători de precizie în 4-5 planuri. „După instalarea ei — își amintește maistrul Traian Popescu — am fost să o vedem la fața locului. Ploua și nu ne venea să ne mișcăm din loc, muți de incintă. Oare chiar noi să o fi construit? Noi, fiindcă acum am primit comanda pentru următoarea antenă. Primele piese de imbinare le vedeți aici, lângă sudorii. Dacă avem metal la

timp o vom termina mult mai repede.”

Tot în anul trecut s-a realizat — și tot în premieră — o macara de 1000 de tone. Cum arată? Deja a fost trimisă la Constanța pentru folosința portului. Cînd era aproape montată pentru probe pe platoul de lângă hală, de la înălțimea catargului se putea privi în voie orașul pînă în zona noilor cartiere. Adică o construcție uriașă, suplă și puternică. Acum, în primele zile ale anului, au apărut în secția de montaj și primele piese pentru macaraua care va purta numărul doi. Și tot în aceste zile au ieșit și primele piese și mecanisme de interior pentru echiparea inelului metalic de care vorbeam la început. Este vorba de construcția care va purta tot numărul doi și va fi destinată săpării tunelurilor de cale ferată. Construcția se numește scut, adică o instalație care, dirijată de la un pupitru, înaintea singurului în munte — citiți: sapă — evacuează sterilul și apoi betonează deschiderea făcută. O instalație tot în premieră pe țară. Dacă mai adăugăm și faptul că aici se realizează alături de traversele din beton pentru calea ferată, traverse acum clasice, și traversele speciale destinate magistrelor pe care se poate circula cu 120 de kilometri la oră, avem imaginea unei întreprinderi care produce multe unicate la un nivel tehnic superior; acestea, ele însele, reprezentînd tot atîtea moduri de introducere a tehnicii superioare în domeniile respective de folosință. Cu alte cuvinte aici este vorba de noua calitate.

Noua calitate înseamnă, totodată, și o atitudine superioară în problemele concrete ale muncii. Colectivul de aici este un mare consumator de metal. După declarațiile tovarășului director, s-a ajuns la un procent de utilizare de circa 95 la sută. Soluții constructive noi, tehnologii economice, și, bineînțeles, atenție lucrurilor de „amănunt”. În secții am văzut oameni care puneau în locuri dinainte pregătite bucăți mici de tablă (aici tabla se măsoară în grosimi de zeci de milimetri) pentru a putea fi folosite la confecționarea unor piese mici. La croire, se aplică tipare elaborate cu grijă (inginerul Constantin Olteanu de la pregătirea producției mi-a arătat numeroase variante ale unui singur tipar optim), sudorii adună în cutii chiar și metalul scurs de la tăierea tablelor. Este bine dar nu s-a făcut chiar totul. Întreprinderea consumă sau mai bine-zis este obligată să consume anual în plus circa 2000 de tone de metal la construcțiile tabliere. De la furnizor, de la Galați, se primesc tablele laminate fără să fie tivite pe margini la dimensiuni. Operația

de tivire se face în întreprindere și după munca depusă de către sudor, după oxigenul și carbidul folosite rămîn niște margini înguste și ondulate care cu greu mai pot fi întrebuițate în întreprindere, sau care sînt trimise înapoi la retopire. În ultimul caz aceste resurse secundare recuperabile călătoresc „pe gratis” de la furnizor la beneficiar și înapoi. Oare întrebarea tovarășului inginer Radu Popescu de la serviciul programare, pregătirea și urmărirea producției. „Firește — a răspuns dînsul — noi am și cerut să ne fie livrate în acest an numai table tivite și în unele cazuri decupate chiar la dimensiunile de folosință în montaj”. „Atunci înseamnă că totul este în ordine sau mai bine-zis va fi”. „Da’ de unde, am cerut aceste lucruri și anul trecut, dar degeaba”. Dacă așa stau lucrurile, socotim rîndurile de față un călduros apel al pitestienilor către gălățeni în legătură cu tivirea tablelor fiindcă în cazul decupării la dimensiuni de montaj se ivește problema tipizării, problemă veche dar nerezolvată în cadrul întreprinderii. Tovarășul director m-a asigurat că tipizarea, care aduce după sine o serie de avantaje tehnice și economice, reprezintă un vechi vis nîmplinit al podarilor pitestieni. S-au făcut chiar propuneri care au fost înaintate fără vreun folos institutului de proiectări cu specific. Asa o fi, dar rămîne totuși o întrebare, știut fiind adevărul că doar cu o singură floare nu se face primăvară. De ce nu rezolvă întreprinderea, pe căi proprii, unele probleme de tipizare dacă potențialul creator există? Aceiași ingineri care remarcă sosirea unor proiecte originale pentru poduri mici, construite cîndva, pot foarte bine folosi experiența deja cîștigată în materie de pregătire, aprovizionare, tehnologie etc. Ceea ce, se pare, pentru inginerul Radu Popescu începe să constituie una dintre primele griji din acest început de an. Concret, el a sesizat că pentru un pod cu deschiderea de 12,5 comanda de regionala Iași, poate fi folosit proiectul unui pod cu deschiderea de 12, deja realizat în întreprindere.

Dorim ca acest exemplu să fie mobilizator.

Așadar, primele zile, primele succese dar și primele griji. Fără ele, acestea din urmă, succesele, vor întîrzia să se mai arate.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

cercase să-l facă Blajul. Ceea ce știam clar, era că trebuia neapărat făcut, deoarece avea să echipeze strungurile mari pentru Balș și OLICIT. La centrală mi s-a spus: îl iei? îl iau; și-l faci?, îl fac. Atît cit au durat aceste memorabile replici (vedeți — le mai țîn minte) s-a scurs suficient timp, ca fiecare dintre noi să cîntărească posibilitățile de a rezolva situația. Nu știu pe ce conta centrala, dar eu contam, sigur, pe acel nucleu de maștrii și muncitori, care lucra, de ani de zile, cu Vasile Schipor. În jurul acestui nucleu gravitează acum gîndirea tehnică a fabricii noastre.

— Cine este Vasile Schipor?

— Schipor este, deocîndată, singurul inventator, cu cîteva brevete, al Rădăuțului. Avem foarte mulți oameni buni, dar nu fiecare poate să creeze. El a reușit să-i adune în jurul său și în momentul de față, cu secția lor, sculărie-autodotări, descușcăm toate problemele tehnice care apar pe parcurs. Pentru noi, fiecare lucrare este un fel de unicat. Acum, sintem la mare încercare cu liniile de mase plastice, pe care le execută — în cadrul aceleiași centrale — Sibiul. Noi și Uzina mecanică Suceava am preluat, fiecare, cite 89 de linii. Este cea mai complicată treabă, iar reușita ei va fi un adevărat examen. La capătul tuturor greutăților, cel mai important lucru rămîne saltul pe care îl facem noi în tehnologie și existența unui puternic colectiv cu simț tehnic.

Vasile Schipor, în primăvară, împlinește 50 de ani și 25 de ani de cînd lucrează la fabrică. Pînă acum se poate lăuda cu cincizeci de inovații aplicate și trei brevete de invenții. Ultima invenție, acceptată de către Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, este „Procedeu și dispozitivul pentru extractarea pieselor și matrițelor”. Pe planșetă, acasă, are un dispozitiv mecanic de copiat pe strung cu două cuțite. Următoarele probleme care îl preocupă sînt două dispozitive: unul de debitat și altul de frezat, ambele cu o productivitate de trei ori mai mare decît cele existente. Ultima invenție, pe care o va înregistra pînă la aniversare,

este o matriță combinată, care va înlocui cinci matrițe, cinci operații și cinci oameni. Deci o productivitate de cinci ori mai mare.

— Primarul orașului, care vă cunoaște de douăzeci și ceva de ani, spune despre dumneavoastră că sînteți omul care „n-a avut astîmpăr în viața lui”.

— Am lucrat în această fabrică și am crescut odată cu ea. În acest timp au apărut foarte multe probleme tehnice de rezolvat, iar ca om cu preocupări de acest fel nu vroiam să le ocolesc. Dacă, în timpul zilei, găseam o soluție, pînă seara apărea alta. Nu mai știam care e mai bună, dar se perfecționau una pe cealaltă, și rezultanta avea un caracter de noutate. Așa m-am chinuit încă din tinerețe. Chiar și acum mătesc la fel. Consult orice specialist, mă interesează dacă se mai ocupă și altcineva de același lucru și la ce rezultate a ajuns și abia apoi intervine concepția proprie — aportul personal. Pînă în această fază, toată munca o consider documentare. Uneori durează foarte mult, multe nopți nedormite în care se șlefuiesc ideile. Dimineața, abia după ce trec totul pe hîrtie, găsesc altă idee și deci altă soluție. Fiecare trebuie să-și impună anumite pretenții.

— Totuși, ce colaboratori aveți?

— Toate inovațiile și invențiile mele au apărut ca urmare a rezolvării diferitelor probleme apărute în producție, așa că am colaborat cu oamenii din secție. La executarea capului de serie al transportorului de șpan am lucrat cu maistrul Gheorghe Dorșcan, cu șeful de echipă Iosif Huțuleac și Viorel Onică. În alte cazuri, la alte repere, am colaborat cu Ion Calancea, cu Ioan Vitovschi, cu Victor Băcăuanu sau Eusebie Sindilaru.

— Muncitorii foarte tineri vă solicită?

— În general sînt proaspeți absolvenți de profesională, au cunoștințe tehnice proaspete și deci poțî ușor să-ți faci colaboratori. Nu trec, o dată, prin vreo secție fără să nu fiu oprit și consultat. Pe Radu Tiron l-am învățat desenul tehnic și acum urmează școala de subingineri, la seral. Aurel Jacotă, fost mun-

citor sculer, cunoștea ceva desen tehnic, lucrează acum la proiectare și este elev la seral, la școala de maștrii. Adevărul este că toți sînt preocupați de meserie. Se fac atîtea S.D.V.-uri, încît nu mai ajungi să le știi de număr și nici de la a cui idee au pornit.

— Ce studii ați făcut?

— Plecînd de la această întrebare, îmi explic de ce cred că zis primarul că n-am avut astîmpăr în viața mea. Am învățat singur. După șapte clase, am urmat școala profesională; apoi liceul și școala de maștrii, de trei ani, la Uzinele „Steagul roșu”. În general, primarul știe tot ce se întîmplă în oraș, dar atunci a trebuit să-i cer special voie să plec, cu familia, la Brașov. Anul trecut am urmat școala superioară, de subingineri, de pe lângă Institutul politehnic din Iași. Mi-a dat greu drumul, pentru că era nevoie de mine în fabrică. Asta m-a ambiționat și am terminat ca șef de promoție, am obținut locul II pe țară la concursul studentesc „Gheorghe Asachi” cu dispozitivul de rectificarea cu bandă abrazivă.

— Vorbeați de familie. Cîți copii aveți?

— Am patru băieți. Mihai este student în anul IV la Construcții, la Iași; ceilalți trei sînt cu mine muncitori aici în fabrică. Cu Gheorghe sînt coautor la una din invenții. Am dat examen la școala de subingineri împreună; am început și am terminat odată.

— În încheiere ce ați mai dori să adăugați?

— Am acumulat cunoștințe teoretice și practice, pe care, oricît aș vrea, în cei zece ani, pînă la pensie nu le voi putea valorifica. Mai mult: poate vor fi și depășite. Pe cînd acum, ar fi păcat să nu le împărtășesc tinerilor. Asta și fac. Predau la clasa de maștrii și la cele două licee industriale teoria asamblării și metode de prelucrare prin așchiere. Iar în timpul orelor de muncă, în fabrică, toate consultațiile făcute în jurul diferitelor repere, pe care trebuie să le executăm, devin adevărate lecții practice.

ELENA GHERA ■

ÎNTR-UN AN HOTĂRÎTOR

● BUCUREȘTI ●

● Intreprinderea Vulcan

„Oameni al căror nume aproape că se confundă cu al meseriei lor”

Întrucât intreprinderea se numește Grupul de șantiere de montaj cazane Vulcan e lesne de înțeles că oamenii ei se ocupă chiar cu asta, adică montează cazane în toate județele țării și în toate ramurile economiei naționale. Ba chiar, cum ține să precizeze inginerul Vlad Bădulescu, directorul unității, și în străinătate. În R.D.G., în Siria, în Iordania, în Egipt și așa mai departe. Lucrătorii de la G.S.M.C., prezenți în 1978 pe 339 de șantiere, răspindite pe meridianele României și ale lumii, mai și repară cazane, mai acordă și asistență tehnică, iar treburile astea ar putea să pară, gândim, niște bagatele dacă n-am spune că, respectând adevărul până la capăt, cazanele în discuție sînt, de cele mai multe ori, colosi în depășirea înțelesului al cuvintului, cu înălțimi concurînd cu cele ale unor blocuri cu 5-6 etaje, cu greutatea mergînd pînă la o mie de tone! În aceste condiții, firește, munca oamenilor de aici capătă semnificații aparte, învecinîndu-se pe alocuri cu eroismul, căci numai niște bărbați cu obiceiuri de eroi pot petrece zile întregi la altitudinea de 60 de metri, iarna, cu ochelari la ochi și aparat de sudură în mîini, pentru ca apoi, odată coboriți pe pămînt, să susțină că meseria lor nu-i altfel decît frumoasă, greutățile existînd numai spre a fi învinse. Că oamenii de aici sînt așa și nu altfel o demonstrează, înaintea oricărei pledoarii, planul anului trecut, îndeplinit la toți indicatorii și depășit substanțial, cu 8 procente și jumătate la construcții montaj în țară și cu 15 procente la beneficii, mai ales ultimul element permițîndu-i inginerului Dumitru Meculescu, secretarului comitetului de partid, să aprecieze că intreprinderea se va descurca și mai bine în cadrul producției nete. Pentru asta, dat fiind specificul activității unității, cazangii de la Vulcan sînt conștienți că nu numai ziua bună se cunoaște de dimineață, ci și anul bun, drept pentru care și-au luat, din timp, toate măsurile de prevedere ca 1979 să înceapă cu toate motoarele în plin. În prezent, îl auzim pe inginerul Bădulescu, în lunile de iarnă se dă, la noi, bătălia decisivă pentru plan, căci una e, nu-i așa, să sudezi un cazan la plus 15 grade și alta să încerci aceeași operațiune acum, la minus 15, cînd sudura trebuie ajutată cu prelate și aeroterme. Pentru a ieși cu bine din gerurile începutului de an și pentru a măci devansul față de plan, împlinit, pe primii 3 ani ai cincinalului, la 30 septembrie 1978, lucrătorii de la G.S.M.C. și-au propus, și realizat pînă acum, reducerea cheltuielilor materiale și a timpului destinat reparațiilor, precum și, spre a nu intra în prea multe amănunte, încărcarea la maximum a utilajelor de montaj. Să dăm un exemplu concret. Intreprinderea posedă cîteva macarale mari, de 100 de tone, pe care s-a lucrat, anul trecut, pe durata unui singur schimb. Sînd timp de 10 ore, cite numără un schimb pe șantier, macaraua aducea o pierdere de aproximativ 36 de mii de lei. Sigur, în stabilirea graficelor de funcționare a macaralelor grele, pe anul trecut, s-a ținut cont de nevoile intreprinderii de a economisi energie electrică dar, revizindu-se calculele, s-a constatat că, procedînd așa, s-a pierdut mai mult decît s-a cîștigat, după o analiză lucidă și competentă, oamenii de aici hotărînd ca, de la 1 ianuarie, macaralele să lucreze necontenit, ele urmînd să aducă importante beneficii. Într-un cuvînt, 1979 a debutat, la G.S.M.C., sub cele mai bune auspicii, întreaga suflare a grupului arătîndu-se decisă, și acționînd în consecință, spre a închide toate robinetele risipei.

Spuneam mai devreme că mulți dintre bărbații de aici par să aibă obiceiuri de eroi, numele lor confundîndu-se adesea cu cele ale meseriilor pe care le practică. Comunistul Ion Neacșu e, nu încapă nici o îndoială, unul din acești bărbați, stăpînînd „pînă la ultima roțiță”, cum zice, profesiunea de sudor. Născut în Dimbovita, la Potlogi, unde susține că a primit, copil fiind, primele lecții de patriotism și mîndrie națională, jucîndu-se de-a v-ați ascuselea în jurul castelului lui Constantin Brâncoveanu din comuna natală, Ion Neacșu a pornit devreme prin

lume, spre a cîștiga o piine cu sudoarea brațelor și înțelepciunea minții. A făcut un scurt popas la Tirgoviste, de unde a plecat mai departe nu doar cu cel dintîi costum de haine din viața sa, „azi am 4, zice, și parcă nu-mi ajung”, ci și cu diploma de sudor calificat în buzunar. Cînd a intrat pe porțile Vulcanului, în 1967, n-avea decît 23 de ani, dar era, dacă e să-l credem și n-avem nici un motiv să ne îndoim de spusele sale, un băiat chipeș și un meseriaș în formare. Aici, într-o veche și robustă cetate a industriei bucureștene, s-a perfecționat în muncă și în seriozitate, urcînd rînd pe rînd treptele pregătirii profesionale, devenind în cele din urmă, la numai 30 de ani, muncitor specialist, cea mai înaltă calificare, plătit cu peste 4000 de lei pe lună și respectat pentru temeinicia muncii sale.

Se socotește, după buletinul de identitate, bucureștean, dar recunoaște că în toți acești ani a stat mai puțin în Capitală și mai mult pe diverse șantiere din țară, pe unde a fost nevoie de el și de priceperea sa. N-a zis niciodată nu, și-a făcut valiza, în care a așezat cîteva schimburi și, neapărat, aparatul de sudură, poposînd, pe rînd, la Bistrița, la Aleșd, la Bocsa, la Pașcani, la Tași, la Alexandria, la Giurgiu, prin alte părți, făcîndu-și peste tot datoria cum se cuvine, fiind mereu la înălțime, la propriu și la figurat. La Brașov, de pildă, la Steagul roșu, a urcat, primul, cei 67 de metri ai cosului de fum. La Colonom Codlea, își aduce aminte, s-a cățărînt în vîrf pe brațul macaralei căci cosul n-avea scară, dirijat fiind, de jos, prin radio. Bătea vîntul și vîrfurile construcției se clătina, „parcă eram pe valuri”, dar Ion Neacșu a rămas acolo cit a trebuit. Cit ? se interesează reporterul. Foarte serios, ascunzîndu-și privirea în dosul lentilelor, sudorul face un calcul, numără pe degete, epuizează cele două mîini și zice „cit a fost nevoie să terminăm treaba”. La fel de exact răspunde și la întrebarea dacă a fost greu, recunoscînd că, pur și simplu, n-a avut timp de așa ceva, după cum n-a avut timp, lucrînd vreme îndelungată la Constanța, la montajul instalației de încărcare-descărcare a petrolului „Inde-

pendența”, nava amiral a flotei românești, să facă măcar o singură baie în mare. Asemenea multora dintre colegii săi, Ion Neacșu a fost și în străinătate. În R.D.G., contribuind la punerea în funcțiune, la Berlin Mitte, a primei centrale termice încredințate peste hotare cazangilor de la Vulcan. Acolo, confirmă, n-a fost ușor, nu pentru că lucrarea ar fi fost mai dificilă decît altele, executate acasă, ci pentru că, fiind vorba de un început de drum, toți ochii erau atinți asupra constructorilor români. Că bătălia, una a pregătirii profesionale și a mîndriei patriotice, a fost cîștigată o demonstrează cu prisosință faptul că, după Berlin Mitte, comenzile către Vulcan s-au înmulțit și, cum arătam mai devreme, s-au diversificat, puncte de referință pentru activitatea serioasă și responsabilă a comunistilor de la G.S.M.C. numîndu-se, azi, Banyas și Homs din Siria, Zarka din Iordania și așa mai departe.

Muncitorii intreprinderii au, firește, meserii felurite. Care sînt sudori, care lăcătuși, care strungari, care turnători. Dar ei se consideră, cu toții, simpli, cazangii, asta însemnînd că se pricep nu numai la meseriile lor, deprinse în școli de calificare, ci și într-o sumedenie de alte treburi înrudite, în confecții metalice, în montaj, în altele. Înainte de toate, ei se pricep în muncă și în disciplină, iar Ștefan Hentes, iscodit de reporter, rostește parcă o parolă, „sînt cazangiu”, deși a terminat „profesională” de lăcătuș și deține post de șef de echipă. Îl surprîndem, afară, robotînt la convectivul unui cazan de apă fierbinte destinat Intreprinderii de osii și boghiuri din Bals. Are 33 de ani și 16 în cîmpul muncii, putînd, cum glumește, să iasă oricînd la pensie, numai că mai are unele lucruri de făcut și apreciază, după un moment de jucată gîndire, că le va termina în următoarele trei decenii! Băiat de țărani din Buciumeni Ilfovului, Ștefan Hentes e, după opinia inginerului Dumitru Meculescu, unul dintre oamenii de bază ai unității, ajuns devreme, printr-o corectitudine fără cusur, muncitor categoria a VI-a, treapta I, retribuită cu peste 4000 lei, calificare la care se parvine, de regulă, mult mai tîrziu. Refuză să vorbească despre viața sa, „am cumpărat casă, iar mașina o am în grafic”, spunînd că un asemenea lucru pot face, cu ușurință, foștii săf-colegi de școală profesională, ambii Paul, unul Rădulescu și celălalt Stan, cu care lucrează, de atîta vreme, împreună. Împartînd satisfacțiile și, firește, greutățile șantierei pe unde au trecut, zice că are acasă, la bloc, pe strada Uioara, o hartă a țării presărată cu stegulețe, fiecare steguleț reprezentînd un șantier pe unde a poposit, harta e plină de stegulețe și nu ne e greu să înțelegem că tînărul Hentes n-a făcut treaba asta pentru că eî pentru cei doi băieți pe care-i are, ci eî să deprîndă, din geografia muncii străbătută de tatăl lor, un respect timpuriu pentru perseverență și disciplină.

Gheorghe Grigore, unul dintre mulți comunisti destoinici ai Grupului de șantiere de montaj cazane Vulcan, e mai vîrstnic decît cei despre care am scris pînă acum, dar biografia lui e la fel de pilduitoare. Are 43 de ani și calificarea de tehnician, dobîndită după absolvirea unei școli din Buzăul natal. Ar fi putut lucra ca tehnician, dar n-a înțeles să rămînă, nici un sfert de oră, în birou. Venit la G.S.M.C. după cîteva ani petrecuți la I.R.U.M., s-a apucat de cazangerie și, judecînd după rezultatele activității sale, ai fi tentat să crezi că face treaba asta dintotdeauna. Cam un sfert din producția de care răspunde, avînd peste 100 de oameni în subordine, „zdraveni la muncă și la meserie” ca Gheorghe Vișan, Mihail Ichim, Vasile Popa, Gheorghe Lupu, Ionel Ciuciu, Gheorghe Ionescu sau Gheorghe Ivănescu”, merge la export. Serpentine, Rezervoare de tot felul, Filtre, Coșuri de fum, Economizoare. Toate sînt lucrate cu mîgălă, în ateliere neărătoase, dar în care specializarea și ordinea sînt la mare preț. Piesele au, de regulă, sute de kilograme, dar uneltele muncii se numesc subler sau micrometru, exactitatea execuției lor raportîndu-se la secunde și milimetri. E greu ?, reluăm întrebarea de mai devreme. Omul ridică din umeri și zîmbeste. La așa ceva nu s-a gîndit niciodată, pur și simplu nu i-a trecut prin mînt ! O fi, răspunde într-un tîrziu, dar pentru alții, noi sîntem niște cazangii care ne iubim meseriile și le stăpînim cum se cuvine, uneori confundîndu-ne cu ele.

Asadar, niște cazangii ! Dincolo de frumusețea expresiei, sintetizînd modestia și curățenia sufletească a montorilor de cazane de la Vulcan, să subliniem, spre a pune punct final acestui reportaj, hărnicia și tenacitatea unor muncitori care, asemenea confrăților de pe tot întinsul României socialiste, își fac datoria cu abnegație și patriotism, ducînd în toate colțurile țării și mai departe semnele strădaniei lor, spre lauda intreprinderii și spre lauda industriei noastre. Cîstele lor !

OVIDIU IOANIȚOIAIA ■

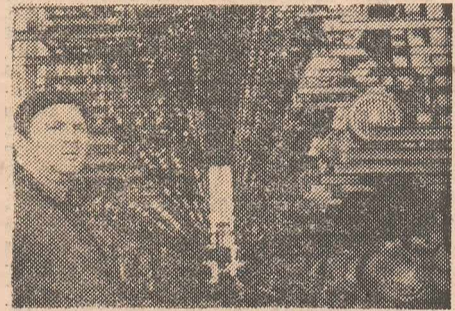

Democrația muncitorească

(Urmare din pag. 1)

ții Gh. Rusu, C. Dumitru, Tr. Tudor, D. Ionescu și alții au lucrat o lună încheiată la montaj alături de muncitori. Faptul că inginerii n-au dat numai asistență tehnică dar au și lucrat efectiv, a făcut posibil un veritabil record și anume în mai puțin de o lună de zile s-a reușit asamblarea a o sută de pompe de o construcție specială, necesare punerii în funcțiune înainte de termen a combinatelor petrochimice de la Midia și Borzești.

O importanță redusă a importului s-a obținut prin intrarea în fabricație a pompelor pentru irigații, cu debite de peste 40000 de metri cubi pe oră. Acești colosi ai genului, în greutate de 65 tone, funcționează cu bune rezultate la Hirșova, Rasova-Vederoasa și sînt așteptați la alte sisteme de irigații. Muncitorii Constantin Ursescu și Petre Dumitrescu au propus o nouă tehnologie de prelucrare a unor piese de la astfel de pompe, de tip MV, printr-un sistem de prindere cu bacuri speciale. Aproape 90% din prelucrări se fac acum după ideea celor doi, din aceeași prindere, avînd ca efect o

creștere a calității și o ușurare a muncii oamenilor. Propunerile strict tehnice, după cum se vede, nu lipsesc și sînt foarte utile, motiv pentru care studiul lor s-a încredințat unui colectiv de care se ocupă ing. C. Dumitrescu. Astfel, am aflat că muncitorul Ion Dumitrescu (simpliciter coincidență de nume!) a propus modificarea construcției și implicit tehnologiei a carcasi pompei de lichide cu suspensii. Urmarea: calitatea s-a îmbunătățit simțitor și coeficientul de rebut a fost redus cu 50%. Marin Dumitru și Mircea Volintiru, de la secția a II-a montaj, au inițiat realizarea unui dispozitiv pentru corectat bătăile radiale și frontale la cuplele montate pe motoarele verticale. Un colectiv de la turnătorie, cu sprijinul atelierului de autoutilări, a realizat mașini pentru debitat cu discuri abrazive.

Pînă aici, propuneri bune și realizări frumoase, dar nu toate propunerile oamenilor muncii au prins viață. Secția turnătorie a cunoscut o dublare a capacității sale și asta e foarte bine. Numai că, propunerea lui Vasile Ulmeț de a se îmbunătăți ventilația își așteaptă încă rezolvarea.

Un colectiv condus de lăcătușul Aurel Matei, șef de brigadă la secția a II-a, vicedepreședinte al comitetului sindicatului, urmărește aspecte legate de aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă cu materii prime și materiale. Dealtfel, Aurel Matei a avut o idee foarte inteligentă privind construirea unor dispozitive verticale: unul pentru produse finite, este gata; al doilea, pentru motoare și semifabricate, e în construcție. Zicem o idee chiar salvatoare și nu exagerăm cu nimic deoarece intreprinderea „Aversa”, fiind așezată între „Mase plastice” și „Mecanică fină”, nu se poate lăuda că ocupă prea mult spațiu.

Sînt și situații ce nu pot aștepta adunarea generală. Lăcătușul Aurel Matei ne mărturisează că nici acum nu s-a revolvat problema veche „cu normalizate”, așa cum li se spune în tehnică binecunoscutelor suruburi și piulițe. Beneficiarii, și cu regularitate cei din Tg. Seculesc, le livrează, cu întîrziere sau uneori nu le livrează. Pot avea cei de la „Aversa” de toate, că fără piuliță tot nu încheie pompa. „Nea Matei” cu ai săi au hotărît să-și transforme parțial secția și să le producă aici. Ce era să facă, să stea cu mîinile în sîn ? „Mă gîndesc să pun problema în adunarea generală din februarie”, zice Aurel Matei, dar pînă atunci producem, nu putem sta pe loc.

Cum spuneam, ca peste tot, oamenii muncii de la Intreprinderea de pompe „Aversa” sînt preocupați și de problemele sociale. Nu le neglijează, nici n-ar putea s-o facă, dar parcă noul, progresul tehnic, și-a pus mai puternic amprenta asupra sferei lor de interes, încît am putea conchide că înnoirea producției și progresul tehnic sînt și treburile democrației muncitorești.

O reîntâlnire pe șantierul hidrocentralei Ionești—Olt

S-a petrecut un miracol? Nu, s-a muncit mai bine!

Ni s-a întâmplat ca, în decurs de numai două anotimpuri, deci la intervale strinse, să călcăm de trei ori în același loc, printre oamenii aceluiași colectiv. Niște oameni obișnuiți, niște muncitori ai acestei țări, dar, în același timp, niște oameni de o spiță aparte, niște oameni a căror formulă de viață este mai complicată decât, de regulă, ne imaginăm, decât, de regulă, e cu puțință în granițele a ceea ce cade sub controlul comun. Acești oameni sînt niște constructori. Acești oameni, ca toți constructorii, sînt niște romantici sau profesioniști ai provizoratului, niște veșnice „păsări călătoare”, cum li se zice în reportajele noastre, ei nefixându-se nicăieri, ei mutându-se de colo-colo cu barăcile, cu corturile, cu buldozerele, cu macaralele, ei elădindu-și biografiile deoptrivă în timp și-n spațiu, biografii care, adesea, înseamnă ocolul țării din șantier în șantier. La ceasul cînd apar aceste rînduri, ei, cei mai mulți, nu se mai află aici, la Ionești Oltului, ei aici și-au sfîrșit ce aveau de sfîrșit, prîndu-și opera altora, prîndu-și unora care, luînd-o în stăpînire, privesc eroismul lor, al constructorilor, ca pe o simplă datorie împlinită față de ziua de ieri. În timp ce constructorii, uitînd de azi, pornesc spre mine și spre poimîine, lăsînd în urmă satisfacții pentru alții. Sau pentru ieri.

Așadar, șantierul hidrocentralei de la Ionești — căci despre această construcție este vorba — și-a încheiat, în linii mari, lucrările, încheiere care înseamnă o nouă „premieră a energiei”, „o nouă stea”, cum se zice în reportajele noastre, fixată în catalogul astral (sau energetic) al anului ce s-a scurs spre zenitul lui, dar cu un redutabil avans față de calculele inițiale. Practic, în seara zilei de 19 decembrie 1978, la orele 21.38, cu 12 zile înainte de termen, generatorul nr. 1 al hidrocentralei de la Ionești a fost conectat sistemului energetic al țării, iar după alte câteva zile (23 decembrie, orele 18.10) s-a „pus în paralel” și cel de-al doilea grup energetic, hidrocentrala începînd să funcționeze, înainte de termen, la întreaga-i capacitate.

Neșansa a făcut să nu fim de față nici la 19, nici la 23 decembrie. N-am putut deci trăi, împreună cu constructorii și cu montorii, clipa aceea de bucurie, de participare înconfundabilă la victorie (o victorie, repetăm, cucerită înainte de termen, covîrșind calculele inițiale ale strategilor ei!), o victorie care, incununînd o eroică bătălie, a însemnat, ni se relatează, ea însăși un act eroic, încheind în apogeu o operă. Altfel spus, pentru evenimentul din 19 decembrie, adică pentru racordarea primului grup la sistemul de energie al țării, echipele de montori n-au părăsit șantierul 60 de ceasuri, muncînd, toți, fără pauze, sau cu pauze sumare, fără reprize, adică dintr-o repriză într-alta, fără nopți, performanțele de rezistență fizică și cele de rigoare a muncii, a execuției tehnice, întîlnindu-se și echilibrîndu-se, atingînd, ni se spune, o echivalență valorică impresionantă. Citîndu-i pe cîțiva dintre autorii victoriei, pe muncitorii montori (oameni ca Stelian Jianu, Lazăr Bulacu, Nicolae Bunoiu, Gheorghe Urdă, Petrică Munteanu, Gheorghe Popescu, Nicolae Stoica), pe maștrii (precum Florea Vlaicu, Ilie Telceanu, Ion Mătasă), pe ingineri (Petru Himesch, Floarea Georgescu, Ion Paveliu, Constantin Pirlănuș, Nicolae Nicolae), o facem la multe, prea multe zile după eveniment, cînd, poate, majoritatea celor numiți l-au și uitat, prinși în altele. Atunci, în acele 60 de ceasuri fierbinți, nimeni nu i-a citat pe ordine de zi, fiindcă nu era cînd, nu era timp de ordine de zi, nu era timp de numit eroismul, cînd totul se sprijinea pe eroism.

Acești oameni, acești montori, împreună cu constructorii, au muncit astfel fiindcă au vrut cu tot dinadinsul ca opera lor, marea hidrocentrală de pe Olt, să intre în funcțiune mai repede, să dea energie mai repede, într-o vreme în care nevoia de energie este atît de acută, atît de presantă, în pateticul episod al celor 60 de ceasuri (pus pisc, după cum vom vedea, peste multe altele, la fel de eroice) disputîndu-se mai mult decât ambitia unui steag, a unui record, afirmîndu-se o conștiință, iradiînd din zecl de înimi.

Reportajul de față este, spunem, al treilea pe care îl dedicăm, în „Flacăra”, constructorilor de la Ionești. Într-un prim reportaj, din august anul trecut, anunțam angajamentul constructorilor de a preda exploatarea acestei centrale (o centrală de 38 MW, echivalînd, prin chiar semnul unei egalități absolute, puterea instalată a tuturor centralelor hidro din România anulului 1938) cu 45 de zile înainte de termen. Într-un alt reportaj, din

septembrie, anunțam că angajamentul (un angajament, după mărturisirile conducătorilor șantierului, „nerealist”, „impus de șefi”, dar, oricum asumat de constructori) nu putea fi îndeplinit, din cauze țînînd, cu preponderență, de aprovizionarea tehnico-materială, dar și de unele deficiențe interne, care, ni se părea, puneau sub semn al alarmei, al întrebării, chiar respectarea termenelor de plan. Acum, spre satisfacția tuturor, faptele ne contrazic. Acum, spre zenitul anului ce s-a scurs, cu 12 zile înainte de traectoria calculată în grafice, steaua energetică a Ioneștilor, stea de primă mărime în constelația Oltului, s-a înălțat, strălucitoare, pe cerul țării, făcîndu-l mai larg, sporîndu-i regimul luminii.

Ce s-a întîmplat, din septembrie și pînă acum, astfel încît, refăcînd handicapul, prînzînd din urmă timpul ce le scăpase din mîini, constructorii să recapete stăpînirea asupra lui?

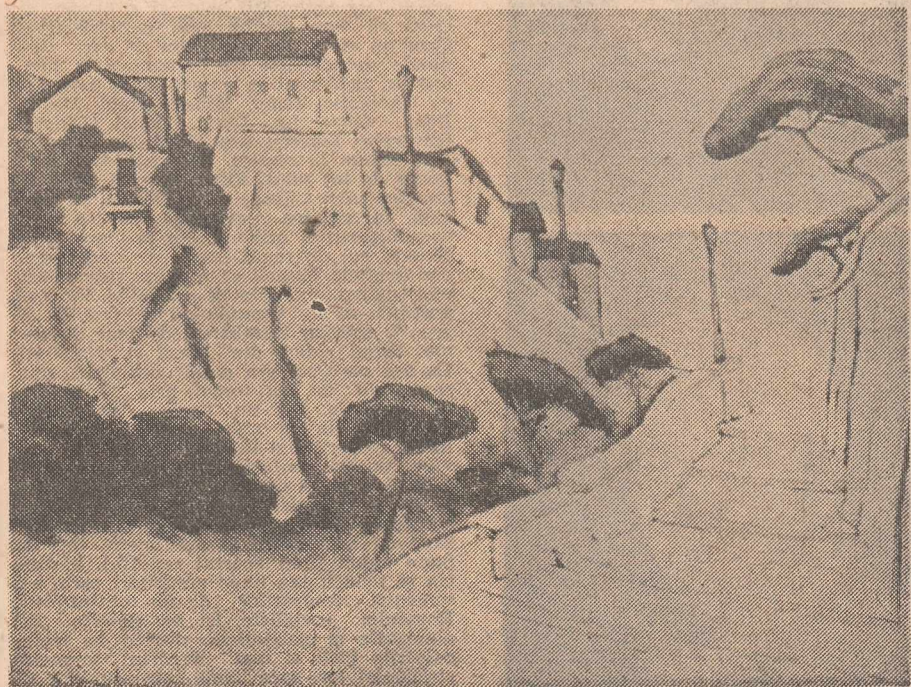
S-a întîmplat ceea ce trebuia, ceea ce era firesc să se întîmple. S-a întîmplat ca, punîndu-se ordine în problemele aprovizionării (element fundamental, desigur, dar nu singurul, nu factotum-ul!), să se reinchege într-o structură nouă, solidă, toate verigile muncii, ale organizării, astfel ca dăruirea oamenilor, a constructorilor, să devină, pe toată scara eforturilor, eficientă, astfel ca nici un strop al acestor eforturi să nu se piardă. Nu vom intra în detaliile tehnico-organizatorice ale revirimentului, vom nota doar că, de sus pînă jos, de la factorii de conducere la ultimul om, a funcționat, în tot acest timp, neobosit și neabătut, o balanță întîmă a negării improvizărilor și aproximațiilor și a confirmării faptelor clare, precise, atent gîndite, durabil transcrise în piatra construcției. Experiența de conducere și organizare a unor oameni ca inginerul-șef Constantin Preoteasa, inginer tînăr, dar „nume” cu genealogie de cronică în anele construcției românești, vechi erou al reportajelor subsemnatului, ca și ale altora (fiu de constructor, nepot de constructor, cu un bunic minier la Bicăz, trăit de mic în atmosfera șantierelor, de 16 ani inginer, afirmat la Argeș, la construcția faimosului „tunel Rotunda”, cel mai greu de străpuns din tunelurile hidrocentralei, venit pe Olt acum 10 ani, odată cu primul esalon de constructori), ca inginerul Viorel Pircălăbescu, șeful lotului, ca maistrul Gheorghe Dobre, secretarul organizației de partid (și el, cu școala Bicazului, a Argeșului, a primelor ctitorii energetice de pe Olt), s-a întîlnit cu experiența, cu competența, cu pasiunea, cu puterea de muncă a unor șefi de brigăzi ca dulgherul Ion Toth, fierarul-betonist Ilie Iordache, betonistul Vasile Ion, ale unor oameni ca buldozeristul Vasile Rotaru, ca excavatoriștii Nicolae Ionescu sau C. Ciobanu. Soluțiile unei mai bune, mai eficiente organizări a muncii aparțin tuturor, fiecare cotizînd cu o idee și, desigur, cu un efort în plus. Printre idei: „permanentizarea”, adică „legarea” oamenilor de anumite lucrări, pe parcursul cărora să se desfășoare din plin („că omul nu-i buldozer, să-l muți de colo-co-

lo, lasă-l, frate, să se acomodeze, să intre în toate secretele și chițibușurile lucrării, să știe ce are de făcut nu numai azi, ci și mîine, și poimîine”, zice maistrul Dobre), idee, desigur, nu inedită, dar pe care rezolvarea spinoaselor chestiuni ale aprovizionării a făcut-o, în sfîrșit, aplicabilă. Dar prînderea din urmă a timpului a impus cu mult mai mult. A impus ca, în unele epoci, toți oamenii șantierului indiferent de calificare, să pună mina acolo unde era mai greu, să renunțe la „legarea” de care vorbea maistrul Dobre, astfel că, în unele epoci, puteau fi văzuți betonisti luptînd cu valurile de pămînt, ca să degajeze terenul construcției, puteau fi văzuți excavatoriștii, descălecați de pe modernele utilaje și lucrînd în noroi pînă la briu, proptînd diguri cu umerii; sub avalanșa acelor zile și nopți de febră, halatele inginerilor s-au confundat cu salopetele maștrilor, cu cămășile suflecate ale constructorilor, căpătînd o singură culoare, culoarea straiului asudat, fierbinte pe care l-a îmbrăcat întreg șantierul, culoarea eroismului, a conștiinței comuniste în acțiune. S-a muncit cu o sporită însuflețire, într-o bătălie de uzură, solicitînd mușchi și nervi, solicitînd, deopotrivă, știința organizării, a descoperirii și aplicării celor mai bune soluții tehnice, pentru devierea Oltului și umplerea lacului de acumulare, în condiția în care, pe de o parte, nivelul apelor fusese diminuat de secetă, iar, pe de alta, odată cu toamna, capriciile riului crescuseră în neprevăzut. Digul Oltului (la o extremitate a căruia, la ceasul de față, îi întîlnim pe cei din urmă constructori, ocupați cu niște operații de finisări) a trecut, ni se povestește, prin niște dramatice aventuri, la capătul cărora el, acest dig, acest strălung elastic de argilă, a devenit, iată, de neînvinș, a devenit rigid prin milioanele de tone de pămînt și piatră, prin sutele de oameni ce l-au țînut încordat în fața valurilor.

S-a dovedit, astfel, că se poate. S-a dovedit că, atunci cînd greutățile (chiar și cele obiective sau zise „obiective”) sînt luate pleptiș, cu angajarea întregii ființe, cu aruncare în luptă a tuturor valorilor materiale și morale de care dispune un colectiv, înfrîngerile se pot transforma în victorii. Ceea ce în septembrie consemnam ca pe o înfrîngere, ca pe o iminentă înfrîngere, a rămas doar o amintire (și, desigur, o lecție pentru viitor!). Acum consemnăm victoria.

Victoria unui colectiv de constructori care, sub somația clipei, a nevoii de energie pe care-o resimte țara, au găsit — în ei înșiși — resursele, grație cărora, iată, țara primește, mai devreme cu niște zile, energie, lumină. Victoria unor oameni care, ca vechi constructori, ca vechi comuniști, „nu puteau” (zice maistrul Gh. Dobre) „pentru că să pățească rușinea de a nu-și țîne cuvîntul”. Adică rușinea de a te da bătut, de a suporta ca înfrîngerea să te ia sub manta ei umilitoare mai înainte chiar de-a încerca s-o înfrunți.

ILIE PURCARU ■

SPIRU VERGULESCU: Peisaj urban

Brazi argintii

În ultima zi a anului, zi însoțită, făcînd excepție de la anotimpul iernii, ne aflăm la pepiniera de la Ștefănești a Institutului de cercetări și amenajări silvice.

În plantații aranjate și aliniate perfect, îl găsim pe tehnicianul Voicu Prunaru împreună cu o echipă de muncitoare legînd brazii și molizii argintii de tineri, protejîndu-i astfel de vînt.

— Din cînd în cînd controlăm plantațiile de brazi și molizii argintii care sînt altoiți aici. Pînă să se planteze în parcuri și în zonele verzi pe lingă altoire — trebuie urmărită toată evoluția coniferului — ne spune Voicu Prunaru.

— Înțelegem, din ceea ce ne spuneți că acești brazi argintii se obțin numai prin altoire. Coniferele se altoiesc la fel ca orice alt pom?

— Da și nu. Este o combinație între altoirea în ochi și altoirea în cep. Altoirea coniferelor argintii este foarte dificilă. Una se învață în teorie și pe tablă și altele sînt condițiile în practica curentă. Fenomenul de respingere este mult mai mare decît la alți pomi sau arbuști. Pînă nu demult brazii și molizii argintii se importau. Acum, datorită experienței și tehnicii dobîndite aici, în afară de se satisfac necesitățile interne, se și exportă conifere de foarte bună calitate și de o rară frumusețe. Și ca o curiozitate, vă pot spune că mulți brazi de aici se duc la munte, completînd pădurea.

Această operație, să-i spunem așa, de altoire am învățat-o de la un tehnician bătrîn, pensionar acum, pe nume Petru Petcu. La rîndul meu am învățat patru femei, Maria Alexandru, Frusina Ilie, Elena Mihai și Ioana Nistor, să altoască coniferele. Astfel într-un an aceste femei altoiesc peste 10 000 de molizii argintii și tot cam atîția brazi argintii.

— Cum se face totuși altoirea coniferului?

— Se face în perioada optimă cînd începe să circule seva în portaltol, iar la altoi cînd începe să dea mugurele. Portaltolul se obține din sămînța de molid semănată afară în pat nutritiv compus din humus de pădure și nisip. Semănarea se face primăvara și după două perioade de vegetație se plantează în ghiveci. Încă un an ghivecele se țîn îngropate în terenul de afară. Se udă la termenele stabilite prin grafic și se stropesc împotriva păianjenului roșu. În seră temperatura optimă este între 14 și 16 grade. Altoirea se face la suprafața solului pe puiet. Altoirile se obțin din ramurile molizilor de 4—5 ani, din ramurile anilor curenți și numai din ramurile centrale. Altoiul are o lungime de 5 pînă la 8 centimetri și se face pe el o incizie. Se suprapun cele două incizii ale portaltolului și ale altoiului și se leagă cu rafiie în așa fel ca să nu rămînă nici o porțiune prin care ar putea pătrunde aerul. După legare se unge cu mastic cald, avînd proprietatea de a etanșa toate golurile. Un an portolul și altoiul, în seră, se hrănesc împreună. Apoi se retează portolul și se plantează în teren. După 5—6 ani altoiul atinge înălțimea de un metru și se livrează pentru spațiile verzi. Deci, pînă pleacă de aici un brad sau un molid argintiu, trec 9 pînă la 10 ani. Molidul argintiu, cel pe care-l altoim în seră, este mult mai sensibil decît bradul argintiu pe care-l altoim direct în cîmp.

— Spuneți-ne, în afară de conifere ce vă mai preocupă?

— Ar fi mesteacănul. Pînă acum era obținut doar din regenerările naturale. Practic nu se ocupa silvicultura de el. Am obținut, aici, mesteacănul decorativ. La început toată lumea nu a luat în serios acest lucru. Acum acest fapt de a obține mesteacăn din sămînță a devenit o certitudine. Mă preocupă și magnolia solongiană, varietate horticolă decorativă, obținută prin sămînță și altoire. Dar acestea sînt doar cîteva din preocupările noastre din ultimul timp. Pepiniera de la Ștefănești, fiind cea mai mare de acest gen din țară, produce majoritatea speciilor — chiar și pe cele exotice — existente în cartea de botanică.

SORIN POSTOLACHE ■

Astăzi, profesia de scriitor a devenit o misiune

(Urmare din pagina 1)

mitraliera, fuga noastră în pădure de teama trupelor străine, dispăruții de pe front alături de cei din cauza plumbului și silicozel. Cînd m-am obișnuit cu ideea că nu există Omul nopții și alte spirite malefice care bintuiau pe la noi prin Maramureș, au început să apară infomețații din Moldova, iar la puțină vreme, mașinile negre și verzi, disparițiile în miez de noapte. Nu-mi ieșiseră din minți ororile văzute, carele cu evrei trimiși la exterminare, că au apărut alte obsesii: portretele străine atîrnate deasupra catedrei la școală, au fost înlocuite temporar cu altele, tot străine oamenilor. Ceva din toate acestea am amintit în romanele mele, mai ales în *Fețele tăcerii*. Trecutul oricum rămîne viu și imobil, important mi se pare să nu uităm prezentul pe care într-un fel sau altul îl putem influența.

Vă rog să punctați câteva momente ale existenței dumneavoastră.

— Cu mult înainte de război, tata a fost miner la „Aurum”, apoi topitor la Uzinele „Phönix” din Baia Mare. Visase să moară „la lumină”, cum spun minerii, să se retragă la țară, la munca pămîntului; din păcate nu numai saturnismul nu i-a permis acest lucru. Mama este țărăncă. Nu sint primul dintre ai mei cu școală, alții — bunicii și străbunicii, și tot așa pînă la 1579, „4 iuliu”, cum spun „inquisitorialele” — au făcut mai multă și mai multe. Am vrut să ajung sculptor însă prin voința părinților m-am omenit medic și le sint profund recunoscător. Înainte de asta însă am avut o sumedenie de indeletniciri: am lucrat ca orice țaran la cîmp, am învățat să iau temperatura solului sezînd pe brazdă, am mai învățat să minuiască două tipuri de perforatoare, am alfabetizat în munți muncitorii forestieri, am făcut echipe culturale și multe altele. Prima proză am scris-o abia în facultate și de atunci senzația de spaimă și respect în fața hîrtiei nu m-a părăsit. Ce să mai spun? Fiecare zi este un moment important al vieții, mă străduiesc, prin urmare, să nu stău degeaba, să nu-i pierd.

O întrebare fundamentală pentru un scriitor, pentru un scriitor care, dacă e cu adevărat scriitor, trebuie să și-o pună singur, de nenumărate ori: de ce scrieți?

— Orice răspuns ar fi incomplet. Am impresia că această profesie mă exprimă cel mai bine, scriu fiindcă-mi plac lucrurile dificile și aceasta este cea mai dificilă muncă pe care pot să o fac cu maximă pasiune și randament; scriu și pentru că mă simt mereu dator și aici nu vreau să spun vorbe mari: cui și de ce; mai scriu deoarece cunosc o serie de drame, adevăruri etc., pe care eu le pot reproduce, striga etc. mai bine decît unii dintre cei care le-au trăit; scriu și pentru că îmi plac enigmaticele, iar din universul nostru limitat omul este, deocamdată, cea mai mare... În sfîrșit, scriu din motivul necunoscut de care vorbea Rebreaun și pentru că mi-am asumat acest eșec, cum spunea Faulkner.

La ce v-a ajutat studiul medicinei, în afară de obținerea unor cunoștințe profesionale?

— Am avut norocul să studiez cu o serie de mari dascăli, azi, capitole de seamă în istoria medicinei noastre. Ei nu s-au limitat la a fi numai savanți și medici, ci, preluînd tradițiile Școlii ardelenene, au fost luminători, oameni de o vastă cultură, patrioți autentici. Dușmani declarați ai improvizației, ignoranței, suficienței, demagogiei, ne-au ajutat să nu simțim deformările prin care trecea medicina și în general învățămîntul de atunci, să privim cu rezerva cuvenită teoriile de care astăzi ridem. Am mai învățat, printre altele, că dacă nu poți face bine, măcar să nu faci rău — detaliu care adesea se cam uită! — că medicina nu trebuie folosită decît în scopul vindecării oamenilor, că fiecare om este un univers care poate fi distrus și cu vorbe, nu numai prin greșelile de tratament, că un medic — ca orice om de altfel — fără o cultură vastă, complexă, este un reazim doar pe jumătate, că perfecționarea încetează odată cu ultima bătaie a inimii. De fapt n-are rost să continui. Cam aceleași lucruri se pretind în ultimă instanță și scriitorului. Cărtile mincinoase sînt, după mine, sinonime cu folosirea cu bună-știință a medicamentelor ce dăunează persoanei fizice și morale. Am mai învățat un amănunt la care țin: să nu preiau nimic necercetat, neverificat, deoarece adevărul nu este proprietatea cuiva sau în funcție de majoritate, de opinia ei. Convingerile trebuie apărute, iar cînd încetezi lupta încetezi de fapt să trăiești.

Ce înseamnă pentru dumneavoastră a fi o conștiință scriitoricească?

— Astăzi, cînd această profesie a devenit o misiune, „un mod de acțiune asupra mediului”, cum spunea un mare

scriitor, trebuie să-ți faci datoria indiferent de riscuri și dificultăți. Orice neajuns datorat practicării ei cîstite, orice conflict cu spiritul coercitiv nu poate fi decît un firesc omagiu adus breslei și omului în general. Și mai înseamnă a vedea puțin mai departe decît viitorologii, și mai adine...

Scrieți mai mult despre prezentul mai mult sau mai puțin apropiat. Cum vi se înfățișează dumneavoastră istoria?

— Propria noastră biografie și oglindă, oracolul de care nu ne putem lipsi. Fiecare dintre noi avem nu numai anii noștri, ci și vîrsta poporului căruia îi aparținem. De aceea e bine să o cunoaștem așa cum a fost și cum este. Istoria rămîne o neîntreruptă luptă pentru nou, libertate, demnitate, dreptate, omenie; ele s-au impus totdeauna deși nu de puține ori după lungi eclipse, după perioade negre, de domnie a instinctelor, a forței oarbe, a ignoranței, a brutelor care s-au străduit să inscrieze omul, să-l despersonalizeze.

A uita istoria reprezintă o vinovăție sau poate fi o modalitate terapeutică, de ușurare a suferințelor?

— După mine a uita înseamnă a te condamna la infirmitate. Pentru că istoria are grijă să nu te uite.

Vă deranjează absența uneori din istorie a unor popoare, a unor personalități?

Augustin Bozura. Născut la 22 septembrie 1938 în satul Berința, județul Maramureș. Studii: Facultatea de medicină generală (1964) I.M.F. Cluj. Secretar responsabil de redacție la Tribuna.

Bibliografie:
Capul Bunei Speranțe, povestiri, E.P.L. 1963 (col. Luceafărul).
De ce zboară vulturul?, povestiri și nuvele, Editura tineretului, 1966.
Absenții, roman, „Dacia”, Cluj, 1970, Premiul pentru proză al Uniunii scriitorilor pe 1970.
Fețele tăcerii, roman, „Cartea românească”, 1974, Premiul pentru proză al Uniunii scriitorilor pe 1974, Orgolii, roman, „Dacia”, 1977.

pot dispărea prin decret. Dar există tendința de a aștepta să ne la altcineva piatra de pe git...
— **Literatura dumneavoastră stă sub semnul adevărului și al justiției. În ce măsură v-a ajutat la scrierea ei climatul politic actual?**
— Primul meu roman, *Absenții*, a apărut în 1970, *Fețele tăcerii* — în 1974, iar *Orgolii* în 1977. Ultimii ani au coincis cu maturizarea mea ca om. Pot spune că nu sint opera acestui climat? Climat care mi-a impus temele, ideile, m-a obligat să înțeleg că adevărul, libertatea și omenia trebuie puse mai presus de orice. Sigur, am întîmpinat destule dificultăți, drumul spre librării a fost adesea lung, obositor, unii încă și astăzi mai poartă simbele acestor cărți deși sint destui dispuși să echilibreze culorile după gusturile și sfaturile lor, chiar prea multe. Am descoperit însă, cu această ocazie, că există mult mai mulți oameni de bine decît crezusem și că, la unele capitole, le rămîn dator. Ca scriitor, firește.

Ce mărturie vreți să lăsați în scris despre epoca de azi?

— Una cît mai fidelă cu puțință. Krljeja spunea undeva: „Nu cunosc pe lumea asta decît o singură crimă: literatura care minte”. Privită cu ochii scriitorului, afirmația nu mi se pare exagerată. N-am nici un motiv să o uit. Indiferent de climat, datoria scriitorului este să scrie și să rămînă conform cu sine însuși. Nu există carte bună căreia să nu-i vină timpul să apară.

Credeți că literatura română de azi are răspuns la toate întrebările pe care le pune societatea noastră, viața planetei?

— Cum răspunsul se dă în scris, prin cărți, datorită mi se par foarte mari. Planeta a început să aibă cam aceleași spaime, dureri și aspirații, oamenii sint torturați cam de aceleași întrebări și obsesii; accentul s-a deplasat spre conștiință, or, prea puține cărți discută aceste preocupări. Locul scriitorului de astăzi este, mai mult ca oricînd, pe baricade, în avînposturi, în dialog sau în conflict, cum vreți. Cu cît ne vom antrena mai rapid în acest dialog universal, în schimbul de idei cu alte culturi și civilizații, cu atît va fi mai bine pentru țară. Din păcate, și m-aș bucura să mă înșel, preocuparea pentru prezent, pentru ideile ce obsedează lumea nu mi se pare atît de vie cum ar trebui. Unii evită prezentul, se refugiază în estetisme, lasă sentimentul să dialoghează cu o iluzorie

— Astăzi nici un popor, cît ar fi de mic, nu poate fi absent din istorie și nici nu poate fi scos sau îndepărtat decît aparent. Pe de altă parte, popoarele care n-au șansa de a fi mari prin număr și forță au unica șansă de a deveni mari prin cultură, prin civilizație, prin ideile pe care le apără. Sigur, nu de puține ori diverse popoare s-au izolat sau au fost izolate în interiorul unui imperiu. Izolarea voită este caracteristică dictaturilor și, se știe, degradarea ce se produce pe toate planurile, sufocarea oamenilor, moartea valorilor, înapoierea...

Ce capitol credeți că adaugă istoria noastră de azi la istoria românilor?

— Unul dintre cele mai interesante, mai dramatice: a trecerii de la civilizația agrară la cea industrială, cu toate implicațiile politice, intelectuale, afective etc. Iar pe alt plan; un nou și complex capitol în nobila luptă pentru independență, suveranitate și libertate națională, pace, egalitate între popoare. Reafirmarea acestor principii a fost făcută recent, cu demnitate și curaj, de președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Sfirșitul de noiembrie al anului trecut va rămîne fără îndoială în istorie.

Cum se poate apăra puritatea revoluției?

— Iată un capitol care ar trebui să ne preocupe ceva mai mult.

Din moment ce v-am pus întrebarea...

— Veghind să nu i se învechească idealurile, să nu se devalorizeze lozincile prin lipsa de acoperire în fapte, făcînd în așa fel ca fiecare om să opteze conștient, liber, nesilit pentru aceste idealuri, construind deci o societate pentru oameni.

Mai concret?

— Revoluțiile vizează binele tuturor oamenilor și nu al unui grup restrîns. Din păcate, diverși falși „revoluționari” uită acest lucru, neglijează că masele sint compuse din indivizi care au dreptul să gîndească, să nu fie purtați de mină pînă la adînci bătrîneți, uită că adevărul este și ceea ce citeodată nu le convine, că libertatea este una și indivizibilă, că perfecționarea se poate obține numai prin cultură, informație și dialog nestîngînit de frică sau de ignoranță, adevărul nefiînd proprietatea nimănui, uită că oamenii au dreptul să trăiască, nu să supraviețuiască pur și simplu, că ei au dreptul la suprema bucurie de „a înfăptui”, cum spunea Iorga, că ei trebuie să fie egali în dem-

istorie a literaturii, mîngie cuvintele pe spinare, trăiesc într-un viitor imaginat asemeni celor ce-și pregătesc mormintele cu zeci de ani înainte de a intra definitiv în ele: își dau numele de pe piatră cu aur, udă zilnic floricelele... Înainte, cînd o seamă de ani și de evenimente din istoria contemporană erau tabu, aceștia șopteau conspirativ: „Dacă s-ar putea, dacă ar fi voie...” Acum, cînd „e voie”, converțiți brusc la estetică, tot ei spun: „Pe cine mai interesează chestiile astea? Cine le mai înțelege?”

E vorba de „obsedantul deceniu”?

— De obsedantul prezent, fiindcă și acel deceniu face parte din biografia noastră. Poți să faci abstracție oare de o vîrstă? Pe de altă parte Război și pace a fost terminat în 1871, iar acțiunea lui se petrece la începutul secolului.

Ce rol socotești că trebuie să joace scriitorul în societatea de azi?

— În orice caz, unul și mai mare decît cel pe care-l joacă în prezent, mai ales că sarcina lui nu poate fi purtată de altul, nu poate fi substituit, înlocuit. De la amatorism la profesionism drumul este mare și poate fi străbătut numai de cei cu talent și cultură. E vremea să dispară mentalitatea contabilicească asupra culturii, ideea de profit. Cultura costă, e adevărat. Dar ignoranța costă infinit mai mult. Efectele binefăcătoare ale culturii nu pot fi evaluate în bani, după cum, în medicină să zicem, nu poate fi evaluată profilaxia. Sigur este că o civilizație se edifică cu oameni lucizi, cu conștiințe, or, literatura tocmai la aceasta contribuie. Numai că și scriitorii trebuie să-și asume cu mai multă energie rolul ce li se cuvine, conștienți că drumurile comode nu duc nicăieri.

Enumerați-mi, vă rog, câteva dintre clișeele prozei noastre de azi.

— Drama omului exclus fără vină din partid, decăderea lui a făcut carieră; adjuccii retrograzi; domitorii recitînd ultimul editorial; omul tînar, specialistul tînar care transformă colectivitățile închistate în rutină alîndu-se cu un muncitor bătrîn; omul de la „centru” care deține cheia tuturor soluțiilor și omul de la centrala industrială care în general este rupt de realitate, plafonat; activiști neînțeleși de familie însă iubii de cei din jur; inevitabilul happy-end cînd acțiunea se petrece în zilele noastre; despărțirea netă dintre „obsedantul deceniu” și cele ce l-au urmat, uitîndu-se că oamenii mai trebuie pregătiți și pentru înfrîngerii, viața nefiînd chiar atît de roză cum ne-ar plăcea.

Trăiți în Ardeal. Ce v-a învățat acest lucru?

— Respectul pentru istorie, pentru carte și pentru seamănul tău, indiferent de naționalitate. Singurele unități de măsură trebuie să fie omenia, valoarea, munca. Istoria se face, nu se discută. se înfruntă, nu se ocolește; fiecare om face istorie indiferent de locul său în ierarhia socială. Tot aici am învățat că orice hotărîre, indiferent dacă este de mică sau de mare importanță, trebuie analizată în toate detaliile, avîndu-se în vedere consecințele. Intre vorbe și fapte nu trebuie să se interpună nimic. Prin urmare, totul trebuie făcut cu măsură, temeinic. Măsura — iată unul din cele mai ardelenesti cuvinte. Idealurile dascălilor Școlii ardelenene s-au impus trainic: au rămas legi. De aceea, încă din vechime, oamenii au înțeles că fără carte nu se poate face nimic. Cartea era obsesia țaranului care-și sacrifică totul pentru a-și trimite copilul departe, la școli înalte; el a înțeles valoarea culturii, a omului luminat, — și, de aceea, aici se bucură de un respect deosebit —, a comunicării prin intermediul literic.

Are ceva specific climatul cultural clujean? Tradiția îi este, datorită strălucirii ei, o povară?

— Faptul că există numeroase instituții culturale românești și maghiare, o editură, două reviste românești și trei maghiare, două teatre, două opere, numeroși scriitori, oameni de artă și știință, ar fi elemente care să-i confere o notă specifică. Tradiția este o unitate de măsură la care e bine să te raportezi mereu; numai la lumina ei îți poți vedea adevărata dimensiune, obligațiile. Dar cînd strălucește atît de puternic tradiția nu s-ar putea oare deduce că ceva lipsește; că o parte a cerului e mai palidă? În ceea ce mă privește, cred că s-ar putea face mult mai mult, că este, din o mie de motive, nevoie de mai multă ambiție și spirit de răspundere. mai ales că există forțe suficiente. Clujeții nu sint blazați, cum se spune adesea, ci exigenți.

De ce sinteți atît de grav? Nu credeți că asta înseamnă o viziune parțială asupra existenței?

— Fiîndcă discutăm lucruri grave. Dar asta nu înseamnă că am uitat motoul de la Craii... lui Mateiu Caragiale!

Institutul de economie a comerțului interior și a turismului — un institut de cercetări pentru gospodăria fiecăruia; sute de studii de cercetare complexă a pieței, studii de prognoză a cererii; marketing, calculatoare electronice, bancă de date, metode statistico-matematice. Iată o prezentare mai mult decât succintă. Date în plus, concluzii ale respectivelor studii, prezentul și viitorul gospodăriilor noastre și multe alte lucruri legate de profilul său vom afla de la cei doi interlocutori ai nostri, doctori în economie, **Dima Lupu**, președintele consiliului științific, și **Aurel Veiner**, șef de sector.

— **Așadar, tovarășe Dima Lupu, ce se mai poate spune despre acest institut?**

— Mai multe. În primul rând că el a fost înființat în 1967 ca urmare a condițiilor noi de dezvoltare economică a țării noastre. În special după Congresul al IX-lea al partidului. Ca urmare deci a grijii conducerii partidului și statului nostru pentru satisfacerea cerințelor populației și a dezvoltării comerțului interior. Problema numărului unu era calitatea.

— **Să continuăm cu profilul.**

— La ora actuală institutul are 4 sectoare de cercetare în domeniul comerțului interior...
— **Care sint?**

— Cererea de mărfuri a populației, prestările de servicii către populație, organizarea activității comerciale și organizarea alimentației publice. În afara acestora există încă 2 sectoare de cercetare în domeniul turismului.

— **Care este principiul de funcționare a Institutului?**

— Cel al gestiunii economice proprii: realizăm totul pe bază de contracte de cercetare științifică.

— **Dați-mi un exemplu de astfel de contract. N-o fac întâmplător. Știu, de pildă, că studiile institutului stau la baza stabilirii necesarului de marfă la diversele contractări ale comerțului.**

— Este firesc. Iată un exemplu: întreprinderea de fabricare a frigiderelor de la Găești urma, cu un timp în urmă, să diversifice producția. Desi problema s-a pus în condițiile în care cererea populației nu era pe deplin satisfăcută, producătorul era interesat să cunoască cum va evolua această cerere, ce mutații vor interveni, ca să-și poată dimensiona volumul producției, să-i stabilească structura în funcție de solicitările populației. Ne-a cerut deci un studiu de marketing.

— **Cum se face o cercetare?**

— Se abordează complex piata unui produs ținând seama de cerere și ofertă și de foarte mulți factori care le influențează. Și aici putem exemplifica.

Dintr-o scrisoare adresată redacției noastre, cităm: „Mă numesc Lada Ioan și sint proprietar al apartamentului nr. 2 din blocul A-41 din Sighisoara, strada Nouă nr. 11. Vă scriu în numele celor 10 familii care au contractat apartamentele din acest bloc cu patru niveluri. Când s-a predat blocul, la 1 aprilie 1978, am fost luați cu asalt. Fără ca să ni se pună la dispoziție devizul lucrărilor și al materialelor folosite. Pur și simplu am fost prostiți că ni se fac remedierile ce erau de făcut dacă semnăm recepția. Am reușit să copiez prin cineva devizul lucrărilor și am constatat mari diferențe de pret și calitate la materialele folosite.”

Ne-a vizitat la redacție, acum câteva săptămâni, Ioan Lada, împuternicitul blocului A-41. A tinut să ne aducă personal o nouă scrisoare, din care cităm: „În urma sesizării adresate revistei Flacăra, am primit din partea Consiliului popular al municipiului Sighisoara un răspuns pe care îl anexez. Ca urmare, vreau să arăt exactitatea datelor (mai corect ar fi fost înexactitatea datelor, n.n.) confruntându-le cu o copie a devizului de lucrări.”

Din acest răspuns al Consiliului popular al municipiului Sighisoara către Ioan Lada și locatarii blocului A-41, cităm: „...din analiza efectuată, vă comunicăm măsurile dispuse pentru remedierea celor sesizate, măsuri pe care le-am comunicat și redacției revistei Flacăra.”

Consiliul popular al municipiului Sighisoara a trimis deci după cum se subînțelege și revistei noastre un răspuns: „Referitor la scrisoarea adresată revistei Flacăra de către locatarii blocului A-41 din strada Nouă, din analiza efectuată rezultă următoarele: multe probleme din cele relatate sint juste, drept pentru care s-au dispus următoarele măsuri de remediere:”

„Până la data de 30-10-1979 se va monta un glob la intrarea din strada Nouă (s-a montat, n.n.) și până la 10-11-1978 se vor executa recipientul și jgheabul de la subsolul termic”. Nu s-a făcut nimic sau mai exact se spune că s-a montat un jgheab, dar atunci unde e re-

— **Vă rog.**
— Plecând de la programul adoptat de conducerea de partid și de stat privind dezvoltarea producției bunurilor destinate ușurării muncii gospodinelor, institutul a elaborat o serie de studii. Unele se referă la piața aspiratoarelor, mixerelor, roboților, a mașinilor de spălat rufe etc.

— **Ce relevă studiul asupra aspiratoarelor?**

— Desi este un produs necesar în orice gospodărie, vânzările au avut un ritm mai lent decât al altor produse. În studiu s-a încercat explicarea acestui fapt.
— **Care era cauza?**

— Oferta n-a fost suficient diversificată, iar parametrii tehnici n-au satisfăcut pe deplin cumpărătorii. Și iată că în ultimii ani, datorită eforturilor producătorului privind calitatea și diversificarea gamei de tipuri, s-a constatat o intensificare a vânzărilor.

— **Vorbeați mai devreme de sondaje în rindul populației. Cum se fac ele?**

— Institutul dispune de un instrument modern de cunoaștere a preferințelor populației: panoul de consumatori. Adică un eșantion permanent al gospodăriilor reprezentativ la nivelul întregii țări. Cu aceste gospodării se dialoghează periodic pe teme date.

— **Cum? Umblind din casă în casă?**

— Chiar așa: din casă în casă.
— **Cite gospodării sint cercetate?**

— Panoul cuprinde 7 000 de gospodării din mediul urban și rural.

— **Spuneți-mi, ce diferențe relevă studiile acestea între gospodăria anului 1968 și cea a anului 1978?**

— Nu 1968, ci 1971, și am să plec iar de la un exemplu. În 1971, într-un studiu privind piața mașinilor de spălat rufe, intenționalitatea de cumpărare pentru tipul de mașină automată avea valori foarte scăzute. Nici patru mii de bucăți într-un an. Un studiu realizat în anul care tocmai s-a terminat, referitor la aceeași temă, a scos în evidență orientarea crescută a cererii pentru acest tip de mașină, iar pentru perioada 1979—1981 cererea estimată se ridică la peste 300 000 de bucăți. E o diferență.

— **Cite gospodării există în țară?**

— Aproximativ 7 milioane.
— **Și exemplul dumneavoastră, dar și ceea ce vedem cu ochiul liber, cum se mai spune, demonstrează, fapt evident care ține de bunăstare, de dezvoltarea economică a țării, că gospodăriile noastre se modernizează. Și totuși, cum rezultă totuși, din studiile institutului, că este o gospodărie modernă?**

— Din totalitatea bunurilor care intră, care pot intra, mai exact, în dotarea unei gospodării moderne am constatat că, în mediul urban, aparatul de radio, televizorul, frigiderul sint bunuri omniprezen-

te. În Capitală, de exemplu, din totalul familiilor existente, 98 la sută dispun de un aparat de radio, 90 la sută de frigider, 75 la sută de televizor, 45 la sută de mașină de spălat rufe (să nu uităm că există unitatea prestatoare „Nufărul”), 12 la sută de autoturism.

— **Și la nivelul întregii țări?**

— La finele anului trecut 75 la sută din familiile dispuneau de radio, mai mult de 50 la sută de televizor și peste 33 la sută de frigider.

— **Dar în mediul rural?**

— În aceste cifre medii pe țară se reflectă un proces interesant: pătrunderea acestor bunuri care țin de civilizația modernă, la numeroase familii de la sate. Aici ar trebui să ținem seama și de faptul că familiile sătești de azi nu mai seamănă cu cele tradiționale. Foarte multe familii au un caracter mixt, cu membri care lucrează și în agricultură și în industrie sau cu unii care lucrează numai în industrie, realizând astfel un contact permanent cu orașul.

— **Ce se poate spune, în primul rând, despre studiile de prognoză, tovarășe Aurel Veiner?**

— Că sint foarte necesare. Dezvoltarea economiei noastre, dinamismul societății implică necesitatea ca cercetările pieței să se realizeze într-o optică prospectivă. Am ajuns să realizăm studii de prognoză pentru perioada mergând până în 1990, iar referitor la serviciile către populație, prognoza se întinde până în anul 2000.

— **Un moment. Vorbind de prestări de servicii, care este situația în prezent?**

— În ultimii ani cererea de servicii a fost mai mare decât cea de mărfuri. Și la ora actuală cererea este foarte ridicată. Faptul este în strinsă legătură cu creșterea bunăstării, a gradului de civilizație al populației.

— **Să revenim la prognoză. Care sint concluziile studiilor? Ce modificări vor surveni în bunăstarea și confortul nostru în perspectiva anului 1985?**

— Mai întâi o precizare: punctul de pornire al cercetărilor noastre l-au constituit orientările Conferinței Naționale privind cincinalul 1981—1985. Astfel, în 1985 vânzările de mărfuri pe ansamblu vor fi cu 30—38 la sută mai mari decât în 1975, mărfuri în valoare totală de 280—305 miliarde lei. Pe ansamblu, adică mărfuri alimentare și nealimentare. Tendința este ca în 1985 vânzările de mărfuri nealimentare să crească mai repede decât cele ale mărfurilor alimentare.

— **Ce înseamnă practic acest lucru?**

— O urmare firească a creșterii continue a nivelului de trai. An de an s-au satisfăcut tot mai bine cerințele de bază

Gospodăria viitorului?

O chestiune de marketing și calculatoare electronice

— **Vă rog.**
— Plecând de la programul adoptat de conducerea de partid și de stat privind dezvoltarea producției bunurilor destinate ușurării muncii gospodinelor, institutul a elaborat o serie de studii. Unele se referă la piața aspiratoarelor, mixerelor, roboților, a mașinilor de spălat rufe etc.

— **Ce relevă studiul asupra aspiratoarelor?**

— Desi este un produs necesar în orice gospodărie, vânzările au avut un ritm mai lent decât al altor produse. În studiu s-a încercat explicarea acestui fapt.
— **Care era cauza?**

— Oferta n-a fost suficient diversificată, iar parametrii tehnici n-au satisfăcut pe deplin cumpărătorii. Și iată că în ultimii ani, datorită eforturilor producătorului privind calitatea și diversificarea gamei de tipuri, s-a constatat o intensificare a vânzărilor.

— **Vorbeați mai devreme de sondaje în rindul populației. Cum se fac ele?**

— Institutul dispune de un instrument modern de cunoaștere a preferințelor populației: panoul de consumatori. Adică un eșantion permanent al gospodăriilor reprezentativ la nivelul întregii țări. Cu aceste gospodării se dialoghează periodic pe teme date.

— **Cum? Umblind din casă în casă?**

— Chiar așa: din casă în casă.
— **Cite gospodării sint cercetate?**

— Panoul cuprinde 7 000 de gospodării din mediul urban și rural.

— **Spuneți-mi, ce diferențe relevă studiile acestea între gospodăria anului 1968 și cea a anului 1978?**

— Nu 1968, ci 1971, și am să plec iar de la un exemplu. În 1971, într-un studiu privind piața mașinilor de spălat rufe, intenționalitatea de cumpărare pentru tipul de mașină automată avea valori foarte scăzute. Nici patru mii de bucăți într-un an. Un studiu realizat în anul care tocmai s-a terminat, referitor la aceeași temă, a scos în evidență orientarea crescută a cererii pentru acest tip de mașină, iar pentru perioada 1979—1981 cererea estimată se ridică la peste 300 000 de bucăți. E o diferență.

— **Cite gospodării există în țară?**

— Aproximativ 7 milioane.
— **Și exemplul dumneavoastră, dar și ceea ce vedem cu ochiul liber, cum se mai spune, demonstrează, fapt evident care ține de bunăstare, de dezvoltarea economică a țării, că gospodăriile noastre se modernizează. Și totuși, cum rezultă totuși, din studiile institutului, că este o gospodărie modernă?**

— Din totalitatea bunurilor care intră, care pot intra, mai exact, în dotarea unei gospodării moderne am constatat că, în mediul urban, aparatul de radio, televizorul, frigiderul sint bunuri omniprezen-

te. În Capitală, de exemplu, din totalul familiilor existente, 98 la sută dispun de un aparat de radio, 90 la sută de frigider, 75 la sută de televizor, 45 la sută de mașină de spălat rufe (să nu uităm că există unitatea prestatoare „Nufărul”), 12 la sută de autoturism.

— **Și la nivelul întregii țări?**

— La finele anului trecut 75 la sută din familiile dispuneau de radio, mai mult de 50 la sută de televizor și peste 33 la sută de frigider.

— **Dar în mediul rural?**

— În aceste cifre medii pe țară se reflectă un proces interesant: pătrunderea acestor bunuri care țin de civilizația modernă, la numeroase familii de la sate. Aici ar trebui să ținem seama și de faptul că familiile sătești de azi nu mai seamănă cu cele tradiționale. Foarte multe familii au un caracter mixt, cu membri care lucrează și în agricultură și în industrie sau cu unii care lucrează numai în industrie, realizând astfel un contact permanent cu orașul.

— **Ce se poate spune, în primul rând, despre studiile de prognoză, tovarășe Aurel Veiner?**

— Că sint foarte necesare. Dezvoltarea economiei noastre, dinamismul societății implică necesitatea ca cercetările pieței să se realizeze într-o optică prospectivă. Am ajuns să realizăm studii de prognoză pentru perioada mergând până în 1990, iar referitor la serviciile către populație, prognoza se întinde până în anul 2000.

— **Un moment. Vorbind de prestări de servicii, care este situația în prezent?**

— În ultimii ani cererea de servicii a fost mai mare decât cea de mărfuri. Și la ora actuală cererea este foarte ridicată. Faptul este în strinsă legătură cu creșterea bunăstării, a gradului de civilizație al populației.

— **Să revenim la prognoză. Care sint concluziile studiilor? Ce modificări vor surveni în bunăstarea și confortul nostru în perspectiva anului 1985?**

— Mai întâi o precizare: punctul de pornire al cercetărilor noastre l-au constituit orientările Conferinței Naționale privind cincinalul 1981—1985. Astfel, în 1985 vânzările de mărfuri pe ansamblu vor fi cu 30—38 la sută mai mari decât în 1975, mărfuri în valoare totală de 280—305 miliarde lei. Pe ansamblu, adică mărfuri alimentare și nealimentare. Tendința este ca în 1985 vânzările de mărfuri nealimentare să crească mai repede decât cele ale mărfurilor alimentare.

— **Ce înseamnă practic acest lucru?**

— O urmare firească a creșterii continue a nivelului de trai. An de an s-au satisfăcut tot mai bine cerințele de bază

ale populației și în primul rând consumul alimentar. Potrivit datelor pe 1977, vânzările de mărfuri alimentare au reprezentat mai mult de 50 la sută din totalul desfacerilor. Prognoza noastră pentru '85 estimează că ponderea o vor deține mărfurile nealimentare. Este vorba, de fapt, de o mutație calitativă importantă, care reflectă perspectivele creșterii gradului de civilizație și confort al oamenilor.

— **Studiile se referă doar la mărfuri?**

— Nu, ci și la rețeaua comercială. Recent a fost definitivat un studiu privind amplasarea rețelei comerciale în centrele urbane ale județului Bacău în perspectiva anului 1990.

— **Cum va arăta municipiul Bacău din acest punct de vedere?**

— Rețeaua comercială de desfacere cu amănuntul va însuma o suprafață de 111 400 metri pătrați, respectiv de 3 ori mai mare decât în anul 1975. Ceea ce înseamnă că, în 1990, numărul de locuitori ce revine la un metru pătrat de suprafață comercială va fi de 1,7 față de 2,6 cit era în 1975.

— **Vorbeați mai înainte de un disponibil de venit, dar și de un timp al cetățeanului, în perspectivă. Ce implicații va avea acest fapt asupra cererii de mărfuri?**

— Creșterea cererilor va fi foarte mare față de 1975. De exemplu, în cazul unor articole pentru camping creșterile vor fi de 8—20 de ori, la biciclete de 3—4 ori, la motorete de 5—6 ori, la autoturisme de 9—10 ori, la articolele pentru sporturile de iarnă de 9—14 ori.

— **O ultimă întrebare și pentru aceasta propun să ne întoarcem în prezent. Sinteți și dumneavoastră beneficiar al întreprinderilor care produc bunuri de consum. Cum observați direct, cum simțiți eficiența muncii dumneavoastră?**

— De pildă, piața confecțiilor unde am elaborat un studiu în 1972. Dar puteți compara și singur, cum ne îmbrăcăm atunci și cum ne îmbrăcăm astăzi. Tesături noi, linii moderne la croieli, comercializare mult îmbunătățită, o atenție sporită pentru diferite grupe de cumpărători, copii, tineret, femei, bărbați. Deci, concluzia privind eficiența studiilor noastre, e limpede.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

HORIA ROȘCA : Stradă în București

Blocul A-41 se bucură de confort sporit numai în acte

de care-l reclamă locatarii: instalațiile sanitare (apă-canalizare) cu care sint dotate apartamentele sint cu totul altele decât cele cuprinse în devizul de lucrări. La altă calitate și cu un alt pret. Ceea ce, afirmă proprietarii, ar scădea automat și pretul apartamentului.

Iată, mai concret, câteva din articolele cu pricina: în loc de 24 de cuiere pentru baie au fost montate doar 15, după ce a fost reclamată absența lor. Unde sint celelalte 9 cuiere? La acest punct, constructorul afirmă că blocul A-41 nu este construit conform devizului, că a suferit modificări de proiect necuprinse în deviz. Să zicem că afirmația este în concordanță cu realitatea, că unele apartamente, mai exact spus 5, sint modificate, dar de ce lipsesc 9 cuiere în loc de 5? La baie, devizul prevedea scurgerea apei printr-un grătar de fontă într-un sifon. Lipsese grătarul, lipsese și sifonul, iar scurgerea și colectarea apei se fac într-un recipient comun cu bucătăria,

printr-o conductă de aducțiune. Din explicațiile constructorului aflăm că soluția, acceptată de proiectant, nu este mai ieftină, dimpotrivă, numai că, funcțional, ea depinde de înclinația pardoselii de ciment, înclinație care trebuia să ducă spre orificiul de scurgere, orificiul care la bucătărie nici măcar n-a fost executat, iar la baie poate fi folosit numai dacă apa este împinsă cu mătura. Sint doar câteva din neajunsurile care scad confortul apartamentelor din blocul A-41, cu toate explicațiile constructorului, dar care neajunsuri, la urma-urmelor, mai pot fi îmbunătățite pe ici, pe colo, în legătură directă cu talentul de gospodar al locatarii. Desi, o spunem limpede, constructorul trebuia să asigure confortul

cului, dar nu ne-au putut ajuta cu prea mult. Constructorul, am înțeles eu, nu poate primi din partea primăriei dispoziții ferme, ci doar indicații. Noi, ca locatari, degeaba ne adresăm constructorului, care a făcut contract cu Oficiul județean Mures de vânzare a locuințelor proprietate personală. Noi deci sintem nemulțumiți de felul în care oficiul a înțeles să-și respecte obligațiile de contract. Am făcut un calcul aproximativ, numai în ceea ce privește instalațiile sanitare, și am ajuns la concluzia că, pe ansamblu, diferența se ridică la aproape 10 000 de lei, fără să mai introducem în calcul și calitatea necorespunzătoare a unor lucrări. Eu, Lada Ioan, sint mecanic de locomotivă și duc cu locomotiva mea 2 000 de călători sau marfă în valoare de milioane lei. O singură secundă de neatenție și prejudiciile aduse statului sint imense. Nu mai vorbesc de viața celor 2 000 de călători. Viața lor depinde de corectitudinea mea. Calitatea muncii mele este corectitudinea. Calitatea oricărei munci, chiar și a constructorilor, este tot corectitudinea. Noi nu cerem decât respectarea întru totul a devizului și a calității lucrărilor executate la blocul A-41.”

În încheiere, dar nu în ultimul rând, dezbaterea situației blocului A-41 a avut loc în biroul prim-vicepreședintelui Consiliului popular al municipiului Sighisoara, tovarășul Mihai Chiriac, și în prezența constructorilor, inginerii Ioan Cătălan și Mihai Moldovan, plus tehnicianul Kurt Barthmus, priilej cu care au fost analizate, punct cu punct, toate neajunsurile de la blocul A-41, neajunsuri pe care inginerul Mihai Moldovan, vrînd să găsească un limbaj comun cu mecanicul de locomotivă Lada Ioan, avea să le sintetizeze într-o singură frază: „Trebuie să recunoaștem că blocul A-41, în comparație cu toate celelalte blocuri ridicate de noi în Sighisoara, este, cum s-ar numi în limbaj ceferist, o avarie, adică a deraiat.”

VICTOR NIȚA ■

Am citit în revista FLACARA nr. 42/1978 articolul „UN BLOC CU GARD PERSONAL ȘI DOUA APARTAMENTE CARE DEVIN UNUL SINGUR”. Un caz similar dănuiește și la Arad de mai mulți ani: în 9.09.78 ne-am adresat conducerii de resort a județului Arad prin care am cerut desființarea unui gard din plasă de sirmă, pe care locatarii blocului din Ecaterina Varga, care lucrează la Combinatul de prelucrare a lemnului din Arad, l-au montat fără consimțământul nostru, al locatarilor celor trei blocuri din strada Afinelor, și fără aprobarea celor de la sistematizare. La memoriul nostru nu am primit nici un răspuns, decât promisiuni verbale că lucrurile se vor rezolva. (Cornel Groza, împreună cu 130 cetățeni)

N.R. — Din păcate, adăugăm noi, nici gardul imobilului din București, la care vă referiți, nu a fost desființat !

Referitor la articolul „TIRGOVIȘTE: VOCATIA ACTUALITĂȚII, VOCATIA UNITĂȚII”, apărut în 23 noiembrie 1978, Maria Becker din Reșița ne scrie: Ion Becker a primit din partea Combinatului de țeluri speciale Tirgoviște un apartament cu două camere, declarând că locuiește împreună cu soția și fiica sa, pe care, de fapt, le-a

părăsit cu un an în urmă. De asemenea, Maria Becker întreabă cum i s-a dat un apartament cu două camere, pentru că nu putea dispune de actele legale din care să reiasă că locuiește împreună cu soția și fiica sa, din moment ce acesta expediază lunar pensia de întreținere pentru copil.

De la Consiliul popular al sectorului 3 :

„Cu privire la scrisoarea numitei Marioara Paulina vă comunicăm următoarele: În ședința din 6 decembrie 1978 Comitetul Executiv al Consiliului popular al sectorului 3, analizând cererea petiționarei depusă la sector pentru reglementarea spațiului locativ, a rezolvat-o pozitiv fiindu-i atribuită locuința solicitată din bulevardul Republicii 86, apartament 21, sectorul 3.”

Referitor la articolul intitulat „ȘI TOATE ACESTE PENTRU CĂ TOVARĂȘUL DIRECTOR N-A CITIT ATENT NIȘTE INSTRUCȚIUNI”, apărut în nr. 47/1978, vă comunicăm următoarele: considerăm neîntemeiate criticile adresate tovarășului Gh. Pirvulescu, directorul Liceului industrial nr. 4, Drobeta-Turnu Severin, și întreprinderii județene de con-

strucții montaj Mehedinți, privind încadrarea ca practicant a absolvenților Liceului industrial promoția 1977/1978, întrucât actul normativ care reglementează încadrarea acestor absolvenți este decretul nr. 207/77. Dealtfel, pentru lămurirea situației, ne-am adresat, ulterior anchetei, Ministerului Muncii și Consiliului popular județean Mehedinți, care au confirmat că întreprinderea montaj a încadrat corespunzător actelor normative în vigoare absolvenții Liceului industrial promoția 1977/78. (Economist Nicolae Ularu, șef birou plan retribuție personal, I.J.C.M. Mehedinți)

Mă numesc Irimia Chiriac, sint din Constanța, strada Dobriță Eugeniu nr. 5, apartament 31, Tomis Nord. Vă propun următoarele: pe lângă chioscurile de răcoritoare sau în cofetării să existe aparate de tocat și presat morcov, obținându-se în felul acesta un suc proaspăt natural de mare concentrație în vitamine. Consumat imediat, înaintea procesului de oxidare, acest suc se dovedește a fi foarte plăcut și deosebit de nutritiv. La noi în țară materia primă, morcovii, este foarte ieftină, de aceea propun să se analizeze posibilitățile de fabricare a acelor simple aparate.

Josefina Oțelea din Ploiești, strada Democrației nr. 110, bloc V, ap. 22, ne scrie că în urma plecării fiului său, Răducanu Petre, în ziua de 3 iulie 1978, pentru a-și satisface stagiul militar, a făcut o cerere către Asociația locatarilor pentru a fi scutită de plata întreținerii și pentru acesta. Asociația a refuzat. Este evident că se comite o ilegalitate.

Un răspuns de la Consiliul popular al municipiului București :

„În baza sesizării semnate de Herbert Hoffman privind centrul de lapte din Calea Plevnei 46, organele noastre au efectuat un control comercial și cercetarea necesară, constatând: la centrul de lapte respectiv a fost surprins Kerpel Iosif vinzând iaurtul cu suprapreț adică a pretins și încasat 6 lei în loc de 4,50 lei — costul legal a trei borcane cu iaurt. În afară de sancțiunea contravențională aplicată, au fost sesizate și organele de miliție.”

În data de 3 august 1978, m-am prezentat la întreprinderea de produse ortopedice și proteze din Oradea în urma recomandărilor făcute de un medic de specialitate, pentru a i se confecționa fiului meu, în vîrstă de 1 an și 4 luni, ghetă speciale pentru corectarea piciorului plat. Prin adresa nr. 1042/8.08.1978, Oficiul de asistență socială Maramureș anunță secția sus-amintită că s-a aprobat confecționarea gratuită a ghetelor. De la aprobare și pînă în prezent a trecut ceva timp, iar ghetele promise nu au fost confecționate. (Maria Mercas, comuna Arduș, Maramureș).

Un răspuns de la întreprinderea pentru construirea și vinzarea locuințelor, București :

„La adresa dv. privind sesizarea unui grup de viitori proprietari ai blocului G 1, G 4 și K 3, Vergului, vă facem cunoscut: datorită greutăților întâmpinate de constructorii în ultimii ani, lucrările nu au putut fi realizate în termenul contractual apreciindu-se că blocurile urmează a se da în folosință în trimestrul I/1979.”

Mă numesc Stela Suciu și sint din comuna Ungheni, județul Mureș. Am absolvit Liceul industrial Electromureș cu examen de bacalaureat în luna iunie 1978. Am obținut dispozi-

ția de repartizare nr. 85 la întreprinderea Electromureș în calitate de electrician pentru mașini și aparate electrice. De la data absolvirii și pînă în prezent, în repetate rânduri m-am adresat biroului personal și învătămînt din cadrul acestei întreprinderi, însă de fiecare dată am fost aminată pentru săptămîna viitoare. Oare care va fi această săptămîna ?

Mă numesc Maria Dobre, sint asistentă medicală la Policlinica balneară Slănic Moldova, Bacău. În seara zilei de 21 decembrie 1978 s-a ținut faza orășenească a Festivalului național „Cîntarea României”. Spectacolul concurs fusese anunțat pentru ora 18. Ce m-a mirat din primul moment: intrind în sală, nimic pregătit, nimic care să dea impresia că cineva este la un concurs atît de important pentru noi toți. Nu exista nici măcar o masă a juriului. De altfel, membrii acestuia au sosit cu mare întîrziere. Am așteptat cu nerăbdare a doua zi rezultatele acestei faze a concursului. Stupoare: printre formațiile premiate se găseau și două în timpul programului cărorora juriul nici nu ajunsese în sală! Oare un astfel de concurs nu ar merita o mai mare considerație din partea organizatorilor săi ?

De la Ministerul Educației și învățămîntului :

„Urmare adresei dv. prin care ne trimiteți scrisoarea tovarășului Mireea F. Mirea vă informăm că în municipiul București nu se aprobă schimbarea de repartizare, deoarece posturile în orașele mari au fost ocupate, la repartizare, în procent de 70%, conform Decretului nr. 54 din 1975. După efectuarea stagiului, poate reveni în municipiul București prin concurs pe unul din posturile publicate vacante.”

● Anunțăm pe cititorii nostri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o oot face în fiecare zi între orele 10-13.
● FLACARA nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Si nu uitați să vă iscăliți. Precizați telefonul unde vă putem găsi.

Primit din partea Ministerului Educației și învățămîntului :

Referitor la problemele reclamate în memoriul grupului de 178 conducători arhitecți, transmis Ministerului Educației și învățămîntului prin adresa dv. nr. 7016/R/1978, vă precizăm:

1. Învătămîntul de conducători arhitecți a fost introdus în baza prevederilor Legii privind învățămîntul în Republica Socialistă România (art. 122).

Prin H.C.M. nr. 885/1970, s-au înființat, începînd cu anul de învățămînt 1970-1971, secții de conducători arhitecți, cu durata de 3 ani, la Institutul de arhitectură „Ion Mincu” din București și la facultățile de construcții din Cluj-Napoca, Iași și Timișoara.

Anual, prin hotărîri ale Consiliului de Miniștri (pînă în anul 1977) și decret al Consiliului de Stat (în anul 1978), s-au stabilit cifrele de școlarizare pentru anul I (numai la secțiile de conducători arhitecți) și pentru anul IV (începînd din anul 1973, cînd au absolvit primele serii de conducători arhitecți).

Selecționarea pentru școlarizarea în treapta a doua a învățămîntului de arhitectură s-a făcut (începînd din anul 1973), în baza Ordinului Ministerului Educației și învățămîntului nr. 208/1973, în ordinea descrescîndă a mediei notelor obținute în cursul celor trei ani de studii și în limita cifrelor de școlarizare aprobate pentru treapta a doua. Absolvenții care prin rezultatele la învățătură nu au fost admiși în treapta a doua, au fost repartizați în

producție în calitate de conducători arhitecți (1095 conducători arhitecți pînă în prezent).

Precizăm că școlarizarea în acest mod la învățămîntul superior de arhitectură era cunoscută și de candidații la concursurile de admitere pentru această specializare, întrucît în broșurile „Admiterea în învățămîntul superior”, din fiecare an (începînd cu anul 1972), este menționat că admiterea se face pentru conducători arhitecți (treapta I), promovarea în treapta a II-a făcîndu-se în limitele planurilor de școlarizare pentru anul IV, dintre absolvenții primei trepte.

Începînd cu anul universitar 1977/1978, în baza Decretului Consiliului de Stat nr. 209/1977, învățămîntul de arhitectură a fost reorganizat, în sensul că au fost create două forme paralele de pregătire — învățămînt de 6 ani pentru arhitecți și învățămînt de 3 ani pentru conducători arhitecți — cu admitere separată din anul I, pe cifre de școlarizare distincte.

2. An de an, un număr de absolvenți ai învățămîntului de conducători arhitecți, repartizați în producție, s-au adresat organelor de partid și de stat, pentru a li se acorda dreptul de a continua studiile direct în anul IV. Ministerul Educației și învățămîntului nu a putut aproba aceste cereri, întrucît acești absolvenți au beneficiat de dreptul de a urma o formă de învățămînt superior, au fost pregătiți în baza unor cerințe ale economiei naționale, au locuri de muncă și funcții în producție, iar actele normative în vigoare și formele de organizare a in-

vătămîntului de arhitectură (cursuri de zi), nu permiteau continuarea studiilor.

În anul 1977 și 1978, un număr de conducători arhitecți au solicitat reluarea studiilor, prin concurs de admitere, din anul I la învățămîntul de 6 ani, pentru obținerea titlului de arhitect.

Ținînd seama de cheltuielile suplimentare pe care le-ar fi implicat aprobarea acestor cereri (minimum 9 ani de studiu, în aceste cazuri, pentru calificarea ca arhitect), de posibilitățile economiei naționale și de cerințele de cadre, în anul 1978 nu s-a aprobat participarea la concursurile de admitere — cursuri de zi — a absolvenților unei forme de învățămînt superior (inclusiv conducători arhitecți).

În sensul celor prezentate s-au dat răspunsuri la toate solicitările (memorii, cereri, audiențe) de acest gen, inclusiv la 5 din semnatarii memoriului adresat revistei dv., primiiți în audiență la conducerea Ministerului Educației și învățămîntului.

3. În Legea educației și învățămîntului, adoptată de Marea Adunare Națională la 21 decembrie 1978, se prevede că „absolvenții cu diplomă ai învățămîntului superior, încadrați în muncă, pot urma, în condițiile stabilite de lege, o altă facultate, prin învățămîntul seral sau fără frecvență.”

În prezent Ministerul Educației și învățămîntului analizează profilele și specializările în care urmează să se extindă învățămîntul superior seral și fără frecvență (inclusiv la învățămîntul superior tehnic), propunerile respective urmînd să fie supuse aprobării.

POȘTA REDACȚIEI

● ADMINISTRATIV ●

● E. Roman — Brașov: Pensia de urmaș v-a fost bine calculată ● Gheorghe Coman — sat Cazaci, Dimbovița: Perioada pensionării de boală nu este considerată vechime în muncă ● Aurelia Bogza — Tirgoviște: Răspunsul primit de la Direcția P.T.Tc. județeană este clar. Nu sint încă condiții tehnice. Așteptați, sinteți în evidență ● Asociația locatarilor bloc B 13, strada Băiculești — București: Ați calculat legal cotele de întreținere ● Iancu Chiriță — București: Conform Legii nr. 1/1977 se exceptează de la contribuția fixă lunară persoanele care au invaliditate de gradul I sau II și soții acestora pe timpul cît durează invaliditatea; cei care au avut unul sau mai mulți copii născuți vii, decedați ulterior; cei care se căsătoresc, iar la căsătorie unul dintre soți are în întreținere efectivă copii, sau cei cu copii înfiați sau încredințați spre creștere și educare ● Iustina Călina — sat Hădăte, Cluj: Cu decizia de pensionare ce ați primit-o, mergeți la oficiul poștal și cereți ce vi se cuvine ● Sanda Beck — București: V-ați adresat conducerii întreprinderii unde lucrează fostul soț sesizînd că nu se respectă hotărîrea judecătorească?

Dacă nu, faceți-o ● Asociația de locatari nr. 3 — Gura Humorului, Suceava: Neînțelegerea pe care o aveți cu E.G.C.L. o rezolvați la Consiliul popular orășene ● Elena Ciulian — Buzurești. Ați omis să menționați unde lucrați. Reveniți ● Marin Ion — Sîbotoia: Conf. Decretului 246/77 aveți dreptul să primiți alocație de stat pentru copii după trei luni de la încadrarea cu contract de muncă pe durată nedeterminată. Alocația de stat nu se acordă retroactiv, ci numai începînd din luna următoare celei în care sint îndeplinite condițiile prevăzute de lege ● Gheorghe Gheorghiu — Constanța: Nu se dau aprobări pentru închiderea balcoanelor.

● SOCIAL ●

● Emil Popescu — Gheorghe Gheorghiu-Dej: procedeu este ilegal desigur ● Buju Maria — Segarcea: Avînd în vedere că locuiți într-un oraș, distribuirea combustibilului nu trebuie astfel condiționată ● Minea Vasilescu — Bucov, Prahova: Situația în care vă aflați nu constituie un abuz al nimănui ● Boșca Gheorghe: Rugăm și noi conducerea Regionalei C.F.R. Cluj să vă permită să locuiți în cămin pînă veți rezolva cu lo-

cuinta ● Hodișan Ion — Oradea: Ne întrebați dacă în fotbal se practică discriminare. Vă răspundem că din păcate da, se practică ● Gheorghe Ilie — Moreni: Nimeni nu vă poate obliga să întrețineți din banii dv. muncii oameni care nu lucrează, fie ei fotbaliști ● Constantin Constantin — Cluj-Napoca: Cele sesizate de dv. au fost trimise Comitetului județean Cluj al P.C.R.

● ÎNVĂȚĂMÎNT ●

● Ilie Hala — Turda, Susana Feleș — Cluj-Napoca, Petrică Vancea — Craiova, Irina Adamescu — Roșiori de Vede ș.a.: Vă puteți adresa în schimb în scris, sau veniți personal la redacție cu un memoriu ● Zamfirescu Marin George — București: Din moment ce v-ați adresat Consiliului de Stat, este evident că sinteți dator să așteptați răspunsul acestui for ● Ana Vilă — comuna Cetate, județul Dolj, Irina Antohi — Timișoara, Dumitru Preda — București, Antoaneta Irimie — Călărași, Ionete Adamache — Iași ș.a.: Ca în fiecare an, și în anul în curs, la timpul necesar, va apărea broșura „ADMITEREA ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR”, unde veți găsi răspuns la

toate întrebările pe care ni le puneți ● Angela Lazăr — Timișoara: Răspunsul care l-ați primit este conform dispozițiilor legale. Puteți să vă adresați dacă doriți Ministerului Educației și învățămîntului ● Lucia Obreja — Oradea: Potrivit Statutului personalului didactic și Regulamentului privind numirea, transferarea și evidența personalului didactic, transferările în învățămînt se efectuează în perioadele stabilite și anunțate de către Ministerul Educației și învățămîntului.

● LITERATURĂ ●

● Moraru Maria — Timișoara, Dumitru Poenaru — București, Ion Isaiu — Oradea, Drejoi I. A. Florea — Fălcoieni, Olt, Ioan Brie — Alejd, Ion A. Enache — Bănești, Ion Farcaș — București: Lucrările trimise nu intru-nesc calitățile necesare publicării ● Robert Martina — Deva: În problema sufixelor, adresați-vă revistei „LIMBA ROMÂNĂ”.

● JURIDIC ●

● Goia Gheorghe — Cluj-Napoca: Reveniți după pronunța-

rea instanței de recurs ● Biela Suzana — Ineu: Trimiteți copii de pe deciziile Tribunalului Arad și Judecătoria Ineu ● Victor Stoieriu — Galați: Răspundeți-ne la întrebările: Dumitru Crețan vă este prieten? Dacă nu, de ce l-ați împrumutat 20.000 lei (cu ce avantați)? Dacă da, de ce vă adresați la noi? ● Ioana Pleșa — Călimănești: Vă contraziceți. Nu mai reveniți ● Oлару Nicolae, — Rm. Vilcea: Prezența somnifera la judecătoria și cereți amănunte. Sentința e dreaptă ● Ileana Martincu — Hunedoara: Trimiteți fotografia casei cu toate degradările ● Ciolban Mireea — Argeș: Circumstanțele descrise au fost lămurite de Procuratură. Nu uitați: fiul dv. era foarte beat ● Dumitru Cronciuc — Brașov: Va trebui să mergeți la instanță ● Maria Bălățeanu — Strehaia: Este necesar să vă adresați Ministerului Justiției ● Tudor Ion — București: Accidentul s-a produs din vina dv. ● Manea Alexandru — București: Trebuie să faceți recurs în termenul legal ● Marinescu Emilia și surorile — București: Acest hățis poate fi decurcat de un avocat.

Rubrici realizate, în ordine, de către: MARGA NEDELEA, EUGEN SECELEANU, HORIA PATRAȘCU, ADI CUSIN, NICOLAE CRISTACHE.

Ca toate ideile mari, ideea inginerului Ion Streja e foarte simplă. Cine o valorifică ?

Ion Streja e mecanic auto la Secția de exploatare electroenergetică din Vaslui. Un mecanic care „doctorește” motoarele, mai în inima lor și, într-un anume plan, e un scormonitor în materie, un creator. Prin '57 făcea un mic laborator auto, din proprie inițiativă, la Autobaza 1 Iași, unde muncea atunci, iar pînă în 1962, cînd a venit la Vaslui, la unitatea unde lucrează și azi, i-au fost aplicate vreo nouă-zece inovații, nu și mai aduce aminte exact. Un absolut anonim însă în lumea cercetătorilor în probleme de motoare cu aprindere prin scintile. Nici n-a avut și nici nu are pretenția să fie cunoscut, nu asta i-a dat ghes să facă ce-a făcut și ce mai face el acolo, într-o încăpere de doi pe trei metri, la dispeceratul întreprinderii vasluiene, sau să-și transforme „Dacia 1300”, personală, în mașină test... Doar vreun inginer de la Uzina de autoturisme din Pitești, de la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, de pe la Uzina de autocamioane „Steagul roșu” din Brașov, de pe la Automobil Clubul Român, de pe la Întreprinderea de transporturi București să-l fi cunoscut, să-l fi auzit numele... Pe acolo a fost omul cu un carburator modificat de el, undeva la camera de nivel constant, îl lua în geantă și pleca, pe acolo a mai trimis cite o scrisoare, două, trei...

„Eu nu zic că am făcut gaură în cer cu procedeul propus și probat de mine, pe mașina mea și pe alte câteva, dar, dacă acest dispozitiv introdus la carburator are ca efect de netăgăduit reducerea consumului de benzină, fără diminuarea parametrilor tehnici stabiliți, ba, așa spune că, în plus, se reduce și procentul de poluare, atunci trebuie să fiu ascultat pînă la capăt, carburatorul să fie testat nu atît la bancul de probe, ci în sarcină, pe terenuri de tot felul, cu denivelări și socuri, așa cum sînt, normal, traseele, și nu o dată, și-atunci superficial. Vă pot face și dumneavoastră modificarea, ni se adresează deodată Ion Streja, dacă aveți mașină, parecî iluminat de un gând, ca să scrieți, dacă doriți cu adevărat, din convingere, pe fapte, nu pe vorbe”. (Mărturisim că nu am dat curs acestor rînduri decît după ce Ion Streja a introdus acel sistem de conductă, simplu, tare simplu, dacă te uita la el, dar, parcă, nu multe probleme complicate s-au soluționat nesperat de simplu ?, pe carburatorul mașinii noastre, Dacia 1100, și am văzut efectul, dincolo de orice îndoială: consumul s-a redus cu circa 1,200 litri de benzină la suta de kilometri. Fără modificarea parametrilor funcționali cunoscuți.)

.....Prin '58-'59, eram la Autobaza 1 Iași, cînd am propus ca la carburatorul

de pe autocamionul „Steagul roșu” să fie introdus un emulsor în puțul de emulsie — azi, toate carburatoarele au acest emulsor — reducînd astfel consumul de benzină cu circa 30 la sută, cam tot așa mi s-a întimplat... Rezerve, șușoteli, că așa fi niscaiva profitor, dacă nu chiar nițel șarlatan, să mă aleg eu, adică, cu vreun premiu, cu vreun brevet. Mi s-a pus și sigiliu pe carburatorul ăla transformat. Tocmai la București am lucrat jicloarele, într-un mic atelier, unde munceau invalizi. Și, în final, ideea a fost acceptată, aplicată, eu am fost declarat inovator, mi s-a dat și un premiu de vreo 6000 de lei, s-a scris și în „Flacăra Iașului” despre mine... Dar nu s-a generalizat.

Care este ideea cea nouă care l-a minat pe Ion Streja să bată la citeva uși ? Să-l lăsăm pe el să ne-o spună. „Se știe că în camera de nivel constant, pe timpul curselor deci în condiții de inevitabile denivelări, socuri, nivelul carburantului nu este deloc constant, cum arată numele. Dimpotrivă, suferă „n” fluctuații, și cu cît acestea sînt mai mari, cu atît consumul este mai mare. Logic. Practic, în lume, se aplică citeva procedee pentru eliminarea, cît mai mult posibil, a fluctuațiilor de nivel, se fac încercări, în continuare. Problema rămîne încă deschisă. De pildă, s-au poziționat jicloarele în așa fel, încît la deal nivelul să crească, iar la vale să scadă, ca să mă exprim pe înțelesul tuturor; pentru înclinările laterale s-au făcut carburatoarele cu două camere și dublu plutitor, vedeți la „Bucegi”, s-a montat un resort sub plutitor la carburatorul de tip „Holey” și alte procedee. Ce-am făcut eu ? În camera de nivel constant am introdus o conductă, firește, dimensiunile sînt variabile, de la un tip de motor la altul, într-un fel anume poziționată, în locul jiclorului din fabricație, încît alimentarea nu se mai face pe principiul vaselor comunicante. Consecința: nivelul benzinei, în camera de nivel constant, rămîne într-adevăr constant, în orice condiții de teren. După mai multe testări pe mașina mea, Dacia 1300, am redus consumul de la 7,5 litri la o sută de kilometri la 6,2—6,5 litri la suta de kilometri. Am mai constatat că la mașinile cu capacitate cilindrică mai mare proporția economiilor este mai substanțială.

Ideea o coace din perioada „frecusului” său cu acel emulsor, perioadă în care mai realizează și un jiclor economizor, și un litrometru pentru măsurat consumul de carburanți, ce se alimenta singur, și altele, socotite toate inovații. Cînd a avut toate dovezile că procedeul aplicat de el dă randament, a pus carburatorul în geantă și s-a dus mai întîi la Uzina de autocamioane din Brașov. „Din om în

om, am ajuns la un inginer de la cabinetul tehnic, nu-i mai rețin numele, bine pregătit profesional, vedeam că și pe el îl chinuă gîndul îmbunătățirii parametrilor la carburatoarele, dar tare era grăbit cu ale lui, așa zice chiar repezit, și n-a avut răgazul să testeze carburatorul modificat de mine. Sau, poate, nu i-am inspirat prea multă încredere ? Nu știu ce să spun”. Rămăsese vorba să-i dea un răspuns, în scris sau telefonic. N-a primit nici un mesaj. A făcut, apoi, un scurt referat pe care l-a expediat, prin întreprinderea unde lucrează, pe adresa institutului de cercetare și proiectare în materie din cadrul Uzinei de autoturisme „Dacia”-Pitești. Propunerea este înregistrată la nr. 63, din 7 iunie 1976. Trecuse aproape o jumătate de an, fără să primească vreun răspuns. Nerăbdător, s-a dus la Pitești, cu carburatorul modificat. „Inginerul Vinicius, de la institut, nu era acolo, așa mi s-a spus, și am luat legătura cu inginerul Grigoras. La laboratorul uzinei s-au uitat mai mulți la carburatorul meu, nu mi-a zis nimeni nici da, nici ba, unul mi-a pus o întrebare cel puțin copilărească, ca și cum eram picat din lună în probleme de motoare. N-oi fi eu specialist, cu diplomă, dar nici novice... (Și-apoi, nici 41 de ani de meserie nu-s de colea — n.n.). Directorul tehnic al uzinei, inginerul Marin Mitrache, a fost singurul om care a hotărît să încheie o minută. Mă gîndeam că un pas serios îl făcusem. Am ținut morțiș să fie testat în aceea zi. Rezultatul la bancul de probă: 140 de grame de benzină la 1 cal putere, față de 250 de grame la 1 cal putere. Dar s-au ivit niște mici incertitudini, trebuia să mă fie testat, să mă umblu eu la carburator, să-i reglez nivelul de benzină, să se facă și probe în cursă... Cînd m-am prezentat a doua zi, nu a mai avut timp nimeni de mine. Aveam senzația că mă văzuseră prima oară în viața lor. Am lăsat totuși carburatorul și am plecat. Am revenit peste alte citeva luni. Carburatorul meu nu mai exista, cîcă dispăruse. Mi s-a cerut altul. I-am zis și eu inginerului Grigoras că nu-s fabrică de carburatoarele, sugerîndu-i ideea că îi voi trimite o conductă similară cu cea pe care am introdus-o eu la Dacia 1300. Urma ca tovarășul Grigoras să-mi confirme că era nevoie de continuarea testului. Neprimind nici un răspuns, i-am expediat eu vreo trei scrisori. Tot nimic... Mi-amintesc că inginerul Grigoras mi-a mai spus că o matriță pentru turnarea unui carburator nou ar costa în jur de o sută de mii de lei. Pentru că, vă dați seama, alta ar fi situația dacă s-ar turna un carburator prevăzut cu acel dispozitiv făcut de mine. Mă întreb și eu: ce

contează o sută de mii în raport cu o considerabilă reducere de benzină ? Ion Streja și-a încercat norocul la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci. A făcut și aici un referat, însoțit de două desene. După citeva luni îi vine, în sfîrșit, un răspuns de la O.S.I.M., cu rezoluția Institutului național de motoare termice. Negativ. Hotărîrea nr. 1472, din 10 octombrie 1977, la dosarul nr. 86645, zice: „Institutul național de motoare termice a avizat negativ propunerea, comunicîndu-ne cu adresa nr. 00299 din 1.07.1977 că datorită pierderilor hidrodinamice prin conducta 2 (cea introdusă de I.S. — n.n.) amestecul devine mai sărac...” Răspunsul nu l-a convins pe I.S., singura sa convingere în chestiune e că procedeul său dă randamentul pomenit, ba l-a considerat ușor evaziv. „Conducta introdusă de mine — precizează el — nu are un orificiu stas, pentru toate motoarele, el trebuie verificat, calculat în funcție de capacitatea camerei de nivel constant”. S-a dus și la București cu un carburator modificat. A trecut, mai întîi, pe la I.T.B. Știa că și aici e un laborator serios. „Inginerul Istrate Leonida s-a arătat interesat de procedeul meu, s-a uitat la carburator, m-a întrebat dacă am mai fost pe undeva, i-am spus că da, și... m-a trimis la O.S.I.M., recomandîndu-mi-l pe inginerul Marinescu. Dar tovarășul ăsta nu m-a primit, o fi fost ocupat, și am stat de vorbă cu o tinăra ingineră, care mi-a sugerat să fac contestație. M-am lăsat păgubas. Adevărul e că mai fusesem odată la O.S.I.M., atunci m-aș fi încadrat în termenul legal de contestație, însă, cînd am ajuns la poarta oficiului constat stupefiat că n-aveam la mine nici un act. Plecaseră grăbit, presat de timp și la poartă, bineînțeles, am fost stopat. Am ieșit de la O.S.I.M. cam trist, ca să nu zic altfel”.

I.S. n-a ajuns la acest procedeu peste noapte. Simplu, dar eficace. Adesea, lucrurile complicate se rezolvă și simplu, însă această simplitate nu se atinge prin jocul pur al întîmplării. Și dacă efectul e pozitiv, merită să fie luat în seamă, sistemul adică, desigur perfectibil, iar autorul, indiferent cine este și de unde vine, dacă are sau nu diplome universitare, tratat cu înțelegerea cuvenită.

VASILE IANCU ■

In acest număr vignete de ILIE BOCA ■

Un accident de schi cu urmări fericite

(Urmare din pagina 1)

vindecat fără să lase urme sau sechele supărătoare și schiorul ghinionist a părăsit salonul mulțumit și pe două picioare. Episodul se mai recomandă însă și printr-un final mai puțin obișnuit: în timpul tratamentului, medicul și pacientul au constatat că au preocupări profesionale comune, că fiecare în specialitatea sa a fost ispitit să cerceteze modul de funcționare a sistemelor biocibernetice. Comuniunea de idei, păreri și interese, descoperită în împrejurări cu totul neprevizibile, a constituit punctul de plecare al unor studii și experimente comune care durează pînă în prezent. Anul acesta, în cadrul unui simpozion de specialitate, medicul ortoped Ion Scarbură și inginerul electronist Virgil Bărbulescu au prezentat o comunicare de o deosebită importanță pentru destinul chirurgiei osoase. Este vorba de un nou procedeu pentru sudarea fracturilor osoase. Ulterior, el a fost înregistrat ca invenție sub titlul: „Metoda și aparat pentru stimularea electrică a fracturilor osoase”.

De fapt și cu acest prilej — ca dealtminteri în întreaga istorie a invențiilor și descoperirilor de ordin tehnic și științific — întîmplarea nu a jucat decît în aparență un rol hotărîtor. Hazardul a contribuit și de data aceasta la elucidarea unor probleme mai obscure și la finalizarea unor experiențe și studii începute cu multă vreme înainte.

Pasionat cercetător încă din anii studenției și beneficiind, ulterior, în calitate de medic chirurg, de o bogată cazuistică, doctorul Ion Scarbură a fost atras de timpuriu de problema rolului și importanței curenților bioelectrice. Domeniul a constituit, dealtfel, obiectul unor largi investigații și în laboratoarele lumii, mai cu seamă după evidențierea efectului piezoelectric, descoperire datorată japonezi-

lor Fukada și Yasuda. S-a acreditat astfel ipoteza că impulsurile de biocurenți, generate de funcționarea normală a oaselor, au o destinație complexă: în primul rînd de a informa sistemul central despre buna sau defectuoasa funcționare a oaselor, iar în al doilea rînd de a determina întreținerea unui mecanism de osteogeneză (fabricarea de noi celule osoase). De aici, o altă presupunere: osul fracturat intrerupe sau viciază acest sistem de comunicare electrică, derutînd comenzile sistemului central și provocînd în consecință o reacție nefavorabilă a organismului în procesul de consolidare a oaselor fracturate.

Prin cercetări de laborator sau direct pe bolnavi, oamenii de știință s-au străduit să repare prin mijloace artificiale intreruperea acestui sistem informațional. Au fost folosite în acest scop procedee de stimulare a zonei fracturate cu impulsuri electromagnetice, cu curenți galvanici sau cu curenți în impulsuri. Experiențe similare a efectuat și doctorul Ion Scarbură pe animale de laborator la Spitalul Brîncovenesc din Capitală și vreme de opt luni, beneficiînd de o bursă de studii la Clinica de ortopedie din Bologna. Experimentele au inclus și folosirea unor aparate destinate stimulării electromagnetice pe care medicul Ion Scarbură le-a utilizat în citeva cazuri de fracturi osoase la Spitalul județean din Brașov.

Toate acestea au contribuit într-o anumită măsură la stimularea proceselor de osteogeneză, au fost obținute deci efecte favorabile, dar în foarte multe cazuri procedeul s-a dovedit inefficient, iar răspunsurile organismului total neconcludente.

Într-o primă etapă, colaborarea dintre doctorul Ion Scarbură și fostul său pacient, inginerul Virgil Bădulescu (acestuia din urmă revenindu-i între altele meritul de a demonstra prin calcule matematice și măsurători electrice stadiul și calitatea

consolidării fracturilor), a avut drept scop revizuirea bogatei cazuistici consemnate în literatura de specialitate, precum și interpretarea într-o nouă manieră a rezultatelor practice obținute de către medicul ortoped prin metodele de stimulare electrică a oaselor fracturate. Toate acestea l-au obligat pe cei doi cercetători să constate că metoda și aparatura existente sînt incapabile deocamdată să reproducă fidel mecanismul bioelectric prezent în funcționarea normală a sistemului osos.

Așa s-a născut ideea construirii unui aparat capabil de a reproduce cît mai fidel cu putință sistemul biocibernetice de autoreglare a proceselor de osteogeneză, deci al unui adjuvant bioenergetic care să ajute sau să înlocuiască funcțiile intrerupte sau deteriorate ale membrului fracturat. Proiectele și studiile prealabile au evidențiat de asemenea și necesitatea ca viitorul aparat să beneficieze și de facultatea de a doza chiar în timpul tratamentului semnalul complex de stimulare electrică.

Aparatul a fost construit prin mijloace artizanale, deoarece pentru început cei doi inventatori nu s-au bucurat nici de concursul vreunui institut de specialitate, nici de cel al unei întreprinderi de profil. Așa s-a născut generatorul de impulsuri dreptunghiulare cu frecvență prestabilă prin construcție și cu amplitudine ajustabilă în timpul tratamentului. În structura mecanismului a fost inclus un generator de curent constant. Aparatul complet transistorizat și alimentat de la o pilă electrică de 3 volți conține electrozi speciali de stimulare electrică ce se implantează prin mijloace chirurgicale în zona de fractură. În funcție de evoluția și consolidarea fracturii, medicul procedează la ajustarea parametrilor de stimulare electrică.

Aparatul a fost folosit în 30 de cazuri, obținîndu-se rezultate cu adevărat spec-

tauloase. Stimularea electrică a produs fenomene complexe asupra formării calusului, stimulînd crearea osteocitelor (celulele osoase) și determinînd vindecarea rapidă a unor fracturi recente. Aparatul și metoda s-au dovedit extrem de eficiente și în cazul consolidării unor fracturi greșit tratate ca și în cazul unor traumatisme cu infecții, ameliorarea dovedindu-se mult mai rapidă decît prin procedeele clasice.

La capitolul excepțiilor între excepții notăm vindecarea neașteptată în patru cazuri de fracturi (două de femur, una de gambă și una de humerus) iar asta după ce respectivilor bolnavi, tratați în alte unități spitalicești, li s-a propus ca ultimă soluție amputarea membrului fracturat!

Cu trei dintre foștii pacienți ai medicului Ion Scarbură am avut prilejul să stăm de vorbă de curînd la București. Iată pe scurt declarațiile lor:

Constantin Tăllan maistru: La începutul acestui an, un accident de muncă mi-a provocat cea de-a treia fractură de femur. Ruptura s-a produs exact pe locul precedentelor fracturi, vindecate. Mi s-a spus că nu mai am șanse de vindecare. Am cerut să fiu trimis în străinătate. În ultimul moment am auzit de doctorul Ion Scarbură. L-am căutat la Brașov și am cerut să fiu operat și să mi se aplice metoda de stimulare electrică a zonei traumatizate. Am stat internat o lună și douăzeci de zile, piciorul s-a refăcut și în curînd se va vindeca complet.

Sergiu Rosenberg, inginer la I.C.P.E.: Un accident de sîmbiu mi-a provocat o dublă fractură. Am fost operat de doctorul Ion Scarbură. Consolidarea traumatismului s-a făcut cu ajutorul aparatului de stimulare electrică. Fractura s-a sudat complet în patru luni.

Vasile Ionescu, medic la Spitalul Brîncovenesc: Datorz medicului Ion Scarbură vindecarea unei grave pseudo-artroze, care tratată pînă atunci prin mijloacele clasice mi-a adus multă suferință. Metoda colegului meu s-a dovedit în cazul meu deosebit de eficientă.

Ce mai face Pavel Kozak?

Cititorilor noștri care ne-au scris și ne scriu în continuare, solicitând amănunte și precizări în legătură cu statutul profesional al dermatologului Pavel Kozak, le răspundem astăzi printr-un scurt reportaj realizat la Clinica experimentală dermatologică a Spitalului Fundeni. În cadrul acestui compartiment medical — așa cum am mai avut prilejul să o spunem — se desfășoară, sub patronajul Ministerului Sănătății și în prezența unei comisii de specialiști în materie, testarea metodelor terapeutice propuse și experimentate de Pavel Kozak.

La ora actuală, prin grija expresă a ministerului de resort, dermatologul Kozak și apropiații lui colaboratori (un medic dermatolog, trei biologi biochimisti, doi tehnicieni de laborator și o secretară statisticiană) dispun de un salon cu 20 de paturi, deci de posibilitatea de a urmări în timp și sub supraveghere permanentă evoluția sau recesiunea bolii; de un laborator pentru biopsii și analize hematologice și de aparatul medical pentru efectuarea unor diverse investigații de specialitate. În rest, ceea ce știm sau nu știm deloc: tratamentul dermatozelor reclamă o anumită dietă alimentară și o medicație corespunzătoare. Substanțele sint procurate prin farmacia spitalului (și nu sint altele decât cele produse de industria noastră de articole farmaceutice), dar administrarea lor se face după o formulă descoperită și cunoscută deocamdată doar de Pavel Kozak. Mai trebuie să notăm faptul că pentru testarea metodei sale terapeutice, specialiștii vor urmări eficacitatea tratamentului numai în două afecțiuni: în **ihtioză și lupus eritematos cronic**. Totul are loc în incinta clinicii experimentale, tratamentul ambulatoriu fiind temporar exclus.

Evaluarea rezultatelor finale se va face prin respectarea judicioasă a tuturor parametrilor științifici stabiliți prin protocolul încheiat între dermatologul Kozak și Ministerul Sănătății. Documentația și probele practice vor include cu alte cuvinte toate investigațiile clinice necesare. Evoluția bolii — începând cu stabilirea diagnosticului și sfârșind cu externarea bolnavului — va fi urmărită de către o comisie de specialiști, alcătuită din reprezentanți de frunte ai școlii naționale de dermatologie, cunoscuți și recunoscuți de publicul larg din țara noastră pentru autoritatea și probitatea lor profesională. Este vorba de prof. univ. dr. Alexandru Dimitrescu și șef de lucrări dr. Alexandru Marinescu de la Clinica de dermatologie nr. 2 din București și de conf. univ. dr. Alexandru Bădărău de la Facultatea de medicină din Craiova.

Foarte puțin comunicativ și, mai cu seamă, deloc dispus de a îmbogăți reportajul nostru cu date și păreri personale s-a dovedit a fi interlocutorul nostru principal, tovarășul Pavel Kozak. Curiozitatea reporterului (care nu este alta decât cea a numeroșilor noștri cititori, pacienți virtuali ai dermatologului bucureștean) s-a izbit de data aceasta de un munte de tăcere. La fel de puțin receptivi și sensibili la întrebările noastre s-au arătat și ceilalți membri ai colectivului de cercetare. I-am înțeles și le-am dat dreptate. În conformitate cu protocolul stabilit, evaluarea strict științifică a metodei terapeutice folosite de Pavel Kozak nu poate avea loc decât la sfârșitul perioadei de testare prevăzută în mod oficial.

Vizita noastră a fost, în schimb, întinpinată cu mult interes și bucurie de către mai mulți bolnavi internați în clinica experimentală de dermatologie. Trei dintre aceștia au ținut neapărat să-și exprime opinia.

— Copilul meu suferă de opt ani de o boală declarată incurabilă, ne declară tovarășa A.S. Am încercat toate leacurile posibile, am fost pentru tratament și în străinătate. Nimic. După tratamentul prescris de Pavel Kozak uscăciunea și descuamația pielii au dispărut în proporție de 90 la sută. Este un adevărat miracol!

Iată, pe scurt, și declarația avocatului Constantin Zlătescu din București:

— Boala a debutat în timp ce mă aflam la Madrid. Mi s-a spus că am contractat o eritrodermie simplă și că boala este incurabilă. O somitate în materie mi-a recomandat să iau un tranchilizant și să folosesc pentru pansament o cremă specială, dar boala nu a regresat, ci dimpotrivă. În țară, un specialist mi-a făcut o injecție și în loc să mă vindec, întregul epiteliu mi s-a umplut de fulgi. Atunci am apelat la tratamentul tovarășului Kozak. Am fost internat în această clinică și după numai cinci zile boala a dispărut aproape cu totul. Am redevenit din pasăre, om.

De o dermatoză dureroasă a suferit vreme de patru ani și nepotul cătăteanului Nicolae Anghel din București. După numai zece zile de tratament, ne declară acesta, degetele copilului au cunoscut o ameliorare cu totul neașteptată.

Aceste vindecări spectaculoase — evident chiar și pentru un nespecialist — nu pot avea însă la ora actuală decât valoarea unor observații și consemnări reportericești. Cuvântul ultim, și e normal să fie așa, îl va avea omul de specialitate.

Vom reveni cu o amplă relatare peste aproximativ 30 de zile, când după toate probabilitățile va fi externat primul lot de bolnavi și când vom putea, în sfârșit, să încredințăm tiparului părerile și concluziile comisiei Ministerului Sănătății, pe cele ale bolnavilor tratați și, evident, pe cele ale grupului de cercetători conduși de dermatologul Pavel Kozak.

LIVIU MAIOR ■

Ei trăiesc în anul 2000

(Urmare din pagina 1)

ție. Experiența, simțul special pe care ți-l dă stăpînirea meseriei te îndeamnă să prefaci o soluție altelea, sperînd că nu te înșeli, și de multe ori chiar așa e. Dar niciodată nu poți fi sigur că drumul ales a fost realment cel mai bun din punctul de vedere al eficienței economice și al realizării tehnice. Pe cînd cu calculatorul... Eu cred că limbajele de programare, în special Fortran, adaptate specificului muncii ingineresti, ar trebui să devină o a doua limbă a omului. Esența constă în matematizare. Drept care eu însumi am devenit din nou student, m-am înscris la Facultatea de matematică, fără frecvență. Sint în anul III.

Semn al timpului.
— Unii glumeau pe seama mea. „De ce nu te-ai înscris la Științe economice? Ai fi putut parveni mai ușor într-un post de conducere. Pe cînd matematica...”
Dar nu la birouri directoriale năzuiește tînărul inginer.

— Eu îl văd pe Doru Titus Hațegan proiectînd, peste zece ani, utilaje de automatizare pentru minele noastre nemetalifere — ne spune directorul adjunct tehnic al institutului, inginerul Tudor Gheorghie. Îl văd gîndind la mine automatizate, comandate de la suprafața și supravegheate în toate punctele subterane de camere de televiziune industrială. În galerii vor coborî doar echipele de întreținere. Va fi mina viitorului.

● Un inginer care refuză să încălzească atmosfera pe banii noștri

Cu inginerul Gheorghe Bara, șeful colectivului Cazane de la Institutul de cercetări și proiectări de echipamente termoelectrice, filiala Cluj-Napoca, pătrundem într-un domeniu de mare actualitate: „vinătoarea” de energie. Peste zece ani... Dar să nu anticipăm.

— În momentul de față — observă interlocutorul nostru — se întimplă ceva de necrezut: încălzim atmosfera pe banii noștri. Spre exemplu, gazele de ardere de la cuptoarele de forjă — și cite nu avem în țară! — se evacuează în atmosferă la temperaturi pînă la 1300 grade Celsius. Am măsurat personal o asemenea temperatură la un cuptor de la „Tractorul”-Brașov și mărturisesc că, deși teoretic mă așteptam la rezultat, realitatea a constituit un șoc pentru mine. Mă gîndeam la cuptoarele industriale, la furnale, pretutindeni unde, ca să spun așa, se aruncă la coș gazele calde.

— De cînd există industrie pe pămînt se pierde căldură în atmosferă. Care este soluția modernă?

— Recuperatoarele de căldură. Ele își găsesc aplicabilitate la cuptoarele industriale de orice tip, practic oriunde se arde combustibil cu gaze „esapate” la temperaturi ce depășesc 200 grade, limită de la care recuperatorul devine economic, rentabil. La „Tractorul” am reușit recent să debităm abur tehnologic, deci utilizabil în întreprindere, recuperînd energia metalului încălzit. Experiența a reușit, recuperatorul s-a comportat perfect. În iarna aceasta îl vom supune la o probă de șoc: va funcționa împreună cu cuptorul fără ca proiectantul să se aple lingă el. Se vor descurca singuri brașovenii! Și dacă totul va merge bine, după cum avem motive să credem, ni se va deschide un cîmp de acțiune extrem de vast. Eu peste zece ani aș vrea să prezint o comunicare științifică despre recuperarea integrală a resurselor energetice secundare.

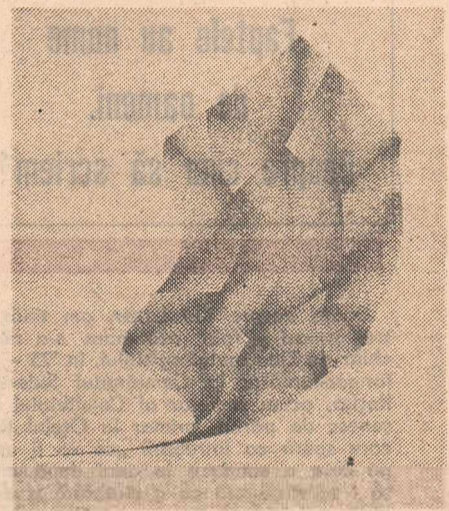
— Toată lumea vorbește de recuperare — remarcă șeful filialei I.C.P.E.T. Cluj-Napoca, inginerul Ion Berindan — dar recuperările efective se realizează lent. Dacă noi am recupera chiar și zece la sută din ceea ce este teoretic și practic posibil, atunci... Prefer să nu dau cifre, suficient să spun că ele sint considerabile. Risipim energie! E bine că ne gîndim la noi surse de energie, de pildă la cea solară, dar pînă una alta pierdem din vedere ce se petrece la noi în bătaia Soarelui. Soarele arde de miliarde de ani, stă neclintit pe cer, nu-l cumpăr de la nimeni. Pentru industrie cumpăr cu bani grei combustibil, care, după cum v-ați convins, se pierde în parte pentru încălzirea atmosferei. Noi, cei de la filiala din Cluj-Napoca, lucrăm la recuperare mică. Să nu vă înșele denumirea, ele vor putea fi utilizate, în perspectivă, și de giganti ca întreprinderea de mașini grele București, „23 August”, „Grivița roșie”, la Reșița, oriunde funcționează cuptoare de forjă. Aceasta ar constitui un important pas înainte.

— Eu privesc și mai departe — continuă Gheorghe Bara. Aș dori să contribuim la rezolvarea, pe cîi noi, și a unei alte probleme: recuperarea resurselor materiale secundare din combinatele de prelucrare a lemnului și a resturilor me-

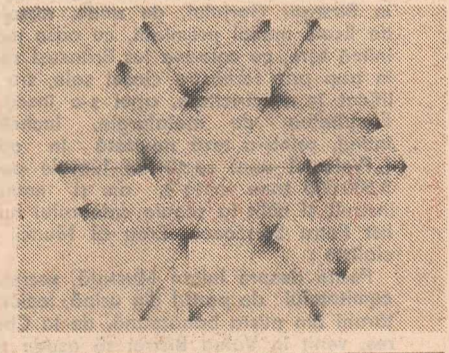
najere. Îmi dau seama, ca inginer, de rezervele de energie care zac nefolosite în mult disprețuitul gunoi. Știu că și la noi în țară se fac cercetări, s-au obținut rezultate, dar dată fiind imensa varietate a resturilor, a gunoaielor din gospodării rezolvările tehnice sint și ele extrem de diverse.

● Spre viitorul mirific al informaticii, via Zalău

Viziunea despre lumea de miine a inginerului Mihai Popovici și a matematicianului Ioan Oprea, analiști în colectivul de cercetare Limbaje, modele matematice și pachete de programe din Centrul teritorial de calcul electronic Cluj-Napoca, este legată de pătrunderea masivă a calculatorului electronic în viața de fiecare zi. Teleprelucrarea datelor — domeniu în care Mihai Popovici și-a adus de pe acum o contribuție valoroasă — va permite utilizarea calculatoarelor cu aceeași ușurință, poate, cu care azi ridicăm receptorul telefonic. Dealfel, inesei datele de la și spre calculator vor imprumuta calea firelor telefonice.

FLORIN MAXA. Din ciclul „Metamorfoze”
Grafică de calculator

Mihai Popovici:
— Prin instalarea unor terminale și conectarea lor cu un calculator central de mare capacitate și cu o rețea întreagă de minicalculatoare, eu, asemenea multor altor specialiști, consider posibilă și necesară cea mai largă difuzare a informaticii. Și aceasta, în viitorul apropiat. Terminalele se vor afla la îndemina proiectanților, chiar lingă planșetă, pentru „dialog”; le vom regăsi în laboratoarele de mașini electrice și de chimie ale politehnicilor clujene, la sediile catedrelor universitare, în sălile de lectură — unde vor furniza instantaneu informații bibliografice exhaustive — în agențiile C.E.C. și la tot felul de ghișee, unde azi se stă atît la coadă, în sălile de clasă din liceele de informatică, unde elevii își vor rezolva la calculator temele pentru a doua zi. În fabrică, magazinerul, cînd primește o piesă, o va inscrie, prin terminalul de lingă el, în memoria calculatorului. Pe fluxul tehnologic, acolo vor arăta ce pot aceste terminale: cînd mairturu va primi sau va distribui un bon de lucru va fi informat și calculatorul. Practic, el va fi ținut la curent, dacă mă pot astfel exprima, cu fiecare schimbare survenită în procesul de producție, pe care-l va urmări chiar în desfășurarea sa și în care va interveni, după necesități. Nu după ce totul s-a încheiat și cînd nu-l mai rămîne altceva decât să prezint un bilanț, e adevărat foarte exact, dar tardiv.

— Cu ce s-ar compara această rețea de terminale și minicalculatoare plus calculatorul central?

— Cu un sistem sanguin. Cu diferența că subunitățile sale nu comunică doar cu

inima, cu calculatorul central, ci și între ele. Aș vrea să contribuim la proiectarea unei astfel de rețele informatice — chiar aci, la Cluj-Napoca...

...Unde există prefigurată, în mic, un astfel de sistem. Întreprinderea de lubrifiții și produse petroliere din Cluj-Napoca „acoperă” șapte județe din Transilvania. Ea dirijează numeroase depozite mari, în fiecare din acestea perindîndu-se 10-20 produse. Or, permanent centrul trebuie să cunoască disponibilitățile din fiecare punct și posibilitățile de redistribuire de la un depozit la altul, pentru a satisface cererea fluctuantă. Evident, rețelocările trebuie să se desfășoare cu cît mai puține cheltuieli, deci optimizat.

— Instalăm terminale în 17 puncte — explică inginerul Popovici — conectate între ele și cu Centrul teritorial de calcul electronic din Cluj-Napoca. Sistemul este în curs de implementare și el reprezintă un prim pas către Banca de date și prelucrarea „on line”, adică prelucrarea datelor în timp util, în plină desfășurare a procesului urmării de calculator. A fost o muncă de pionierat, iar întreprinderea respectivă și-a asumat un anumit risc. Dar doar astfel se deschide calea către nou! În același context, să amintesc că un terminal greu, inteligent, se va instala în curînd la Oficiul de calcul județean din Zalău, astfel încît ei își vor rezolva problemele apelînd „prin telefon” la calculatorul din Cluj-Napoca, fără a mai fi nevoiți să încerce foile de calculator în mașină și să facă dese deplasări la centrul nostru. Iată cum, puțin cite puțin, prinde contur rețeaua informatică despre care vă vorbeam.

● „Acesta e hățîșul, aceasta e realitatea”

Cu Ioan Oprea rămînem tot în lumea informaticii de miine.

— Eu mă gîndesc că în viitorii zece ani să creez modele matematice mai adecvate realităților economice. Este o problemă actuală pe plan mondial. Matematica, tocmai datorită rigurozității ei, se adaptează uneori mai greu complexității și neprevăzutului vieții economice. Îmi povestea un coleg revenit dintr-o călătorie de studii în Occident că în biroul directorului unei mari bănci a citit cu destulă uimire următorul „anunț”: „Există trei căi sigure pentru a da faliment. 1. Pierderea la ruletă a fondurilor firmei. 2. O conducere incapabilă. 3. Informatica”. Nu era o simplă glumă, fiindcă banca respectivă, prin fuziunea cu o altă instituție de credit mai puternică, s-a văzut silită să adopte sistemul informatic al acesteia din urmă și, ca urmare a acestei schimbări, aproape că a ajuns în pragul falimentului. Nu fuseseră de vină nici matematica, nici informatica, ci modelul matematic prea perfect, prea sofisticat pentru a răspunde cerințelor reale ale băncii în cauză. Și noi am avut experiențe intrucitiva similare. Pentru o fabrică de confecții și tricotațe cu ciclul de producție scurt din orașul nostru s-a conceput un sistem informatic perfect. Dar culegerea datelor din producție nu făcea pasul cu calculatorul electronic și nici sarcinile neprevăzute nu se încadrau în structura matematică riguroasă. Și la Craiova s-a întimplat același lucru cu un sistem informatic destinat unui grup de întreprinderi. Sistemul s-a dovedit a fi prea pretențios, reclamînd un nou stil de lucru, pentru care întreprinderile respective nu erau pregătite. Repet, problema se pune în termeni oarecum similari și aiurea. Soluția constă în a adapta matematica vieții și nu invers.

Ideea lui Ioan Oprea este, în esență, simplă. În prezent, prin modelarea matematică se urmărește optimizarea unui singur criteriu economic, celelalte — de pildă disponibilitatea de mină de lucru, consumul de materiale, productivitatea etc. — reprezentînd așa-numitele restricții, cadrul dat înăuntrul căruia acționează modelul și căruia el trebuie să se conformeze și din punct de vedere matematic. Nu se poate prevedea, de exemplu, un consum de materiale superior celui prescris prin plan. Tînărul matematician doroste să elaboreze un model mai flexibil, care să ia în considerare concomitent și să optimizeze, în limita posibilității, cinci sau șase indicatori: producția netă, cheltuielile la mia de lei fonduri fixe, productivitatea muncii raportată atît la muncitor cit și la utilaje, necesitățile de export etc. „Acesta e hățîșul, aceasta e realitatea!” — exclamă Ioan Oprea. Modelul preconizat va putea fi adaptat de însăși conducerea întreprinderii necesităților de moment și de perspectivă.

Peste zece ani? Poate. Nu termenul contează și nici chiar reușita în sine, ci căutarea.

De acești tînari se va mai auzi. Se va auzi fiindcă toți aceștia, într-un sens, au și pășit în anul 2000.

Un oraș și o uzină

OȚELULU

Nume de oraș, nume de uzină, nume de materie ce curge incandescent, popas al Bistrei între masive muntoase, Poiana Ruscăi și Țarcu-Petreanu, inimă a inimilor începuturilor, Sarmizegetusa și Tibiscum, vatră de istorie multă, vatră de foc etern și pară roșie, pilnie și punte, leagăn și horă, baladă și doină, cuptor și dogoară — acesta e Oțelul Roșu; urbea, toată cită e, stă pe stînga Bistrei, cu ea de mină și se știe alături, veșnic împreună, apă și lemn, lemn și metal, metal și piatră, piatră și om; pe dreapta riului e uzina, colosul, cu spinarea și neagră și roșie, fum și căldură, spartă de turla ce încălzesc cerul cu piscuri de munte înfipte de-a pururea într-insul.

Orașul e mic, nu cit un degetar, ci cu 12 000 de suflete; uzina e mare, nu cit o cetate, ci cit urbea. Sa, cu 5 500 de oțelari. Orașul și uzina stăpinesc Valea, o apleacă încoace, spre muncă și piață, de la Caransebeș pînă la Hațeg, trecînd prin Obreja, Glimboca, Poarta, Bouțari, Marga, Măru, Bucova, Cireașa, Borlova, Zăvoi, Iaz — ce sunet de fluier!, ce lacrimă de talangă! Și înălțimile din jurul rotund al ochilor au căpătat nume stranii, ba dure, ba dulci, ca apele ce ronțăie sau mingie pietrișul: Calova, Mijlocina, Gogeana, Cloaza, cu vestita Poiană a Bradului, ca să fie acolo sus, împăcare a cetinei tot verde cu rodul intrus ce îndrăznește să suie și să moară în poale doar albe de Muntele Mic — Poiana Măruului!, cu aer întremător și pîrtii de lumină pură, scursă din urcușul unei ripe domoale, ea însăși „botezată” de începuturile nu chiar anonime: Valea Scoriei!, poate Valea lui Decebal!, moșul nostru, și, sigur, Valea din care curge și numele cel bătrîn — rostit încă solemn — al orașului și al uzinei — Acmonia!

Oțelul Roșu e oraș din '60 și așezare de ani cel puțin două mii. Mic, dar plin de probleme ale zilei de azi, ale zilei de ieri, adică ale sporului: blocuri, școli, spital, poștă, spații comerciale, rețea energetică, aprovizionare, gospodărire comunală, apă, drumuri, locuri.

Oțelul Roșu e uzină din 1795, de cînd începe, și se scrie, extragerea fierului, direct din minereu, prin cuptoare catalane; din '795, dar Acmonia grăiește de vîrste milenare, dovedite cu trîncișia fierului, plumbului, cuprului, argintului, lemnului, marmurei, toate ale omului cu vîi acolo.

În nici o altă localitate a țării simbioza oraș-uzină și uzină-oraș nu merge, ca la Oțelul Roșu, pînă la indentificare; aflu — și nu mă mir — că, economic, uzina înseamnă, în oraș, 99 la sută. Nouăzeci și nouă, cu virgulă! De aceea, cînd se spune Oțelul Roșu, se spune întregul adevăr al firii și firului Văii Bistrei și o parte concretă din starea înaltă a siderurgiei românești.

leşm — sau intrăm — în oraș și în uzină împreună cu cițiva studenți-condeieri, stă-

pîniți de pasiunea scrisului (și a cititului). Ne-a invitat, în Vale, știutul „șef” al Oțelăriei reșitene, sub a cărui conducere și pricepere s-a atins în capitala județului Caraș-Severin recordul, istoric, de un milion de tone anual, inginerul Antonică Dijmărescu, acum directorul Oțelului Roșu (întreprinderea), însărcinat să vegheze la ascendența cotelor eficienței economice și calității metalului produs aici. Din acest util contact cu omul și cu producția, specialiștii de miine încearcă să dovedească, acum, un mod de integrare în viața și munca de toate zilele dintr-o uzină și dintr-un oraș, Oțelul Roșu, care, în '78-ul de curînd scurs în amintire și arhivă, a raportat — în plus față de anul dinainte — 110 000 tone de laminate, 50 000 tone oțel, 350 de milioane lei la producția globală (cit producția anului 1958!), iar exportul a crescut de trei ori, producția netă, cu 70 milioane, productivitatea muncii — cu 15 la sută.

Faptele au nume de oameni. Despre cine să scriem?

Poate despre Ilie Lazăr, om tînăr, cu trei urmași — fata cea mare s-a născut chiar de Ziua metalurgistului, în '75 —, fost formator-turnător la Combinatul Siderurgic Reșița, acum secretar al Comitetului orașenesc de partid, primar la Oțelul Roșu, care speră ca întrebării „ce va fi urbea pe care o conduce în anul două mii?” să i se răspundă cu o metaforă a devenirii: municipiu!

Poate despre numitul mai sus și știut dinainte, Antonică Dijmărescu, născut, ca și Ilie Lazăr, tot într-un iulie fierbinte, dar în Birșeștii Gorjului, de unde, absolvent de liceu, numai premiant, cu oase moi și inimă tare, cu coloana lui Brâncuși sădită în trup prin fereastra clasei sale, s-a calificat în electricitate, apoi s-a înscris la Facultatea de metalurgie, încheind-o înțiuul, printr-o teză neuitată în arhive („Proiectul unei secții de furnale pentru 3 500 000 tone fontă”), om și muncitor instruit și călit la școala celebrului furnalist Petru Sfercocea, Erou al Muncii Socialiste;

Poate despre Iulian Mustață, secretarul comitetului de partid din uzină, fecior de țărani din pusta bănățeană, de la Chevereș, venit în Valea Bistrei să asude pentru piinea vieții sale și pentru oțelul țării

sale, cel care nu poate uita șalopeta îmbrăcată ca haină duminicală și prea lustruitele cizme de cauciuc, mirajul radioului sau al bicicletei, he-hei, motocicletă sau televizor aveau doi-trei, pe care nu îi invidia nimeni, ci asta era semnul idealului tuturor, cînd s-o putea;

Poate despre Nicolae Lațcu III, cu un moș pădurar, înțiuul, cu tata muncitor la laminorul de tablă, al doilea, și el, al treilea, din 1940 în uzina de topit sărăcie, domiciliat tot în Glimboca, asemenea predecesorilor, „paore” acasă, muncitor la Oțelul Roșu, om bun ca soarele de mai, cu vorbă de gugulan fălos, schiop de un picior, nu din război, ci din muncă;

Poate Ion Frățilă, doctor, de treizeci de ani în slujba sănătății populației din Vale, la început doi medici, acum 28, care va apuca să dea prima injecție în 1981, în Spitalul orașenesc, acum șantier;

Poate despre cineclubul „Oțelul Roșu”, cu proiecții proprii de aproape două decenii, cu pelicule gândite și încălțate de doi „pionieri” ai amatorismului: Emil Mateiș și Paul Kovacs, citeva fiind laureate ale Festivalului național „Cîntarea României”;

Poate despre Ilie Lințu, Erou al Muncii Socialiste, în a cărui carte de muncă — ajunsă la ultima filă a vârstei, la pensionare — sînt înscrise toate meseriile posesorului: ajutor tăietor, curățitor de lingouri, muncitor la pregătirea grafiilor de turnare, topitor, oțelar, maestru, campion al șarjelor rapide, care, dacă e să plîngă din senin, plînge după neuitatele noști de Anul nou, și acum trăite în miezul muncii, să audă și sirena uzinei și clopotele de la cuptoare și fluieratul locomotivelor și soneriile macaralelor și La mulți ani-ul otacilor săi;

Poate despre Maria Szabo, bobinatoare la atelierul electric, una dintre primele femei — încă din 1953 — care s-a încumetat să intre în uzina bărbaților și, acum, are argumente clare să afirme, scurt și răspicat: La Oțelul Roșu nu există oameniminune. Minune sîntem noi, toți, laolaltă. Și se dă ca exemplu, de dascăl, aproape întrecut în meserie de mai tinerete ca lege Elena Șușară, Cristina Răduța, Anna Lozer, pricepute și la muncă și la croșetă;

Poate despre Achim Nica, neîntrecutul doinitor, om cu glas de aur, muncitor, în trei schimburi (!) la Oțelăria electrică, unde murmură cîntecul vieții sale, de care-i plină țara, cîntecul satului său și natal și de domiciliu: La Obreja-ntr-o grădină / O prins doru rădăcină;

Poate despre Alexandru Pop, șef al atelierelor mecanice, care la 1 ianuarie a împlinit 38 de ani de muncă neîntreruptă în aceeași secție, în aceeași uzină, el, nenea Sandu, cel care s-a mirat ca nimeni altul cînd prima femeie a devenit lăcătuș — acum sînt 86 numai în atelierul său —, fericitul tată de student medicinist, omul convins că deviza muncii sale e scumpă ca lumina ochilor: calitatea și eficiența;

Poate despre Iulia Teremia, Alexandru Chiser, Norbert Taugner, Giovanni Smanioti, Francisc Malina, cițiva dintre „sufletii” muzeului uzinei — punte peste timp, sudură a generațiilor —, inaugurat la 30 Decembrie 1978, de față fiind și ultimul din lista de sus. Primul, prunc, într-o fotografie din 1892, la 11 ani, cînd intra ucenic și făuror în Ferdinand-ul de altădată;

Poate despre...

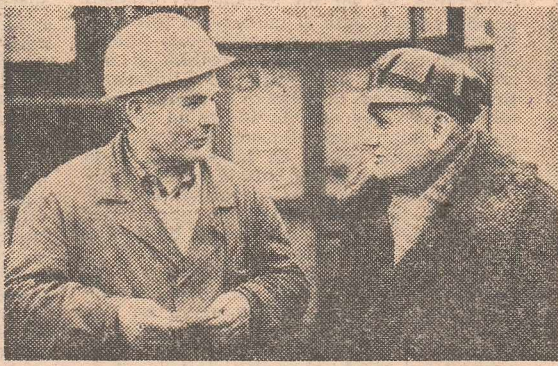
Cea mai mare bucurie

La unul dintre cuptoarele Oțelăriei Siemens-Martin, cineva bate cu mult zel un clopot. Oameni în șalopete se îndreaptă spre oala de mărimea unei camere în care se va scurge oțelul. Un muncitor îmi zîmbește. Mă apropii, îmi zice: „Mă cheamă Crețescu Nicolae. Iată o nouă șarjă: 70 tone de oțel. Prin 1950, cuptorul dădea doar 25 de tone. Pe atunci aveam 14 ani și eram ucenic”.

Un oțelar tînăr, subțire, dar vînos, un Hercule în brațe, apucă vergeaua de metal și lovește ferm, icnînd, în orificiul de

evacuare. O dată, încă o dată, la fel de puternic. Un altul, mustăcios, apucă, cu un fel de lopată, fărîmele ale căror grade Celsius fac aerul să se involbureze și le aruncă alături. „Primul lucru pe care l-am învățat — continuă Nicolae Crețescu — a fost cum merge flacăra în cuptor, lungimea și culoarea ei. (Vergeaua este apucată acum de un oțelar cit un munte. Lovește scurt, pe jgheab în sus.) Flacăra trebuia să fie, cum să vă spun, albă. Acuma vezi totul pe tablou, îți zice mașina, nu e nici o filozofie. (O lumină ireală se revarsă în jgheab, pe vergea, spre fața omului-munte. A pornit vîna de oțel! Mă sperii. Un moment pare că suflarea secției s-a oprit: cu toții privesc lichidul luminiscent care se scurge într-o oală imensă.) Noi, ai mici, trăgeam cite doi la lanțuri, ca să ridicăm ușa cuptorului... Și se lucra mult cu cleștele, cu barosul, cu ranga... (Spre deosebire de fluviul uman care, la capăt de schimb, se revarsă pe poarta uzinei, la cuptoare se grăiește arareori. Vorbesc gesturile.) Noi știam că barosu-i baros, am făcut prafesionala. Aici erau maistri bătrîni, ca ziceau: băiete, adă un șlec. Adă, adă!, dar nu știam ce-i ăla șlec; sau: fugi după o roabă de hiț — hiț e temperatura din cuptor, arderea. Ei glumeau, noi ne rușinam. (În cuptoare, oțelul fierbe. Clăcotește. Prin ferestruica din ușa masivă se pot vedea, cu sticlele vineții de pe caschete, zeci și sute de vulcani năvălși.) Pe atunci, meseria se fura. Trebuia să te ții scai de cei pricepuți, să prinzi tot ce fac. Unii mai aruncau cite un pumn de feromangan în șarjă. (La cei 42 de ani, Nicolae Crețescu e specialist în elaborarea oțelului, dovadă că a prins secretele moșilor dinainte. Padul rulant își apropie cirligele de urechile oalei. Lumina, fumul dau o impresie stranie, de minune.) E bine astupat, Birsă! Să nu pierdem strop de oțel. De l-ar drămuși și cei ce-l prelucrează! Noi, oțelarii, sîntem tare zgîrciți. O știu bine, că am trecut prin toate sectoarele oțelăriei... Mindria mea? Prima șarjă de oțel "40 C 10" s-a dat aici la noi, prima din țară. Cea mai mare bucurie? În septembrie 1971, cînd, la sărbătorirea a 175 de ani de foc continuu la Oțelul Roșu, tovarășul Nicolae Ceaușescu m-a decorat cu Ordinul Muncii clasa I. (Cu gesturi eliptice, un oțelar indică macaragistului citeva mișcări, așa încît cava să se suprapună exact pe forma de turnare. Tija se ridică și țîșnește, sfîrînd, un fir de oțel.) În septembrie 1978, jubitul nostru președinte a revenit în uzină. A fost mulțumit că de la 256 000 tone oțeluri-carbon, în 1971, am ajuns, așa cum ne-a indicat, la aproape 500 000, iar la laminate producția s-a dublat. Ce să mai zic? Noua platformă — cea de-alături — atinge o productivitate a muncii de jumătate de milion de lei pe muncitor. (Pe fețele oțelarilor de la veșnic tînărul Siemens-Martin — zîmbete; în formele de țaglă — oțel încă fierbinte.

În fotografii: Antonică Dijmărescu, directorul uzinei, Alex. Pop și Gh. Dincă, Ilie Lințu, Erou al Muncii Socialiste, și primarul Ilie Lazăr

L R O Ș U

Fotografie de ION PREDOȘANU

a un cupțor sună clopotul. O noi ă șarjă, și putea începe un nou reportaj. Podul ulant se pune în mișcare. Cineva fluieră. Prin sticlele de coblat, oțelarii salută vino la metal. Dau să plec.) Cum?! Vreți să crieți în presă despre noi?! Dacă vi se pare interesant...

Timpurile muncii

Podul care duce dincolo... Un simplu pod de beton leagă orașul de inima și ostul său - de uzină. Nicăieri, ca la Oțelul Roșu, din cîte cunosc, un pod nu e așa ușor mai fidel cadențele timpului. Ată cu șuvoaiele de oameni care, la intervale exacte, de zi și noapte, trec într-o parte în alta a existenței, de la nunci la odihnă. De acolo, de pe beton, întâmplarea mi l-a destinat drept călăuză pe tînărul (are 33 de ani) inginer Ion Boran, șef al atelierului laminorului de platine. M-a privit - mi se pare - chiar prietenește. Are o biografie liniar ascendentă: originar din Marga, liceul aici, acuitatea de metalurgie la București, tagiatura la laminorul „la rece”, apoi „la tehnic” și, acum, la laminorul acela, de la 1 aprilie '73. „A fost o păcăleală?” „Nu. Un act de mare încredere. Doar că ni-am păcălit emoțiile. Pe atunci, atelierul era cel mai mare compartiment al uzinei și, datorită unor deficiențe organizatorice, nu-și făcea planul”. „Și?!”. „Trei ani consecutiv am fost frunțași în întreprinderea socialistă pe întreprindere. Am fost primii care am introdus acordul global. Din august '77 - șef al atelierului de platine”. „Tot la greu?” „Erau restanțe de 11 000 tone la sortimentele de platine”. „Și nu mai sînt?” „Nici vorbă! Avem o depășire de 3 100 tone”. „Pot să vă spun că sînteți făcător de - minuni”. „Poate oamenii. Li vedeți transpirind, nu-nai ochi și urechi la transformarea lingouă în platine”. „...”. „Unii mă întrebă de locuință, de însurătoare, alții unde să-și dea copiii la școală, alții că s-au certat cu soacra. Sub hainele astea înnegrite de oxizi bat inimile de aur”. „Sau de platină”. „Numai că platinele noastre sînt dreptunghiuri metalice care vor fi transformate în tablă”. „Aveți și vorbe?” „Numai cînd încerc să-i trec în alte schimburi. Lucrează în echipe, de prieteni, de zece, de douăzeci de ani. O familie adevărată”. „Și cea de-acasă?” „Crește”. „Timpul liber?”

Inginerul Ion Boran nu-mi răspunde. Discutăm, străbătusem, pe nesimțite, toate sectoarele din vechea platformă a uzinei,

iar ceasul arăta aproape ora 15. Mi-ero foame și sete de atîta căldură. „V-am răpît ceva timp. Nu v-am deranjat?” Nu mi-am revenit decît la podul de beton, sobru și rece. Inginerul mă copleșise; îi string mîna; mi-a zis: - Eram în timpul liber...

Eroul „meu”

Eroul „meu”, Pavel Nicolaescu, nu trebuie să stea prea mult pe gînduri și să piardă timpul ca să-și aducă aminte cum abia trecuse majoratul, în acel an '57 - care avea să-i îndrepte destinul pe poarta uzinei - și se oprise să vadă cum se aruncă bilele în sus, ca la circ, și se pot prinde două platine. Oho!, ce minune!, și-a spus pruncul orfan. Nu voi învăța citu-i lumea tainele bilelor. Șezi, băiete, că, de vrei, vei face și tu la fel - i-a zis un moș, azi dus pe deal, să doarmă, neuitat.

Pavel Nicolaescu a rămas să deprindă alfabetul oțelăriei de la litera A, adică făcînd pe gresoristul, cel care ungea cilindrii cu smolă și păcură, cu ceva urît și negru, să se poată învîrți și să care poara. Ajuns la laminorul III, n-avea astîmpăr dacă nu fura cu ochii și din meseria și priceperea celorlalți, trezindu-se într-o zi, pe care n-o mai ține minte, că știe pe de rost toate fazele din secție. Și a convins! La fel a învățat tainele laminoarelor II și I, lucrînd direct la tăiat tablă, la deslipit, la decopat. Palmele sale - o hartă a muncii cu fierul dur - luceau.

Seara tîrziu, după ce se închideau porțile liceului seral, se întorcea acasă, să-și vadă copiii crescînd. Fiul cel mare era pionier pe cînd el absolvise școala de maștri, iar mama se dovedește o vrednică fochistă.

De doi ani, Pavel Nicolaescu este muncitor specialist, maistrul la schimbul I, laminorul de tablă, unde se ocupă de: funcționarea cilindrilor, urmărirea pe șarje, aprovizionarea laminorului, dar mai ales de cei 70 de oameni pe care îi are alături de inima și gîndul de zi cu zi. Nu poate să vadă o mașină zăcînd în lipsa stăpînului, atunci, maistrul o preia și o strunește, „la muncă, hei, nu sta cu brațele-n sin, că nu ești din carne și oase, ca leneșul care te-a părăsit, ci fier, pruncul nostru” - așa cred că vorbește, singur, primul meu erou de reportaj, comunistul Pavel Nicolaescu, despre care îmi place să cred că este pur și simplu un erou al muncii socialiste.

E grea nemurirea, mi-am zis, văzîndu-i. Și cuvintele au pornit să curgă din inima mea, închinîndu-le versul meu tînăr, curat:

Pogoară cu mine zgîrîindu-ți tălpile de pietrele aspre-ale istoriei mai este pe-aici polenul de ani mulți, două mii ca bănuții de ceară amară povîrnîș printre sulii dînd cerul de-o parte din pămînturi țîșnește înalta vîpăie și omul, alături, spinarea-și îndoiește e grea nemurirea născută-n cuptoare le-mpurpură ochii cu lacrimi de soare

Mai pogoară cu mine zgîrîindu-ți tălpile să culegem aceste fructe de foc semînțe fertile de lumină e grea nemurirea privește Bistra cum curge de-a pururi

În dimineața zilei noastre de muncă, directorul Dijmărescu, prezentînd întreprinderea pe care o conduce, ne zicea că e de văzut și vechiul și noul. Vechiul - cuptoarele Siemens-Martin. Noul - platforma industrială creată la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu cu prilejul zilei de lucru din septembrie 1971, cu, acum, o modernă oțelărie electrică cu in-

stalație de turnare continuă, care a dus la dublarea producției de oțel, un laminor de 550 mm.

Și iată-mă la Oțelăria electrică. De cum am intrat în hală, m-am simțit cit un purece. Eram străin, derutat, naiv, emoționat. M-a înțeles, ca un om bun ce e, maistrul principal al atelierului de turnare, Alfred Schwerin: „Aici e turnătoria, dincolo e atelierul de elaborare, apoi laminorul”. Urcăm pe o scară metalică pînă în cer. Văd patru fire de foc. Aflu: odată pătruns în cristalizator, oțelul trece din starea lichidă în cea solidă. E prima fază de răcire a materiei nou-născute. Iarși, maistrul Schwerin mă vede descumpănit: Pe turnul rotitor, cel de colo, se așază oala de turnare. Oala vine de la cuptoare, patru la număr, electrice, cu arc, două de cite o sută de tone, alte două pe jumătate. Nici nu visam să muncesc la o tehnică atît de înaltă. Eu am început munca în '48, la naționalizare, pe platforma veche. Rănila războiului nu erau vindecate. Am fost prim-topitor - ce muncă minunată! -, iar din '71 sint maistrul cu școală. Li vedeți pe cei patru: Ioan Dicu, Vasile Manole, Ioan Pețan, Romică Cocir? (li vedeam, dar nu-i deosebeam). Am fost cu ei în străinătate, la specializare. Brici nu alta! Cu ei am iscălit prima turnare pe instalația asta, în martie, acum trei ani. Tot în '76, dar în noiembrie, a pornit și a doua, Premieria națională: turnarea continuă! Nu vă pricepeți? Văd... Avantajul esențial al noului procedeu: înlocuiește un laminor! Apoi se pot turna, în secvențe, mai multe șarje, la lungimea sau secțiunea dorită, adică programată. Și se elimină defectele de turnare, prin îmbunătățirile la sistemul de răcire secundară, defecte cum ar fi: crăpături marginale, rombicitate. (Scriu totul, să nu le-ncurc. Maistrul s-ar supăra, poate. De ce nu-mi spune că e decorat cu Ordinul Muncii clasa I? Că soția muncește tot în uzină, că băiatul lor e elev la Liceul de metalurgie, într-o zecea? Iar eu, începător într-ale gazetăriei, să-i spun că scriu abia al treilea articol?! Că primul a fost despre pionieri, al doilea despre culturiști? Să-mi vorbească și despre fotbal, că a jucat, aflu, la „Metalul”). În 1979 avem sarcini mari: o producție lunară de 30 000 de tone, cu 30 la sută mai mult ca în anul trecut! Dacă e mult? E necesar!

Omul biografiei sale sau despre „invențiile Dincă”

Aflu că în urmă cu 28 de ani Oțelul Roșu era un sat. Nici o stradă nu era pavată, casele erau mărunte și Gheorghe Dincă, absolventul Academiei comerciale, repartizat aici, primea un pat într-o baracă (e bine să știe mofturoșii de-acum), o salopetă nouă și o pereche de cizme din cauciuc pe care le purta și duminică, de frică să nu-și piardă prin drumurile desfundate singurii pantofi de oraș. Nu îi era frică de muncă și se gîndea că, oricum, nu îi va fi mai greu decît pînă atunci. Căci-astea se petreceau în anul 1950, iar Gheorghe Dincă nu voia să-și mai amintească de anii de școală, nici cum și cit mîncase, nici ce haine purtase înainte. Era cel mai mare copil al unei familii de plugari săraci din satul Valea Izvorului, Mehedinți, mai avea acasă cinci frați de ajutor...

A învățat secțiile pe de rost. A văzut că munca era grea, chiar prea grea; laminoarele se acționau cu funii, lingourile se prindeau cu cirlige și erau ținute pe brațe, accidente se întimplau, dar țara cerea reconstrucție și reconstrucția - metal și trîinicie. Și în contabilul cu școală înaltă s-a aprins patima fierului și a cuptorului nestins! Zilele și le petrecea între cuptor și caja de laminare, seriile și nopțile - citînd. Așa s-a născut, de la practică la teorie, de la teorie la prac-

tică, procedeul de îmbunătățire constructivă a regimului termic de încălzit semifabricatele în platine. Și asta pentru că a învățat de la muncitorii și a vrut, el Gh. Dincă, să aplice cele aflate în cărți sofisticate. Apoi: raționalizează regimul de treceri ale tablei prin cilindri, apoi: introduce mecanizarea și la atelierul de zincare a tablelor. Din inovație în inovație, din invenție în invenție, inginerul metalurgist Gheorghe Dincă începea să-și confunde biografia cu anii cei noi ai uzinei. Și ai orașului. Se căsătorise între timp, cu o... contabilă. Au o fetiță. Cîștigase bani mulți, se mutase în casă nouă. Baraca de început se mai vede într-o peliculă a cineclubului. Satul devenise oraș!

O nouă invenție „Dincă”: folosirea, la elaborarea oțelului, a brichetelor de minereu cu resurse secundare feroase; prețul oțelului se reduce cu 30-35 la sută; procedeul se extinde în întreprinderi similare ale țării. Iar economistul devine, pe rînd, șef al laminorului de tablă, inginer șef, șef al oțelăriei electrice, iar de doi ani este mai marele întregii producții din întreprindere, asigurînd, cu colaboratorii săi, programarea, pregătirea și urmărirea întregului proces tehnologic al roșului oțel, cu zeci de mii de poziii.

La cei 55 de ani de viață, Gheorghe Dincă știe uzina pe dinafară, ca pe propriile sale buzunare, „chiar mai bine” - întărește directorul Dijmărescu.

Acord deschis

Aici se încheie reportajul realizat de membrii cercului de presă de la Casa de cultură a studenților din Timișoara. Am ales un oraș mic - cu o uzină mare - pentru a ne convinge de problemele sale majore, două, în simbioză perfectă: munca și viața acum, la cîteva zile de la intrarea, fermă, în anul IV al cincinalului revoluției tehnico-științifice. Mulțumim pentru ajutor conducerii întreprinderii, directorului ei, inginerul Antonică Dijmărescu, care, prin crezul roșit la Tribuna socială a revistei „Flacăra”, ne-a lansat o invitație la cunoaștere, la confruntarea vorbeii cu fapta. Care, s-a demonstrat, sînt una!

Au colaborat: Constantin Mărăscu, Valentin Vișan, Emeric Szekely-Rece, Dumitru Gugilă, Ioan Băcălele, Rodica Țârțu, Daniela Gheorghiu, Adriana Ponetchi, Milan Petrovici, Cătălin Isman, Iosif Berwanger, Nicolae Pătruț.

A dat, gazetărește, o mînă de ajutor:

TEODOR BULZA

Un gen muzical la vremea marilor schimbări:

OPERA

Cind am fost săptămîna trecută într-o dimineață la Opera română din București, acolo se repeta **Conacul** cu stafii de Stanislaw Moniuszko în vederea premierei, înția din acest an. O atmosferă de lucru intens într-un climat de exigență creatoare, care contrazice imaginea devenită oarecum clișeu în gândirea unora, că „la operă nu se petrece nimic”, totul fiind cufundat într-o viață molcomă și dulce. Cu toate acestea, repetițiile la care am asistat, desfășurate cu seriozitate și profesionalism, nu ne-au îndemnat să credem că nu există totuși o problemă a operei, că opera, în general, la noi și pe aiurca nu se confruntă cu o situație specială. Deși publicul este în creștere ca număr în ultima vreme, lucru explicabil și de sosirea anotimpului rece, totuși cei care frecventează opera din București nu umplu sala de spectacole niciodată, așa cum se petrecea în urmă cu zece-cincisprezece ani, cînd a pătrunde acolo era pur și simplu un privilegiu. De la începutul stagiunii actuale și pînă azi au fost date 118 reprezentări la sediu. Media de spectatori a fost de 553 la fiecare spectacol, ceea ce înseamnă că nu se realizează procentul de 65%, cit prevăde planul. În repertoriul actual figurează patru opere și trei baleturi în premieră, ceea ce ar fi dacă nu bine, în orice caz multumitor. De fapt, dacă le numeri cum trebuie, sînt doar trei opere și două baleturi, două spectacole avînd o situație specială: unul este dedicat unui eveniment istoric și deci va avea loc în cinstea lui iar altul, o seară de balet pe muzică spaniolă, seamănă mai mult a improvizație.

Opera a fost multă vreme un gen deosebit de popular, la noi ca și în alte părți. Ce s-a întîmplat cu acest gen muzical? E vorba de un proces ireversibil, sau de un proces ireversibil, la a cărui recrudescență vom asista nepunctuos în acest sfîrșit de secol? Cu astfel de întrebări și cu multe altele ne-am adresat în primul rînd directorului Operei române din București, criticul muzical PETRE CODREANU. L-am întrebant mai întîi dacă OPERA ESTE UN GEN DEPĂȘIT.

— Dacă vrem s-o facem ca înainte, este un gen depășit. Dacă vorbim despre creație, ea trebuie să fie o emanație a spiritualității zilei de azi, cu mijloacele zilei de azi. Eu sînt reticent față de doleanțele uneori exprimate chiar și de critica, de modernizare cu orice preț a vechiului repertoriu. Cred, și s-ar putea să mă-nșel, că patrimoniul de operă clasică și romantică, de pildă, trebuie să fie infățișat pe scenă în trăsăturile lui fundamentale. Fără „modernizări” care să contravină mentalității și idealurilor artistice și morale care au generat lucrările respective. Din acest punct de vedere s-ar putea spune că patrimoniul de muzică veche

apartine unui „muzeu sonor” și am convingerea că orice tezaur este un bun al trecutului dar și al prezentului.

— Cu condiția ca el să fie interpretat potrivit sensibilității de azi, am accentuat noi. Altfel, ar însemna o atitudine pasivă. Nu putem pretinde înaintașilor să fi gândit și pentru noi. Credem că o parte a publicului — în special tineretul — nu vine la spectacolele de operă tocmai datorită respectului exagerat acordat tradiției de către această instituție de cultură. Montările ar trebui modernizate, ar trebui descoperite înțelesuri contemporane în opere vechi și evidențiate tocmai acestea, pentru a tulbura pe cei de azi cu întrebări cu care ei însiși se întînesc.

Dar ce sensuri contemporane să descoperi în **Trubadurul**, s-a întrebant la un moment dat directorul operei. Pentru ca tot el să-și răspundă: se vorbește despre onoare, loialitate... Nu sînt lucruri străine de noi, după cum se observă. În loc de montări fastuoase — și probabil costisitoare — de superproducții, unde strălucirea decorurilor de muncă și scilicitea vestimentelor personajelor pot stîrni zimbetul celor mai tineri, învățați de această vreme să trăiască responsabil și lucid în epocă, s-ar putea monta foarte bine mai simplu și mai firesc și deci mai adevărat, atenția fiind îndreptată în special asupra unui mesaj artistic actual, care să-l incite la reflecție pe spectator, nu să-l orbească prin opulența decorurilor și a altor detalii exterioare. Și ne-am mai permis să credem că muzica înaintașilor nu aparține unui „muzeu sonor” decît în măsura în care ea nu mai are nimic ce să ne comunice.

Criticul Petre Codreanu a ținut să facă următoarea.

● Precizare :

— Da, o operă nu trăiește decît prin interpretare. Aici se pot ivi însă întotdeauna excese. În ambele sensuri — un manierism înghețat sau, la celălalt pol, tendința de a îmbrăca lucrarea în alte haine, care nu i se potrivesc. În **Carmen**, de pildă, **toradorul** să vină în blugi și cu chitară electrică. Astfel de puneri în scenă se fac prin alte părți, dar sînt numai niște curiozități, nefiind validate de domeniul artei. Orice valorificare scenică nu trebuie să contravină esenței lucrării.

Nu am avut nimic de comentat, așa că am început să discutăm despre

● Repertoriu

— Repertoriul nostru e destul de divers, așa zice chiar prea divers, dar în mod deliberat. Sîntem singura operă din București și trebuie să oferim publicului posibilitatea să aleagă. Ca listă pare judicios alcătuit. Dar, de fapt, nu aco-

perim toate zonele artei lirice și sîntem deficitari în privința artei contemporane.

Mult deficitari, am adăugat noi. Și, firesc, am întrebant de ce. Unele argumente invocate au acoperire și nu se datorează conducerii operei. Ele se vor rezolva cu timpul. Însă chiar și în condițiile date, din nou ne permitem să credem că un suflu înnoitor ar trebui să pătrundă în această instituție și acesta nu se va putea naște decît pornind chiar de la cei care lucrează aici. În mod firesc, am luat în discuție și

● Publicul

— Nu fac parte dintre naivii care cred că tot publicul este și DE OPERĂ. Așa cum cititorul nu citește orice carte. Însă opera, oricum am lua-o, cred că are suficientă forță de seducție pentru publicul contemporan, cu condiția ca acest public să nu aibă idei preconcepute, idei iscate din necunoașterea genului și chiar și de către critica de specialitate. O bună parte a publicului nu are rafinamentul de a gusta lucrul făcut cu greu. Și nu e el de vină. Poate sîntem și noi de vină, deoarece nu am știut ce să-i oferim, cum să-l atragem. E necesară și din partea fiecărui o instrucție muzicală minimă. Faptul că în școli nu se mai predă muzică nu mi se pare normal.

Nu sîntem cituși de puțin de acord cu afirmația care insinuează că opera e un gen dificil în maniera în care ne este ea prezentată pe scena bucureșteană. Dimpotrivă, mulți o învinovătesc, folosind expresia poetului Ion Barbu, că e „leneșă”, că e demodată și plictisitoare, că e ilustrativă și nu incită la meditație, ci te instalează într-un confort al spiritului. Aceasta crează pe lângă pericolul îndepărtării celui public înștat nu de divertisment facil, nu de mîngiere a conștiințelor pentru a adormi, ci de dialog incitant despre condiția umană imposibilitatea de a recunoaște un lucru contemporan de valoare, creat special pentru ei, cum e cazul excepționalei opere românești **Hamlet** de Pascal Bentoiu. Nu știm în ce măsură ea va rămîne doar ca un simplu document cultural sau abia generațiile viitoare îl vor descoperi valoarea, dar e dezolant că această grandioasă construcție muzicală, pentru care am putea fi invidiați, se joacă numai cu cîțiva spectatori în sală.

Printre contemporani se numără, ne-am amintit noi, și

● Tinerii

— Am făcut sondaje. Cu mîhnire trebuie să spunem că tineretul vine în număr foarte mic. Sînt și pasionați, dar puțini. Cei mai mulți sînt solicitați de muzica folk. Personal, nu-l socotesc un fenomen muzical în sine, ci cu implicații sociale, culturale. Folk-ul a adus multe lucruri bune și a făcut un imens serviciu poeziei. O astfel de propagandă nu i s-a făcut niciodată poeziei, poeziei patriotice de calitate. Dar folk-ul are pe lângă reprezentanți străluciți ca Mircea Vintilă sau Dan Andrei Aldea și destui impostori care nu știu nici măcar să țină corect chitara.

Cu toate acestea, prin cei mai buni reprezentanți ai săi, muzica tinăra umple săli de 10 000 de spectatori sau chiar stadioane. Am discutat apoi despre

● Pregătirea interpreților

— Se face pe baze mult prea tradiționale. Sigur că înainte de toate trebuie să pozezi alfabetul. Dar în școala superioară trebuie să fie și niște deschideri către zonele cele mai noi ale profesiei. Cert e că pentru cîntăreți conservatorul oferă doar baza profesiei, nu profesia însăși și e normal, deoarece numai pe scenă află ce înseamnă să cînti un spectacol întreg și nu o arie, două. Apoi, pentru anumite profesii — regizori, coregrafi — pur și simplu nu există școli de pregătire a lor. Noi avem 51 de soliști. Deși sînt buni și diverși, ne lipsesc interpreți la unele genuri. De pildă, un singur bas comic e prea puțin. Sau ne lipsesc acei cîntăreți care să îndrăznească să aspire fără reticente la capodoperele artei moderne.

Dar ce-și reproșează sieși conducerea operei? Își reproșează

● Punerea în scenă

— Aici greșim în special. O lipsă de concordanță între idee și realizare. Care poate fi înțeleasă la modul cel mai

banal cu puțință spunînd că tenorul tînăr iubește soprana bătrînă sau mezzosoprana bătrînă îl refuză pe frumosul bariton pentru basul girbov. E o neglijență a noastră față de asemenea enormități la care spectatorul contemporan e foarte atent, fiind răsfățat de cinematografie și televiziune cu o imagine în care crede.

Să vorbim și despre

● Modalități de atragere a publicului

— Dăm recitaluri în școli, în întreprinderi, facultăți. Multe sînt cu prezentări susținute de muzicologi bine pregătiți. Altele au caracterul unor întîlniri speciale cu un anumit public pentru care pregătim un anumit gen de spectacol.

Trecînd peste faptul că acești pași spre public nu strălucesc prin ingeniozitate, fiind aceeași dintotdeauna, mai atragem atenția că aceste întîlniri mai au uneori un caracter pur formal, fără nici un ecou. Așa că mai consemnăm o frază a directorului operei :

— Cel mai greu e să ne schimbăm pe noi înșine.

Ceea ce înseamnă că, din moment ce se recunoaște acest lucru, sînt șanse ca totuși situația să se schimbe.

INCERCĂM SĂ FIM CÎT MAI BINE ANCORAȚI ÎN REALITATEA ROMĂNEASCĂ DE AZI, ne-a declarat solistul VALENTIN LOGHIN, secretar al comitetului de partid al Operei române din București.

— Sîntem un colectiv bun și harnic. Participăm cu instructori în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, atît în Capitală cît și în provincie. În general, se muncește bine, oamenii răspund la orice solicitare, aerele de „vedetism” sînt rare, astfel încît mergem și la muncă voluntar fără a ne socoti niște privilegiați, încercînd să fim cît mai bine ancorați în realitatea românească de azi. Dar nu reușim să întregim personalul calificat cu elementele excepționale.

● La Opera română se muncește extrem de puțin

ne-a spus, în schimb, solista Eugenia Moldoveanu, întoarsă dintr-un turneu din S.U.A. unde a avut o premieră cu **Traviata** pe scena Metropolitanului.

— Opera este un gen care a cunoscut în lume un oarecare fenomen de eriză, dar acum este din nou în înflorire. Secretul? Calitatea spectacolelor, o distribuție de finută întotdeauna, cu mulți oaspeți. În felul acesta publicul se educă, avînd termeni de comparație. Și mai e, în teatrele mari ale lumii, o disciplină într-adevăr de fier și muncă, foarte multă muncă. Aveam repetiții și de șapte ore la Metropolitan. În teatrul nostru se muncește extrem de puțin... Rezultatele se văd : săli goale.

● Nu ținem pasul cu contemporaneitatea

a ținut să afirme Alexa Mezincescu, prima balerină și prim-coregraf.

— Una din cauzele faptului că sîntem tot mai departe de public e repertoriul. Ne rezumăm la baleturile clasice, evident, cu carte de vizită internațională care însă la noi sînt ușor oboșite, nu numai ca distribuție, ci ca aspect general. Repertoriul care ar da posibilitatea unui suflu nou și ar slui recunoașterea valorii unor personalități artistice care s-au afirmat în ultimii ani nu este abordat din diverse motive. Ceea ce a adus întotdeauna pe spectatori în sală a fost nou. Înainte, aveam ca premiere 3 opere pline și 3 baleturi. Acum... Apoi și sistemul publicitar. Lumea nu mai știe ce facem aici. Cu siguranță că oglindirea muncii noastre ne-ar stimula.

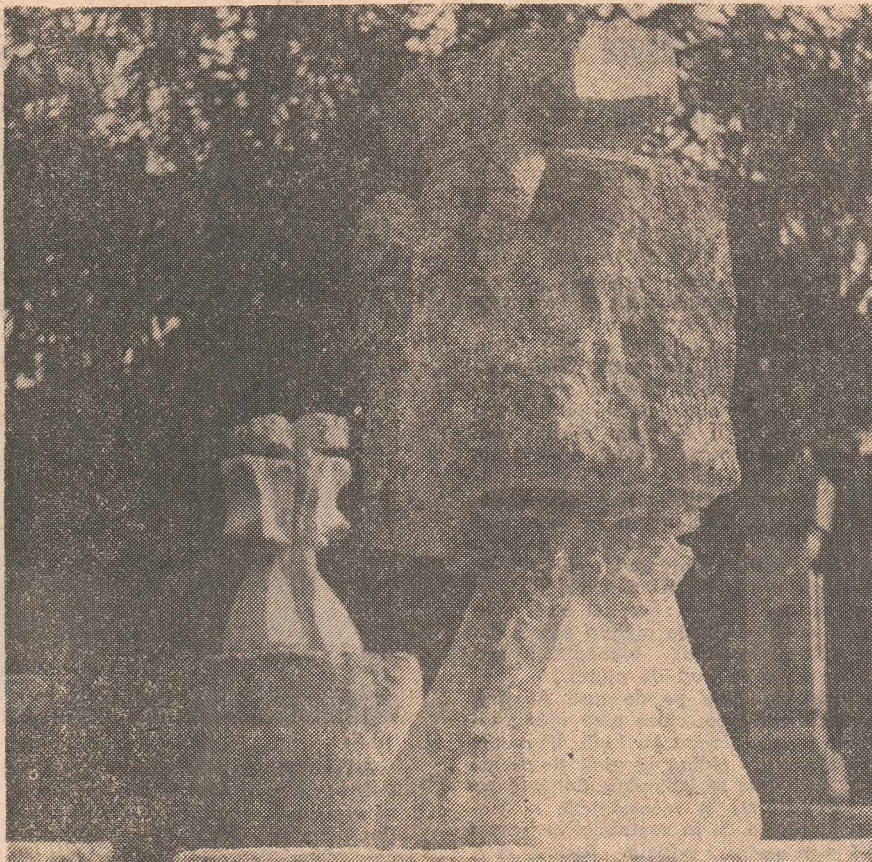
● Publicul nu mai vrea orice

ne-a spus răsplat solistul FLORIN DIACONESCU

— În general, mai există părerea greșită, rămasă din vremea cînd se improviza mult, că publicul primește orice. Nu e adevărat. Numai cînd le oferim lucruri de calitate vine și nu poți să-l păcălești cu trucuri. Atenția îndreptată asupra unui repertoriu de primă calitate cu accent pe creația românească poate da rezultate doar în măsura în care eforturile noastre, ale interpreților, se conjugă cu interesul pentru acest gen al compozitorilor de primă mărime pe care îi are țara noastră acum : Pascal Bentoiu, Doru Popovici, Anatol Vieru, Aurel Stroe. Generația de artiști așa numită tînăra, din care fac și eu parte, este de fapt componenta de bază a teatrului nostru și numără forțe de reală valoare, care, puse în fața unor lucrări pe măsura posibilităților ei și sub conducerea unor maeștri corepunzători, cred că ar realiza spectacole demne să rețină din plin atenția publicului.

Nu socotim discuția încheiată și nu vrem să ne erijăm în înțelepți moralizatori, așa că lăsăm ca toate concluziile necesare să fie adăugate aici de cei învestiți să vegheze la destinul operei românești. Este evident că e nevoie de mai multă îndrăzneală, mai mult curaj, că trebuie luate în seamă toate acele forțe ce pot slui mersul spre bine al operei.

A. GEORGE ■

Sculptură de NICĂPETRE

Poeți țărani

Patria

Patria-i pămîntul strămoșesc
Udat de sînge vitejesc
Patria sint munții cu codrii seculari
Păduri de brazi, fagi și stejari.

Patria sint apele cristaline
Fabrici, mine și uzine
Patria sint dealurile cu vii și pomi roditori
Cîmpiile mănoase și luncile cu flori.

Patria-i tot ce ne inconjoară
E cea mai de preț comoară,
Patria sintem noi cu tot ce făurim
Pentru ea cu dragoste trăim, muncim, murim

Pasăre de aur

Pasăre de aur Dacie
Venind prin codri visători de libertate.
Unde-ți stau aripile
Dacă nu in miile de săbii,
Sau poate sub crengile brazilor
Acolo unde Decebal
A descoperit izvoarele
in curgerea lor către părțile noastre.

Din unghiul de noapte a dacului
Decebal vedea lumina ca pe o mireasă
Din nehotina acestei țărini
Dacii visau libertatea
ca pe o pasăre sburînd
peste sine!

IOAN V. BÎRCA ■

Să ne cinstim țărani

Să ne cinstim țărani cu bună-dimineața,
S-aducem spor in inimi, să se lumine zarea
Că preste tot pămîntul prin ei trăiește viața,
Ei sint și începutul și soarele și marea.
Ei știu să cînte doine și povestesc balade,
Și znoave spun zimbînd sub cerul lor senin
Și sint curați la suflet și ce frumos le șade
Purtînd in graiul țării, cămășile de in.

Toamna

E toamnă, deci, și luna octombrie
Cu flori de tufănele și cu struguri copti ne-mbie.
De peste dealuri vine miros de mere coapte,
Că anul ce se duce a fost bogat in toate.

E toamnă, deci, și maica mea cîmpie
Ne spune azi o dulce poezie
Și-n Minișul cu viile pe frunți
Se stoarce vinul pentru nunți.

PETRU ABRUDAN ■

Partid

Nu mă pun in rînd cu poeții
Țăran cu trei clase primare
Eu nu știu spicul frumuseții
S-adun in perle literare,
Din care aș dori cunună
Cu drag să-ți împletesc azi ție;
Cu palma-n noduri de la mină
Azi cu firească bucurie
Partid, senină dimineață,
Flori pe-nmiresmatul plai
Am strîns cu dragoste de viață
Să-ți fac cunună de 8 Mai!
Cutezător și neinvins faur
Podoaba-i bine meritată...
O nu, cununa nu-i de aur
Dar e din inimă, curată...

DUMITRU VASILE ■

Dialog cîmpenesc

Iniști mari și iniști mici
Cum de-ați răs...it pe-aici
Să-mbătați pe călători
De cu seară pină-n zori?
Și cine v-a semănat
Peste cîmp in lung și-n lat
De-nvățați albinele
Să-mi lure luminile?
Voi nu știți că eu, plugar,
Vin la noapte să vă ar?

ȘTEFAN TĂNASE ■

Faptele și vorbele

Grammatici certant

Ultimul volum de versuri al lui Nichita Stănescu, *Epica magna*, a stîrnit, la apariție, reacții neașteptate. Poetul, întîmpinat pînă mai ieri de admirația mereu crescîndă a aproape întregii noastre critici, obișnuit, cum zice un confrate, să taie cu glasul său respirația publicului (Al. Ștefănescu), ar fi intrat după N. Mănolescu într-un vădit declin. Deocamdată nimic grav. O personalitate literară puternică rezistă fatalelor contestații, ba chiar le iscă. În 1934, revista *Azi* iniția o anchetă bazată pe întrebarea scandalosă: „Ce rămîne din Liviu Rebreanu?” — asta înainte ca marele romancier să fi ajuns măcar cincantener. Eugen Lovinescu nici nu menționa *Răscoala* printre operele destinate să dureze. Felix Aderca îi acorda șanse doar in proporție de 50%. „Oarecare îndoieli” față de faptul că va avea același destin glorios ca Ion și *Pădurea spinzuraților* își exprima și Al. Philippide. Ancheta n-a împiedicat, totuși, *Răscoala* să treacă azi in fruntea romanelor lui Rebreanu.

Un autor solid iese chiar întărit din atare confruntări cu diagnostice îngrijorate asupra viitorului său, pentru că ele provoacă discuții și prilejuiesc adîncirea cunoașterii a ceea ce a înfăptuit realmente.

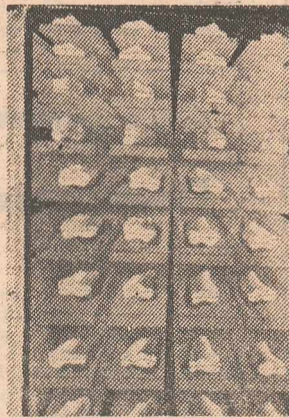
E Nichita Stănescu „vocea unică”, „un manierist” cum se străduiește să ne convingă Romul Munteanu, cu intenția vizibilă de a-l apăra, dar ca funia pe spinzurat — mă tem. Îmi vine greu să cred așa ceva cită vreme o covîrșitoare parte din versurile poetului dă necontenit tîrcoale miracolului și misterului ființării interogate obstinat, celebrate exultant sau judecate cu o recentă descurajare apăsătoare. Sigur că Nichita Stănescu se și joacă. Dar farmecul lui e de a întrerupe meditația înaltă prin exerciții acrobaticae ale fanteziei (salutări gimnastică recreativă) și a pune in spiritul ludic, împins adesea pînă la biiguiele puerile și vorbire peltică alintată, brusc o disonanță suierătoare și rece ca virful neantului. Un poem, cu tăietură într-adevăr manieristă: *dezimblinzirea* sfîrșește astfel: „O râmii, râmii, râmii / Palma bate-mi-o in cui / pe crucea de carne / cînd lumea adoarme”. (*Epica magna*). Apoi, orice poet adevărat e preocupat de virtuțile tainice ale cuvintelor, umblă la resorturile lor secrete. Cine poate vedea in *Bлага*, să zicem, un manierist?

Să ne întoarcem însă la părerea că poetul și-a pierdut suflul. Mie nu mi se paré volumul *Epica magna* mai bun sau mai prost ca multe altele publicate anterior de Nichita Stănescu, exceptînd cîteva culmi — după gustul meu — *O viziune a sentimentelor*, *11 elegii*, *In dulcele stil clasic*, unde, pe rînd, fețele nebaneuite ale unui talent rar ies surprinzător la iveală. Exceptînd titlul, „O Iliadă” (prezumțios și fără nici o legătură cu sumarul), reproșurile aduse culegerii ultime ar putea fi făcute și celor precedente. O anumită pseudofilozofare, in realitate simplă amețire cu cuvintele, dînd iluzia profunzimilor insondabile și nedepășind platitudinea, nu lipsesc nici din *11 elegii*,

volum plin și de splendidă poezie. („Aici dorm eu, in-conjurat de el / Totul este inversul totului. / Dar nu: se opune și / cu atît mai puțin îl neagă: *Elegia întâia*.) Enunțurile nude clamate pe tema existentului, N. Mănolescu recunoaște singur in articolul său din „România literară” că abundau și in *Laus Ptolomaei*. Dar găsim mostre similare și in *Necuvintele*: „Generalul mi-a spus că noi / nu ne putem lăuda cu victoria / din cea de-a doua / din cea de-a treia, a patra, / pentru că nu ține de domeniul / comunicării / de domeniul înțelesului / NTELESULUI... / TELESULUI... / ELESULUI... / LESULUI... / ESULUI...” (*Lupta cu cîinci elemente antiterestre*).

Chiar răsăfătul de a construi propoziții silnice articulate e prezent in volumul, apreciat ca o culme, *Dreptul la timp*: „Și dacă mă dor pe mine insumi, cu riuri, cu piele”. (*Enghidu*) Sau îl cuprinde și in cartea, care s'dipește de inventivitatea poetică, *In dulcele stil clasic*: „ci ele vor să fie numai și numai / erind” (*Din*

Veritabilă creație tipografică, volumul — bogat ilustrat — este lucrul de artă al pictorului Sorin Dumitrescu.

cînd in cînd). Totodată, *Epica magna* nu e văduvită de o fantezie care-și mișcă adesea aripile in bătaia amfitoră: „Falstaff, ah, Falstaff / zepelin cu suflet de fluture / acru cu suflet de pămînt...” (*Falstaff sau evitarea unui mit*). „Ca un răget luminos, in creierul meu / a explodat o celulă...” (*Amintiri de cînd eram piatră*); inventiva fericită verbală țîșnește nu odată: „Aproape sîngeram pe ascuțitul / unui cuvînt de împărțat...” (*Schimbarca*); e greu să uităm versuri ca: „sentimentul numit frică n-a dăruit guri / sentimentul numit ură n-a îmbrăcat in fapteuri” (*Blindele și ferocele activități ale insulfetitelor și neinsulfetitelor*) sau mai ales: „Eu nu sint altceva decît / o pată de sînge / care vorbește” (*Autoportret*). O vină vie lirică pulsează in numeroase poeme de la un capăt la altul (ea; respirația aerului de sub aripi; a muri in zbor; cîna generală; fiziologia unui sentiment; cîntec de leagăn pentru arca lui Noe; mai puțin decît a fi; cîntec etc.).

S-au înmulțit vechile cusururi față de reușite? N-am stat să fac o astfel de contabilitate. Mi se pare nelocul ei — am mai spus-o — cerința ca un poet să-și doboare propriul record cu fiecare nouă plachetă, asemenea săritorilor in înălțime. Nu sintem pe stadion. Critica are, firește, tot dreptul să constate că talentul unui poet dă semne de epuizare. Dar riscă să sufere dezmințiri rapide, cînd își construiește diagnosticul

doar pe o singură culegere de versuri. Ce ar fi fost de spus cu privire la Ion Pillat, după *Pe Argeș in sus*, pînă la *Elegiile din Caietul verde*? Sau, mai ales, străbătînd ultimele plachete ale lui V. Voiculescu (*Ureus, Intrezăriri*) înainte de *Ultimele sonete inchipuite*...

Rămîne reproșul mai grav de repetiție oboșită. Să fie așa? E adevărat că Nichita Stănescu își reia in *Epica magna* vechile motive lirice. Dar e vorba doar de o autopastîșare palidă? Cred că a intervenit aici o lectură falsă, neobservîndu-se că poetul execută această revenire deliberat, impins de o deznădejde existențială. Tot ce a fost exuberanță jubilativă altădată stă astăzi sub umbra terifiantă a sfîrșitului. Anxii, traume revindecabile, semne ale vârstei schimbă semnul motivelor anterioare. *Finish* reia într-adevăr *Imbrățișarea din O viziune a sentimentelor*. Dar simpla alăturare a versurilor spune totul: Înainte: „Oh, ne-am zvirlit, strigîndu-ne pe nume, / unul spre celălalt, și-atît de iute, / că timpul se turti-ntră piepturile noastre. / și ora, lovită, se sparse-n minute”. Și acum: „Alergam atît de repede încît / ori a rămas un ochi in urmă / care singur m-a văzut / cum să obținem, — / după mai întii, liric apoi... / Nobil vid străbătînd nimicul, / rapidă parte neexistîndă / traversînd moartea”. Poetul care ținea mereu din propriu-i corp, îi simte de astă dată ponderea dezlantă: „Aș vrea să pot să locuiesc / in propriile mele cuvinte, / dar îmi atîrnă gîcii prin ușile lor / trupul spre negrul animal” (*O confesiune*). Cel ce se simțea întruna inaripat, plutitor prin văzduh, mărturisese abătut: „Ar fi fost un păcat și o rușine să zbor / Ar fi fost o trădare / să devin dintr-odată ușor...” (*Stărea pe loc*). Inruditul cu păsările i s-a prăbușit un vultur in plămîni și-l sufocă (*Prăbușirea unui vultur într-un om*). Părelnic eternul băiețandru trăiește oroarea cărnii buhălte: „Trupul meu de odinioară de adolescent / moare ca trestia, acum / gras și puțînd de cuvinte / se distruge devenînd hrană”. (*Falstaff sau evitarea unui mit*)

Diafanul univers poetic al lui Nichita Stănescu se umple de pești uscați, balene fetide, meduze evaporate, cățele schelălăitoare, gîndaci, soareci, barbari împăroșați, smircuri și damfuri. Toate se întredivoră și sfîrșesc. Pornit cu *Măreția frigului*, un fior al spaimii de moarte pătrunde in această poezie care părea să ignore surizătoare legile materiei. Există o tensiune lirică dureroasă, amară și ea cerne cenușă peste imagini, in *Epica magna*. E astfel oarecum explicabil de ce Nichita Stănescu ni se înfățișează mai puțin strălucitor acum. O posibilă nouă artă poetică a sa apare formulată in *Cîna generală*: „Vezi, imi spuse el, / vine un moment in care durerea se schimbă in indiferență / și nenorocul in obișnuiță / Nu-ți mai pasă cine știe ce, — / și un fel de liniște / începe să te cuprîndă”. Ca atare: „Te surprinzi, imi spuse el, / privind prin brazi, prin cai, / prin ocean și prin alte multe / ca prin sticlă...”

Că stării depresive nu-i găsește încă expresia cea mai pregnantă și se mulțumește cîteodată doar cu cuvîntul e neindoielnic.

Potîcnelile, abandonul (a lehamite), neîncrederea in cuvinte sint sensibile. Dar n-ar fi deloc exclus ca ele să trădeze căutarea chinuitoare anunțînd tocmai o profundă și totală innoire lirică apropiată.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Filosofia „macho”

Excedat de soare, mă așez pe una din pietrele ruinelor de la Uxmal. Privesc în jur fără să caut ceva anume. Și deodată îmi atrage atenția un amănunt pe care nu l-am observat până acum: felul cum trec familiile de mexicani. Mai întâi bărbatul, adăpostit sub un sombrero impunător. El reprezintă, evident, forța și orgoliul. Se uită undeva în față, ca și cum nu l-ar interesa drumul pe care merge, ci numai problema orizontului. Apoi, la un pas în urmă, femeia și copiii. Aici în Yucatán femeile sînt înalte și au o ținută mindră, coborînd parcă din basoreliefurile templelor maya. Cele mai multe poartă o rochie lungă și albă, brodată în culori. Mindria statură nu le împiedică, urmîndu-și soții, să accepte tacit, fără să protesteze, aerul lor de seniori ai familiei. Se povestește că, înainte de căsătorie, bărbatii cîntă iubitelor serenade pînă la răsăritul soarelui cînd inspiratoarele acestor pasiuni muzicale și vecinii pot în sfîrșit să adoarmă. După căsătorie unele lucruri se schimbă. Ca pretutendeni, de altfel. Dar un adevărat „macho” păstrează sub semeția de cocos un temperament inflamabil.

Curtenitor, mexicanul poate deveni repede, în raporturile cu ceilalți, violent. Tîndru, el poate lua totuși o armă pentru a răzbuna o insultă. Toate acestea se întînesc într-o psihologie care reprezintă un fel de cod al orgoliului și al onoarei. Căci „a te comporta ca un bărbat”, „a fi bărbat” înseamnă mai mult decît o vanitate aici. Exagerez, oare, spunînd că înseamnă o filosofie de viață? Bănuiesc, oricum, că nu mă înșel foarte tare.

E destul de dificil să te lămurești ce înțelege mexicanul prin „macho” și prin „machism”. Străinii și mai ales americanii zîmbesc ironic: macho? Și ironia cu care formulează întrebarea este, într-un fel, ea însăși un răspuns. Căci, pentru turistul venit din nord, „machismul” este un soi de lăudăroșenie bărbătească în care se amestecă singele lute, soarele tropicelor și un donquijotism căruia îi place să braveze. Obșnuit să considere firească numai aroganța care are cont la bancă, el se uită contrariat la un „macho” care merge ca și cum ar gîndi tot timpul: „Eu! Și nimeni nu mai este ca mine!”

Am greși văzînd în „machism” numai o bravură menită să impună femeilor. Dacă s-ar reduce la atît, el n-ar stîrni atîtea controverse. În definitiv, au fost bărbat care au acceptat pretenția Cleopătrei ca iubitei ei de o noapte să-și pună c două zi, în zori, capul sub securea călăului. Și alții care nu s-au sfiit să declare desore misogini că sînt niște nătărăi. Din acest punct de vedere, „machismul” n-a descoperit decît ceea ce au știut totdeauna cei care au luat dragostea în serios. Că există înfrîngerii care nu coboară, ci înalță. Și că orgoliul nu e totuna cu disprețul pasiunii. „Asta e o treabă pentru pușlamale, nu pentru mine” ar replica un macho. Și dacă i-am vedea ochii în clipa aceea ne-am da seama că nu glumește. În realitate, „machismul” are un înțeles care se poate întinde la tot ceea ce ar intra în formula „un adevărat bărbat”. Uneori, el își asumă riscuri de oportunitatea cărora ar fi greu să ne convingem, dar, ca să nu-l nedreptățim, ar trebui să-l judecăm probabil nu în comparație cu lucrurile normale, ci cu un pragmatism rece, calculat, dispus să dea și singurătății un soclu de aluminiu, pentru care orice risc e prostesc dacă nu făgăduiește nici un profit. Într-o lume în care și curajul acționează de atîtea ori numai „contra cost”, n-ar trebui să ne grăbim cu un suris indulgent în fața unui macho. El știe, cel puțin, să facă o nebulie fără altă dobîndă decît mindria că nu s-a temut. Și nu vrea să iubească nimic prin procură.

Exemplele care ne explică noțiunea sînt, de obicei, extravagante. Unealta pe care am văzut-o minuită împotriva junglei e o armă de temut la minie. La ceremonii ea nu e de carton și, se zice, n-ar fi rare cazurile cînd duelerile ceremoniale se sîrșesc cu urechi tăiate sau chiar cu accidente mortale. Dar toate acestea încă mai plătesc un tribut tentației de a vedea în machism o categorie exotice și nu o categorie temperamentală, o psihologie străină cu totul curajului de buzoar, bravurii trucate și cavalerismului excentric. Pentru un veritabil macho, primădia există ca să fie înfruntată, sfidată, chiar dacă nu se alege cu nimic din asta. Va avea măcar dreptul să spună că s-a comportat ca un bărbat. Ceea ce poate însemna uneori totul. El e totdeauna gata, ca și Cortes, să-și ardă navele de întoarcere. Orgoliul îi cere să meargă înainte cu orice preț. Și cu siguranță că, în viziunea mexicanilor, Socrate, ducînd, fără să-i tremure mina, cupa cu otrăvă la buze, s-a purtat ca un adevărat macho. Spre deosebire de cei care au fost uciși în genunchi. Întrucît, pentru cei care nu cred că scopul scuză mijloacele, onoarea nu e, cum glumea Herder, o vorbă care costă puțin. A fi bărbat, în ochii unui mexican, înseamnă, desigur, dacă nu altceva, în orice caz mai mult decît sugerează felul cum un purtător de sombrero se mișcă în preajma femeilor, convins că e irezistibil, ca și cum ar vrea să spună unor rivali prezumtivi: dați-vă la o parte singuri, nu așteptați să vă cer eu asta, sînt un macho, nu mă supărați, domnilor!...

Dacă mă opresc undeva între admirație și nedumerire și nu mă pot hotărî, aceasta se datorește reticenței pe care am avut-o totdeauna față de exhibarea orgoliului. Cînd eram copil mi s-a povestit despre strămoși care în pofida umilițelor la care au fost supuși nu s-au umilit niciodată, încît știu cum arată sărăcia mindră, dar nevoia de spectacol și gestul vindicativ mă descumpănesc. Între Corneille și Racine, încă din școală l-am preferat pe ultimul, dar nu fără a crede că tăcerea e uneori mai elocventă decît o tiradă.

Cum se întîmplă și acum la Uxmal, unde aș vrea să revin noaptea cînd umbrele dansează pe treptele piramidelor sub cerul instelat. Dar peste o oră vom pleca. Singur Tatle va fi și la noapte aici.

— Eu voi fi oriunde amintirea se ingină cu speranța, señor.

— Ești un adevărat macho, Tatle.

— Glumești, señor. Singur ai spus că am rămas un copil.

OCTAVIAN PALER ■

ȘERBAN RUSU ARBORE: Fecioreasca

Expoziții Viorel Popescu: Desen, pictură, obiecte

Savantul descoperă destule lucruri de interes acolo unde nesavantul n-ar vedea nimic peste ce-i de văzut pentru toată lumea. Iată, ne privim minile și nu ne minunăm, fiindcă ce pricepeam din acest privit ieri, atît pricepem și astăzi. Ca să cercetăm obșnuitul cu un ochi mereu vrednic și ars de curiozitate e nevoie de un criteriu nou, de natură a cultura suma de obșnuințe care sîntem. O expoziție de grafică, unde relația operă-public se stabilește anevoios, pune cu prioritate chestiunea criteriului, a lămuririi lui și, odată cu asta, cere o discuție asupra calității criteriului, a artei prin care este el exprimat, a posibilităților lui de-a cuprinde înțelesurile vizualului. Să discutăm expoziția de DESEN, PICTURĂ, OBIECTE (Galeria Simeza) deschisă nu demult de Viorel Popescu, artist tînar și foarte dăruit. Publicul majoritar, acel public care cere să se lumineze repede și cu plăcere clară asupra operei de artă ce-i iese în cale în expoziții are acum de dezlegat o problemă oarecum dificilă și anume de ce artistul, după ce dă cu virtuozitate proba unui desen fin și dinadins realist, vine să se contrazică parcă tot acolo printr-un desen agitat, frisonat de energii mecaniciste și expresioniste, voind să denunțe fantastică structură a frumoasei aparențe? De ce-ul acesta merită a fi luat în seamă. Viorel Popescu procedează ast-

Cronica filmului

„Vlad Tepeș”

Film bărbătesc și aspru — ca și timpurile în care se petrece acțiunea — „VLAD TEPEȘ”, realizat de Doru Năstase după un scenariu semnat de Mircea Mohor, se înscrie incontestabil printre cele mai remarcabile producții din seria filmelor de amploare din seria filmelor noastre cu subiect istoric și dedicate construcției epopei cinematografice naționale.

Depășind cu mult legenda, pelicula de față analizează cu profund simț politic și cu o veritabilă eleganță estetică perioada cîmplită în care a trăit marele domnitor (admirabil interpretat de Ștefan Sileanu, pînă acum mai puțin cunoscut), perioada în care Țara Românească trăia sub amenințarea permanentă a puterii Imperiului otoman, fiind totodată măcinată în interior de intrigiile boierilor. Acțiunea se desfășoară gradat, cu măsură, fără pauze, fără lungimi și chiar momentele cu tentă didactică (cum ar fi cel al explicării provenienței numelui „Dracula”) nu încarcă, nu strică echilibrul ansamblului.

Este greu să distingîi, din întreaga echipă, care compartiment și-a adus cel mai substanțial sprijin la reușită: oricum, nu se poate să nu menționăm — dincolo de calitatea dialogului, sau de siguranța cu care Doru Năstase dirijează întregul ansamblu — muzica de excepție semnată de Tiberiu Olah, decorurile lui Guță Știrbu (remarcabilă contribuția consultantului în probleme de arhitectură medievală), costumele Ienei Oro-

Cronica spectacolelor

Starea cuvîntului dramaturgic

De o bucată de vreme — bucată care se cam supra-pune cu aceea a erupției noii generații de talenți, buni profesioniști dar și ambicioși tineri regișori — au apărut — accentuat — pe scenele teatrelor fărîm spectacole spectaculoase. Iată, de pildă, două:

Regele luminărilor, piesa dramaturgului brazilian Oswald de Andrade, a fost montată la Teatrul de stat din Reșița, în scenografia lui Toma Ardeleanu, de regizoria Magda Bordeianu. Decorul e șocant: cu etaj cu stîlpi de susținere din timpul modern al civilizației industriale și cu cruci din timpul primilor martiri ai creștinismului, cu lumini (din izvor de energie ba electrică, ba al seului de luminare) puse și retrase și iar puse și retrase, într-un joc abil. Actorii au fost puși să joace cînd îmbrăcați, cînd dezbrăcați; să fie cînd duri, cînd molatici; să discute cînd rece lucid, cînd fierbinte cu grimase și gîfiieli; să șocheze fie rostogolindu-se și mergînd, să spunem, patrupedic, fie pi-pîind, cu semnificații de trăiri intense, materia moartă a decorului. Totul e spectaculos — de la ridicarea cortinei și pînă la programul de sală redactat de Corina Carp-Ivănesei și Petru Călin — dar să fie limpede: totul vrea să slujească, să ajute, să facă să se implinească, printr-o altă artă (de fapt prin mai multe), cuvîntul dramaturgic. Dealtfel însăși regizoria a ființat să declare din capul locului, să declare, adevărat și frumos, că se scotocește un „transfigurator al lumii de cuvinte într-o lume a spectaculosului aceluiași cuvinte”. Deci munca dumneaiei, potrivit acestui criteriu, acestui înalt titlu aducător de chin și fericire, trebuie judecată. În ceea ce mă privește, am judecat și am aplaudat și pe Magda Bordeianu, și pe scenograf, și pe cei 17 actori care au dat totul pentru cauza-lozincă a regizoarei, dovedind totodată că Teatrul din Reșița

fel fiindcă e preocupat să arate limpede poli experienței sale plastice. El e un artist — un om cu o accentuată subiectivitate a privirii, dar un artist de școală nouă, deprins să imprumute ceva din metoda savantului. Înseamnă că, în secret, desenul lui va vrea mai mult decît adevărul plastic al realului. El scotocește în infinitul mecanismelor ce fac pînă la urmă aparența, vizibilul. Și fiindcă e totuși artist, poetizează înfățișarea elementului mecanic pînă acolo cînd ea rămîne numai sugesție. Să privim de pildă, planșa care înfățișează o mină. Desenul e suav conștiincios, ca în anii I de institut. Numai că iluzia, minunata înșelăciune a reprezentării, e pusă sub semnul lui Ianus: unul din degetele minii, arătătorul, e secționat în lung și în secțiune vedem un fel de hău negru. Carnea nu are consistență, afundul ei e misterios, sub tot ce pare cunoscut stă întotdeauna un ocean de necunoscut. Zecile de desene, în creion, tuș și acuarelă, din expoziție nuanțează adevărul efortului de cercetare-invenție. Ecoscul lui Viorel Popescu dezvăluie o biologie industrială. Efortul acesta ambiguu științist e indulcit pe alocuri de desenul minuțios figurativ al unor anatomii. Familiarizîndu-ne cu criteriul muncii artistului, vom descoperi farmecul unui neastîmpăr tînar, hotărît să nu primească nimic dinainte, să probeze cu simțurile și gîndirea proprie bucuria existenței. Vom vedea astfel un desen măiestru, creație nu ilustrație, exercițiu pasionat al unei teme bine asimilate, nu variații la temeljele cele mai confortabile ale momentului cultural. Există în generațiile tinere cifra artiștii, parte provenind din școala clujeană, parte din cea bucureșteană, care rețin desenul „cosa mentale” în drepturile sale legitime.

TUDOR OCTAVIAN ■

veanu, imaginea amplă, de largă deschidere plastică a lui Aurel Kostrakiewicz, montajul nervos și în același timp măsurat al Adinei Georgescu-Obrocea sau calitatea coloanei sonore realizate de inginerul Silviu Camil.

Despre Vlad Tepeș ni s-a păstrat o imagine reprodusă în toate manualele școlare și, cum pomeneam, legenda. Ne-a mai rămas, din datele aflate în arhivele istoriei, imaginea unui domnitor pe cit de drept și de cinstit, pe atît de dur și neînduplecat cu nedreptatea sau minciuna. Pedepsele sale exemplare, aplicate pe cauză — indiferent de rang — au cutremurat Europa. În deceniile noastre, Occidentul a creat o întreagă literatură și zeci de pelicule despre fiorosul „Dracula”. Filmul de care ne ocupăm are meritul de a sfărîma, de a distruge mitul unui problematic „Dracula”, aducîndu-ne în fața ochilor și minții un român însetat de dreptate și libertate, un luptător de excepție cu o minte ascuțită, capabil de remarcabile manevre diplomatice, dar om, cu spaimile, cu sovăelile sale, capabil de milă, dar feroce de necruțător, chiar și cu el însuși, atunci cînd e vorba de muncă, de apărarea libertății naționale. Ștefan Sileanu reușește în rolul Tepeș să fie convingător, simbolic: un mare șef de stat (fără ca statul să fie neapărat unul mare!), poate, are datoria de a munci, de a lupta și de a se dați cu totul patriei. Întruchipare singulară și inedită aș spune, Tepeș—Sileanu rămîne o mare reușită actoricească într-un astfel de film lipsit de povești de dragoste tradiționale.

Din foarte numeroasa distribuție, în care mari actori apar timp de cîteva minute, se remarcă, detașat, interpretarea lui Ernest Maftei și Emanoil Petruț.

HORIA PATRAȘCU ■

se, află într-un binevenit proces de autodepășire calitativă.

Astăzi seară se improvizează, piesa dramaturgului italian Luigi Pirandello, a fost montată la Teatrul de stat din Oradea, în scenografia arhitectului Dan Jitianu, de regizorul Alexandru Colpacci. Și de data aceasta spectacolul e șocant — prin spectaculozitate — chiar de la intrarea în holul teatrului și pînă la supercaietul-program semnat de Vetură Pop, Ștefan-Weis și Gheorghe Iovian. Bineînțeles, o altfel de spectaculozitate decît cea din primul exemplu — e, doar, vorba și de alt autor de piesă și de alți autori de spectacol — însă, esențial este că și aici spectacolul a fost dedicat piesei, adică ideilor, cuvintelor și, tot esențial, mai este că a fost eficient artistic. Eficient pentru că i-a captat ba chiar și emoționat pe spectatori. I-a captat cu verva, animația, turbulența actorilor; i-a captat cu elemente explozive de decor de circ, dar și de decor de subtil teatru de dramă; i-a captat, dur—artistic, cu biciul — impletit dintr-o funie de talent, cu alta de meserie și cu a treia de tinerete — cu care regizorul și-a minat spectatori spre spectacolul său: toate acestea înțelese, firește, ca atribute ale spectaculozității.

Pînă acum, chiar dacă ar părea, n-am lăudat spectaculozitatea, ci doar i-am recunoscut necesitatea și, implicit, meritele: 1. duce impetuos și imperativ o piesă în mintea și sufletul spectatorilor; 2. reface vadul — cam acoperit de valurile cinematografului și televizorului și suficienței culturale — vadul teatrului. Dar!

Vrînd să promovăm cuvîntul artei dramaturgice prin arta spectacolului, nu ajungem la neîncredere în cuvînt și la spectacol de dragul spectacolului și — oameni fiind — de dragul afirmării noastre, cei care pretindem că nu vrem decît să transfigurăm lumea cuvintelor? Nu-i o întrebare, ci o neliniște. O neliniște care persistă pentru că îmi persistă, în memorie, mai multe imagini și mai puține cuvinte din cele două spectacole pe care le-am folosit ca pretexte pentru spectacolul acestei cronici din cuvinte.

NELU IONESCU ■

Elogiu profesoarei Florica Sandu

...Vășile Adamescu împlinise 13 ani. Avea încă mersul legănat, ca de rață, încă nu știa să mănince, să se îmbrace, să se îngrijească. A fost înscris la început în clasa I, alături de ceilalți copii orbi, care auzeau și vorbeau. Era însă absent. Nu putea comunica cu nimeni. La început, totul părea pierdut. Pentru un timp, a fost trecut la grădinița de copii orbi. Dar și aici era un caz unic. Lupta pentru lumină începuse însă: sistematic, cu mult tact. Acolo, la grădiniță — își amintește Laurențiu Crișan, cel mai apropiat prieten al lui Vasiliță — profesoara Andaluza Leah-Călușaru a reușit să „scoată” de la el primul sunet: „A”. Jucându-se, Vasiliță s-a lovit și a „scos” un sunet asemănător primei litere din alfabet. A fost un mare eveniment în școală. Era prima oară, după mai mult de un deceniu de totală tăcere, când cineva auzea glasul lui Vasiliță...

Venea din când în când la grădiniță și profesoara Florica Sandu. Căzută Adamescu o interesa în mod deosebit. Lucrase 35 de ani cu copii surdo-muți și cu orbi, începându-și activitatea imediat după primul război mondial. Mai avea puțini ani până la pensionare, dar cazul o pasiona atât de mult, încât într-o zi s-a dus la conducerea școlii și a cerut să lucreze cu copilul Adamescu în anul cit mai are de stat la catedră.

...Și iată-l din nou pe Vasiliță elev în clasa I. Stă tăcut și lucrează independent. Din când în când vine la banca lui profesoara Florica Sandu și exercițiile cerute le repetă o dată, de două ori, de zece și chiar de multe sute de ori, zile și chiar luni întregi. Programul școlar al lui Vasiliță n-are, practic, limită. În mica sală, care pentru 6 ani avea să devină „clasa Adamescu”, lumina se stinge aproape întotdeauna seara târziu. Adesea, deveneau sală de clasă chiar orașul, fabricile sale, statuile, parcurile, stadionul și chiar aeroportul sau locomotivele. Bălatul le „vedea” și le studia cu cea mai mare atenție cu ajutorul... degetelor. Și exercițiile erau din nou reluate a doua zi, în clasă sau cine știe în ce altă parte a orașului și, nu o dată, a țării...

Pentru Florica Sandu, adesea, ziua se încheia abia la ivitul zorilor. Din sala de clasă, după ce îl conducea pe Vasiliță la dormitor, pleca acasă unde o aștepta poate cea mai importantă muncă pentru a doua zi: pregătirea materialelor didactice necesare înțelegerii noțiunilor ce urmau a fi predate...

Și timpul se scurgea cu folos. Vasiliță progresa. Procesul de umanizare era evident. Se elaborase o programă școlară specială, orar special, manuale, se foloseau mijloace tehnice specifice educației și instruirii orbilor. Practic, redevenise elevă, într-o postură neîntâlnită în lunga-i carieră, și profesoara Florica Sandu. „A”-ul de la grădiniță trebuia și el consolidat. A făcut-o cu mult tact, repetându-l de zece și sute de ori.

După „A” a urmat sunetul „P”. S-a ales calea... stinsului luminării: Vasiliță a fost pus în repetate rânduri să sufle în luminare. A rezultat până la urmă sunetul așteptat „P”. Dar de câte exerciții n-a fost nevoie pentru asta! De cit devotament n-a trebuit să dea dovadă profesoara până a-l face pe Vasiliță să emită un sunet sau altul. Pentru a stabili poziția limbii la emiterea sun-

tului, de exemplu, Vasiliță a trebuit să pipăie — și nu o dată! — poziția limbii profesoarei, iar profesoara să-l corecteze mereu, cu un devotament adesea neînțeles chiar și de o mamă adevărată. A urmat apoi formarea primului cuvânt: APA. Pentru a înțelege semnificația lui, profesoara Florica Sandu l-a dus la chiuvetă, a deschis robinetul, apropiindu-i mâna de jetul de apă. L-a pus apoi să repete cuvântul și din nou a dat drumul la jet. Era momentul când Vasiliță renunța la unul din semnele învățate în anii grei, ai copilăriei de la Borcea, atunci în primii ani de după al doilea război mondial: ridicarea pumnului drept, în sus, atunci când îi era sete, spre a i se aduce apă.

Un timp, Vasiliță nu putea pronunța corect litera „R”. După o muncă sisifică, într-o dimineață, când bunul lui prieten, Laurențiu Crișan, venea la serviciu, l-a așteptat în holul de la intrare, i-a pus mâna pe gât și i-a simțit vibrația corzilor vocale și a repetat de câteva ori sunetul ce-i crease atâtea probleme. Laurențiu Crișan l-a bătut semnificativ pe umăr. Vasiliță înțelegea sensul: reușise. Era încă o victorie. La fel de greu a fost și cu litera „I”. Nu o distingea de „E”. Într-o seară, s-a dus, ca de obicei, la clubul Asociației nevăzătorilor. Era acolo și Viorel Crăciun, nevăzător, pe atunci student la Conservator. S-au întâlnit, iar Vasiliță, pentru a-i dovedi că-l recunoaște, i-a pronunțat numele: „Veorel”. Studentului nevăzător nu-i plăcea că-i stălește numele. În glumă, l-a tras de urechi, în sus, fără să-i dea drumul. Instinctiv, Vasiliță a „scos” atunci un țipăt ușor, un „I” lung și frumos. I l-a scris în palmă, iar el l-a repetat...

„Inceț-inceț, văzul începe să-i fie suplinat tot mai bine de... degete. Cercetările efectuate de specialiștii de la Universitatea din Cluj, pentru care Vasiliță a trezit un interes cu totul deosebit, au ajuns la concluzia că Vasile Adamescu gîndește și cu ajutorul degetelor miinii, prin simțul pipăitului, prin intermediul căruia primește cea mai mare parte a cunoștințelor din mediul înconjurător. Tot prin simțul tactil și vorbește. Simțul acesta e strîns legat de

gîndire, care în urma bolii grele ce a avut-o, a rămas normală, nealterată...

Marea aventură a cunoașterii continuă. Vasiliță cunoaște semnele Braille și literele majuscule ale alfabetului latin, distinge deja și cifrele. Viteza de percepere e uimitoare. Răspunde oral, aproape incredibil pentru cei ce l-au știut înainte. În comunicarea cu cei din jurul său preferă de la început limba scrisă, verificându-și permanent reprezentările. Își confecționează singur obiecte din plastilină, tablă, nuiele, prin bogate contacte cu realitatea concretă și socială. Împreună cu profesoara Florica Sandu a vizitat muzee și expoziții, monumente, a cunoscut animale și păsări, a pus mâna pe unelte de gospodărie, a învățat să deosebească plantele și florile prin miros, a plecat în primele călătorii prin țară, ajungînd în cele din urmă și în Borcea, comuna natală. La Borcea, revenirea lui Vasiliță a stîrnit senzație. Uluire, Zamfir Adamescu, tatăl lui Vasiliță, a plîns. Copilul a cărui voce nu a fost auzită de nimeni mult timp își recăpătase glasul. Vorbea. Se petrecuse o adevărată minune...

...Iată-l pe Vasiliță Adamescu la Putna, vizitînd mormintul lui Ștefan cel Mare. Avea deja multe cunoștințe de istorie și citea cu sete, cu virful degetelor, inscripțiile de pe mormintul lui Ștefan cel Mare. Continuă apoi să viziteze celelalte monumente de artă feudală din Moldova. De aici pleacă spre bătrînul Iași cu biserică, Trei Ierarhi, Copoul și teiul lui Eminescu, apoi spre Piatra-Neamț și Bicăz, unde face prima plimbare cu vaporul. Aflînd despre Delta Dunării, însoțit de profesoara Florica Sandu, pleacă într-o nouă vizită. Constată că Delta Dunării e un raf de păsări și pești. Se plimbă pînă seara târziu prin canalele deltei, calcă plauri plutitori, studiază atent stufii, iar seara se-ntoarce frînt de oboasă acasă, unde gazda pregătise mîncăruri tradiționale ale deltei.

1960, Vasiliță Adamescu avea 16 ani. Făcuse progrese aproape incredibile. La Universitatea din București începea o importantă sesiune științifică. A prezentat și profesoara Florica Sandu, îm-

O fotografie-document: La Liceul de nevăzători din Cluj-Napoca a venit unul dintre renumiții defectologi ai lumii, sovieticul Mesceriakov, care a dat o înaltă

apreciere rezultatelor obținute. În prim plan, profesoara Florica Sandu, alături de elevul Vasile Adamescu. Fotografia datează din anul 1960.

preună cu elevul său. Face demonstrații teoretice și practice. Toți cei prezenți sînt fascinați. Nivelul de cunoștințe la care a ajuns elevul Vasile Adamescu e incredibil!

„Cazul Adamescu” depășește granițele psihopedagogiei românești. Spre Cluj-Napoca încep să se perinde delegații de surdo-tiflologi din diferite țări ale lumii: din China, U.R.S.S., Iran, Franța, R.D. Germană, Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, Iugoslavia și altele. Apresiasi sînt unanime: o realizare de excepție!...

...1962, Elevul Vasile Adamescu a ajuns în clasa a VI-a. O clasă corespunzătoare clasei a IV-a de la școlile generale. Se poate comunica cu el în scris și oral, se orientează în spațiu, știe foarte bine ce-nseamnă geografie, istorie, societate, om, cinste și onoare. A venit timpul ca după ani îndelungați de muncă profesoara Florica Sandu să se pensioneze totuși. Și nu era simplu. A iubit neînchipuit de mult munca, iar cazul copilului Adamescu o captivase de-a binelea, întinerind-o cu foarte mulți ani. O dorea despărțirea, însă era mulțumită că realizase chiar mai mult decît își propusese, atunci, în 1956, când ceruse să se ocupe personal de acest cel mai greu caz din istoria Școlii de nevăzători din Cluj-Napoca. A plîns. Mai amînase o dată pensionarea cu trei ani. Acum, trebuia totuși să se despărță, și-i era greu. Îi părea rău și lui Vasiliță. A plîns și el...

În viața lui Vasile Adamescu începea o etapă nouă. Era deja demutat. Începea etapa în care rolul profesoarei Florica Sandu era preluat de un colectiv de profesori conduși de Gheorghe Stancu, un alt model de dăruire, pasiune și devotament. Dar marea vis și marea satisfacție a profesoarei Florica Sandu n-aveau să se-nterupă. A fost mereu și continuă să fie și astăzi aproape de Vasile Adamescu, bucurîndu-se de fiecare succes al său. Și chiar dacă a plecat să-și trăiască anii bătrîneții la Brașov, lingă o soră a ei, schimbul de scrisori și de vizite cu Vasile Adamescu, cea mai mare izbîndă a vieții sale de dascăl timp de 40 de ani, continuă. Citind cîteva din scrisorile adresate anul acesta de Vasile Adamescu profesoarei pensionare Florica Sandu, m-a impresionat finalul lor, aproape mereu același:

„Sărut mina cu deosebit respect și stimă, al dv. fost elev, care nu vă uită niciodată și care vă rămîne profund recunoscător pentru totdeauna. V. Adamescu”.

La mulți ani, Florica Sandu! Și fie-ne și nouă îngăduit să repetăm cuvintele pe care, la sfîrșitul fiecărei scrisori, Vasile Adamescu le asterne cu atîta căldură... (Va urma)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Drumul spre abatorul din Adjud nu e pavat, cum s-ar crede, doar cu bune intenții

Adjudul nu-i un oraș prea mare; 14 000 de suflete. Unul dintre acestea este cel al pensionarului Ion David, 67 de ani, fost într-o vreme chiar șef de stație la gara Adjud, a cărei importanță la calea ferată este desigur știută. De cînd a ieșit la pensie, Ion David a trecut la organizația de cartier și, de aici, ales șef al unei echipe de control al oamenilor muncii confirmat de organizația locală a Frontului Unității Socialiste și de Comitetul orașenesc de partid. Cu drept de control asupra hotelului din oraș și, mai nou, după mai multe demersuri, asupra activității abatorului de carne. Înarmat cu asemenea atribuții, ca și cu o legitimație în regulă, Ion David și echipa sa (Milea Bară, Nicolae Șerbănescu, tot pensionari, vecini cu Ion David) pucerd în ziua de 28 iulie 1978 la efectuarea primului control în noua unitate. Observă cu această ocazie, în paranteză fie spus, că precedentă echipă de control nu mai venise pe la fața locului tocmai din 21 martie, lucru care poate ar fi putut fi trecut cu vederea, dacă nu s-ar fi cunoscut că fostul șef al abatorului izbutise într-un timp relativ scurt să delapidaze o sumă de aproape opt sute de mii, motiv pentru care lipsește acum pentru mai multă vreme din oraș (cam vreo 17 ani). Dar, cum-necum, primul control se încheie normal, precizînd și lipsa deloc minoră a unui frigider din dotarea unității, necesar mai cu seamă pe timp de vară. Cîteva zile mai târziu însă, conformîndu-se dispoziției legale, „echipele vor efectua control trimestrial sau ori de câte ori consideră necesar”, Ion David și echipa sa revin la abator. Este ziua de 11 august, în jurul orei 17. În ușa abatorului se află

o dubiță, purtînd numărul 31-VN-1839, aparținînd se pare spitalului din Adjud. De această dată, șeful unității se impotrivesc formal controlului, spunînd că este ora de închidere și că n-are chef să se lungească tocmai atunci cu formalitățile. În legitimația lui Ion David scrie, negru pe alb: „În conformitate cu prevederile Legii, referitoare la organizarea și funcționarea controlului obște (între timp denumirea s-a schimbat în „controlul oamenilor muncii” — n.n.), unitățile controlate sînt obligate a pune la dispoziție datele necesare, a da lămuririle cerute și a lua măsuri operative pentru valorificarea cit mai deplină a propunerilor și sesizărilor făcute de echipele de control obștine”. Șeful abatorului (de fapt, după titlatura oficială, a „punctului de lucru” Adjud, din cadrul Întreprinderii de industrializare a cărnii a județului Vrancea), pe numele său Herman Ozias, nu are nici cea mai mică intenție de a se conforma acestor dispoziții, invitînd întreaga echipă să treacă pe la el într-o altă zi.

Drept pentru care Ion David caută să facă publică întimplarea.

După părerea noastră, ceea ce a contat în primul rînd în desfășurarea acestui conflict a fost afrontul personal suferit de pensionarul Ion David. Nesuportînd așa ceva, echipa de control a început să deschidă ochii mai atent spre abator, unitate care nu se află dealtfel decît la cîteva sute de metri de casele celor trei pensionari. Drept urmare, cu ochii ațintiți spre curtea abatorului zile întregi, Ion David a alcătuit o listă nu chiar așa de scurtă, cuprinzînd toate mașinile venite în preajma unității între 15 iulie și 7 octombrie. Sînt aproape 50 de numere

de mașini înscrise pe această listă, care desigur nu se vrea a fi fără lipsuri. Dealtfel, nici noi nu vom reproduce decît parțial această listă. Deci, cu 1-VN... sînt numerele 950, 1662, 1800, 1757, 1931, 2224, 3546, 3711, 4389, 4798, 5005 etc. Și, de aici, ce reiese? „Din verificările efectuate — l se răspunde lui Ion David în adresele organelor de anchetă economică — nu s-a stabilit că numitul Ozias Herman, responsabil Abatorului Adjud, ar sustrage carne. Dealtfel nici dv. nu puteți proba cele reclamate”...

Între timp, trecînd totuși cîteva luni de cînd Ion David ni s-a adresat găsîm la fața locului o situație oarecum diferită. După mai multe cercetări, responsabilul a fost înlocuit. Se vorbește despre consum de alcool și lipsuri nemotivate de la serviciu. Se insistă, mai cu seamă, asupra inabilității sale, dovedită în momentul în care a dat pe ușă afară o echipă de control al oamenilor muncii. Organele locale au încercat să ni-l descrie pe Herman Ozias drept un om serios, muncitor, fără prea multe lipsuri în activitatea sa, dar care, iată, a fost nevoit să plătească tribut unei ambiții bătrînești ușor desuetate, în fine, hai tovarășe, să nu mai insistăm în direcția asta, o mai fi greșit omul, să-l luăm capul pentru asta?! În ceea ce-l privește pe fostul responsabil al abatorului, acesta ne declară că ar avea de gînd nici mai mult nici mai puțin decît să-l dea în judecată pe Ion David pentru denunțare calomnioasă. După cum probabil bănuim, în urma conflictului, de la 11 august pînă în prezent la unitatea incriminată n-a mai avut loc nici măcar un singur control, în fapt — însăși echipa amintită fiind aproape pe cale de desființare. Pensionarul Ion David ne-a mărturisit că Nicolae Șerbănescu „s-a lăsat”, văzînd că trece atîta vreme pentru a se lua o măsură, iar pe Milea Bară nu-l mai lasă nevasta să se mai vîre în asemenea istorii, de pe urma cărora se mai poate alege și cu vreo belcă, mai ales acum că se aude și de-o judecată,

Nimic însă, absolut nimic despre numerele și proprietarii de mașini de care am amintit. Cum o asemenea tăcere nu are de obicei nimic bun în ea, ne-am hotărît s-o arătăm. Deci, după datele aflate de la Inspectoratul județean al miliției, mașinile citate aparțin, între alții, următorilor: Naftolea Ozias (din Panciu, tatăl fostului șef de abator), Neculai Turcu (electrician, fiul șefului bazei IRIC, care aprovizionează abatorul, mașină „Opel Rekord” 1700 L), Radu Paraschiv (contabil, șef de aprovizionare la I.A.S. Pufești), Nicolae Băilă (dr. veterinar, șef de fermă la Pufești), Gabriel Pitulac (din Focșani, chibiț și drucăr de fotbal, avînd însă în Adjud doi frați, unul șef al depozitului de cherestea, celălalt șef al unei gogoșerii), Vasile Dună (din Panciu, maistru de reparatii auto, mașină „Ford Taunus” 17 M, prieten intim cu Herman Ozias), Ion Arion (muncitor la carmanerie, venînd la abator desigur cu treabă, dar și cu „Dacia” sa personală), Aurel Jipa (gestionar la un centru de legume și fructe, domiciliat în comuna Garoafa „cunoscut” al miliției), Gheorghe Voineag, Alexandru Velcea, Alexandru Dulgheru și așa mai departe. Unii domiciliatii în comune, precum Străoane sau Măicănești, majoritatea proprietari de mașini „Dacia” 1300, mai puțin cele două autoturisme de import citate, ca și IMS-ul gestionarului de la I.L.F. Or, întrebarea care se pune — ar fi trebuit pusă, ar putea foarte bine fi pusă în continuare — este ce căutau toate aceste mașini pe un drum care nu duce în altă parte decît la abatorul orașului? Ce căutau la abator sau în jurul lui oameni avînd domiciliu, ocupații sau inelețniciri atît de diferite, aparent fără nici o posibilitate de factor comun?! Sînt întrebări cărora încă nu le-a răspuns nimeni, tocmai pentru că nici nu a încercat nimeni să le pună. Poate, în sfîrșit, le va răspunde cineva.

DUMITRU GRAUR ■

La o sesiune ordinară a Adunării Generale a Națiunilor Unite, atenția tuturor celor care urmăresc evoluția vieții internaționale este reținută în chip firesc de rezultatele de fond ale reuniunii forului mondial.

Opinia publică este informată cu regularitate asupra numeroaselor activități ce se desfășoară sub auspiciile Națiunilor Unite. Principalele probleme dezbătute în numeroasele ședințe ale O.N.U. sunt larg cunoscute nu numai în cercurile diplomatice, ci și de către masele largi de pretendenți, interesate în cunoașterea aprofundată a evenimentelor internaționale. Un fapt cu mult mai puțin cunoscut este acela că la baza oricărei reuniuni internaționale a O.N.U., precum și a activității sale curente, se află o impresionantă cantitate de documente cu circulație oficială. Pentru a oferi o idee concludentă asupra acestui aspect, se cuvine să precizăm că, la nivelul ultimului an, O.N.U. a editat un număr de 500 milioane pagini (unități reprezentând un nomenclator de documente de cele mai diferite categorii, care puse cap la cap ar înconjuța pământul la ecuator de patru ori).

Printre acestea un loc important îl ocupă procesele verbale ale celor peste 7 100 ședințe ținute de-a lungul unui singur an la New York, Geneva și la sediile regionale ale Comisiilor economice ale O.N.U.

În plus, serviciile de presă ale O.N.U. difuzează zilnic press-releases care acoperă activitățile complexe ale organizației, fiind distribuite delegațiilor statelor membre precum și celor peste 300 de corespondenți de presă și radio permanenți precum și celor 750 corespondenți temporari.

Potrivit practicii, documentele O.N.U. sunt editate în limbile de lucru — engleză, franceză, spaniolă — în care sunt difuzate absolut toate documentele, indiferent de însemnătate sau volumul lor, iar în limbile oficiale — engleză, franceză, spaniolă, rusă, chineză, arabă — apar toate documentele oficiale ale Adunării Generale și ale organelor subsidiare. Din decembrie 1974, în baza unei hotărâri a Adunării Generale, cele mai importante documente ale forului plenar se publică și în limba germană.

Dincolo de aspectele cantitative legate de documentația O.N.U., atenția este reținută în chip firesc de aspectele calitative ale utilizării acesteia ca mijloc esențial de reflectare a pozițiilor celor 151 state membre ale O.N.U. în toate problemele incredintate competenței instituției mondiale. În acest context, pe primul loc se situează declarațiile făcute de șefii de state și guverne, precum și de miniștrii de externe ai statelor membre în fiecare an, la ședințele plenare ale Adunării Generale. Pentru exemplificare, reamintim că în anul 1970 la jubileul de argint al Adunării Generale a O.N.U. (a XXV-a aniversare a existenței sale) au luat parte 44 șefi de state și guverne, 2 vicepreședinți, 4 prim-miniștri adjuncți și 92 miniștri de externe, delegația română fiind condusă de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Din „laboratorul” Națiunilor Unite

Discursurile rostite în plenara Adunării Generale și în Comisia I (politică) sunt reproduse în extenso, iar cele ținute în celelalte 6 comisii funcționale sunt rezumate în procese verbale și incluse în documentația oficială a fiecărei sesiuni.

La cererea statelor membre, Secretariatul O.N.U. editează de asemenea importante declarații guvernamentale, unilaterale, bilaterale sau multilaterale pe care le difuzează în întreaga lume ca materiale oficiale supuse examinării în cadrul diferitelor puncte de pe ordinea de zi a reuniunilor O.N.U. În acest sens, reamintim că un mare număr din declarațiile solemne comune semnate de țara noastră la cel mai înalt nivel cu alte state au fost publicate ca documente oficiale ale O.N.U. la cererea guvernului român și a guvernelor statelor prietene semnatare ale declarațiilor menționate.

Astfel pînă la 1 decembrie 1978 au fost difuzate ca documente O.N.U. 29 declarații solemne comune semnate la cel mai înalt nivel de țara noastră cu diverse alte state.

Un capitol de sine stătător în documentația O.N.U. îl ocupă răspunsurile transmise de guverne la cererea secretariatului general al O.N.U., în conformitate cu prevederile unor rezoluții ale Adunării Generale sau ale altor instituții mondiale. Vom aminti, pentru exemplificare, doar câteva din răspunsurile transmise de România la O.N.U. în ultimii ani, printre care: „Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale (3 septembrie 1975); „Poziția României în problemele dezarmării” (30 octombrie 1975); „Poziția României cu privire la întărirea rolului O.N.U.” (3 noiembrie 1975); „Hotărârea Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 9 mai 1978 privind poziția României în problemele dezarmării și, în primul rînd, ale dezarmării nucleare” (22 mai 1978).

Secretariatul O.N.U. publică lunar un index al tuturor documentelor intrate în patrimoniul său (în ultima vreme indexurile se întocmesc cu ajutorul computerelor în care acestea sînt clasificate alfabetic, pe subiecte și pe țări). Identificarea documentelor este facilitată de aplicarea consecventă a unor simboluri care le diferențiază cu claritate între ele. Astfel, de exemplu, discursul tovarășului președinte Nicolae Ceaușescu la Sesiunea a XXV-a jubiliară O.N.U. din 1970 îl găsim în procesul verbal A/PV/1872 (lit. A arată că este vorba de un document al Adunării Generale, PV este simbolul pentru procese

verbale în extenso, iar 1872, numărul de ordine al ședințelor la care s-a rostit discursul).

Documentele din Comisia apar sub simboluri diferențiate cu indicativul „SR” care provine de la Summary Records (proces verbale rezumate).

Documentația cu caracter economic (rapoarte, studii, situații statistice etc.) întocmită de Consiliul Economic și Social (ECOSOC) se publică sub indicativ „E” urmat de anul în care apare documentul și de numărul de ordine al înregistrării documentului în cauză, iar Consiliul de Securitate își publică documentele sub simbolul „S” precedat de numărul de ordine. Sistemul simbolurilor facilitează identificarea documentelor care altfel ar deveni imposibilă, datorită titlurilor foarte lungi, iar uneori chiar identice, pe care le poartă deseori documentele. La categoriile de documente amintite mai sus se mai adaugă o cantitate importantă de note, studii, circulare elaborate de însuși Secretariatul O.N.U., în care lucrează circa 18 300 persoane, din care 5 760 numai la sediul O.N.U. din New York. Cele mai importante documente ale O.N.U. sînt puse și în circuitul comercial.

Din toate documentele emise de O.N.U., cel puțin cite un exemplar se distribuie guvernelor și bibliotecilor deținătoare din toate statele membre. Același sistem de difuzare este folosit pentru cele 53 centre de informare ale O.N.U., printre care figurează și cel de la București, înființat în anul 1970.

Consultarea curentă a totalității documentelor O.N.U. reprezintă o operație deosebit de complexă. Acest aspect a preocupat organizația încă din 1945, găsindu-se soluția prin editarea unui anuar; ultima ediție apărută anul acesta se referă la evenimentele din 1975. În peste o mie de pagini, anuarele O.N.U. rezumă, an de an, principalele activități ale organizației, într-o formă accesibilă, dar riguros științifică, incluzind, de asemenea, prețioase indicații bibliografice care înlesnesc cercetările mai aprofundate pe orice temă.

O.N.U. dispune de o importantă bibliotecă cuprinzând peste 400 000 lucrări de mare valoare documentară din toată lumea, fiind încadrată cu 160 persoane. Biblioteca primește un număr impresionant de publicații; pentru exemplificare este de menționat că într-un singur an fondul ei s-a îmbogățit cu 13 963 cărți diferite, 116 250 documente O.N.U. și 142 147 documente emanând de la guverne și alte surse. În fondul de cărți al Bibliotecii O.N.U. există numeroase lucrări românești, principalul loc ocupându-l opera tovarășului Nicolae Ceaușescu — 15 volume în română și toate edițiile lucrărilor sale publicate pînă acum în limbile oficiale ale O.N.U.

Purtătoare de mesaje politice ale statelor membre, instrumente care conspăunesc expres pozițiile convenite în comun de state, documentele O.N.U. au o mare însemnătate pentru mai buna cunoaștere reciprocă între țări și popoare. Ele îndeplinesc o funcție utilă prin expresia concretă pe care o dau punctelor de vedere oficiale ale statelor, ele oglindesc soluțiile la care se ajunge în urma unor dezbateri aprofundate și înlesnesc, prin aceasta, cooperarea internațională în cele mai diverse sectoare ale activității umane. Documentele O.N.U. reprezintă, în ansamblu, o adevărată cronică a istoriei contemporane, iar fără cunoașterea lor este imposibilă înțelegerea evoluției diplomației multilaterale de-a lungul ultimelor trei decenii.

NICOLAE CHIROIU ■

Calitatea armelor

Industria lumii se străduiește să realizeze mărfuri de cea mai bună calitate. Cu cât prind ele mai ușor la clienți, cu cât sînt mai căutate, cu atât beneficiile întreprinzătorilor sînt mai mari. Ce poate însemna calitate în cazul unei mărfi din toate punctele de vedere... specială? O marfă numită armament. O marfă în adevăratul înțeles al cuvîntului. Cu valoare și valoare de întreținere. Care valoare de întreținere, înțelegi ce înseamnă!

Arme. De calitate. Aplicînd cunoscuta definiție a calității mărfii la acest nefast produs al civilizației umane reiese că o armă cu cât ucide mai mult, mai ușor și mai repede, cu atât este mai bună calitate. Știați că o armă cu adevărat de calitate este „umană”? Fabricanții și-au pus la lucru inteligența și au descoperit asemenea arme. În sensul că sînt nedure-roase. Nici nu simți cînd mori! Nu au, prin urmare, numai calitatea de a ucide. Arme. Produse ale minții omenești, chințescentă a evoluției tehnologice a umanității într-un domeniu pe care însă interesele suprem al victii îl refuză. Arme produse de oameni pentru a ucide oameni. Tot mai eficiente.

Cunoscuții cercetători H. Kahn și B. Bruce-Briggs de la Institutul Hudson consideră că prin 1980 ar putea fi creată, grație progreselor fizicii subnucleare, o armă avînd ca principiu de bază particule și subparticule nucleare. Puterea sa? Un miliard tone trinitrotoluen! Adică de circa 1 000 de ori mai mare decît a tuturor bombelor folosite în cel de-al doilea război mondial. Dacă un asemenea monstru nuclear ar exploda la o altitudine de 150 km — spun experții — teritoriile unor țări întregi s-ar transforma în cimitire radioactive. O singură „experiență” și... „a fost odată, demult, un continent numit Europa...”

Și asta nu-i tot! Intrecerea continuă. Ziarul american „Christian Science Monitor” a aflat că se pot crea dispozitive explozive dintr-un element mai greu decît uraniul. O asemenea încărcătură, de dimensiunea unui banal glonț, va putea fi utilizată de o armă portabilă. Așa mic cum este glonțul acesta însoțit, care din fericele încă n-a fost fabricat, poate distruge un oraș de mărimea cetății universitare Harvard. Sau Cambridge. În comparație cu asemenea anticipări de ultimă oră ale științei și tehnologiei mondiale, bomba cu neutroni pare o joacă de copil!

Exemplele pot continua. Arme pe cât de sofisticate, pe atât de scumpe și ucigătoare. Bombe cu gene, arma etnică, arma psihotropă, mijloace de luptă cu infrasonete, arma laser, care se bucură de o denumire pe potrivă destinației sale — „raza morții” — și multe-multe altele. Competiția nu se oprește aici. Continuă și în sectorul armelor așa-zis convenționale. Adică tunuri, tancuri, reactoare, distrugătoare, mitraliere, tot mai moderne, mai eficiente, chiar dacă n-au încărcătură nucleară. Care tot moarte înseamnă.

Paradoxal este că fabricanții de moarte au răspunsuri pregătite la întrebările adresate de tot mai treaza conștiința a umanității. De ce atîtea arme? De ce atîtea pregătiri pentru o moarte care nu vine decît o dată? Răspunsurile sînt cam așa: „Este vorba de o strategie a intimidării, a finerii la respect, a descurajării”. Deci, armele, vezi bine, nu sînt fabricate pentru a fi folosite. Și, în fond, producția de armament poate fi considerată o industrie ca oricare alta. Asigură locuri de muncă, 60 de milioane de oameni participă la fabricarea armamentelor. Printre ei, zeci de mii de oameni de știință. Minți strălucite, specialiști din elita savanților lumii. Din care, din păcate, se pare că avertis-

mentul lui Einstein — „în lumea contemporană nu poate exista știință fără conștiință” — a fost spălat. Savanții. Cuvînt care stîrnete respect. Dar nu pentru cei ce au devenit „pontifex maximus” oficiînd în templele ultradotade ale morții, nu pentru cei ce slujind religia lui Hades jertfesc pe altar înșăși omenirea.

Cu secole în urmă, marele Leonardo da Vinci a renunțat la proiectul unui vehicul submarin la gîndul că ar putea fi folosit în scopuri militare. E amănă utarea. Uneori e binefăcătoare. Și totuși nu îndeamnă pe nimeni la reflecții această istorică renunțare?

Ei bine, motivațiile expertilor în arme merg mai departe. Cu un cinism stupefiant se vorbește despre necesitatea apărării de eventuale primejdii a valorilor milenare ale civilizației umane. Nu e cam bizar? Ce ar însemna, să zicem, Acropole sub ocrotirea rachetelor „Polaris”? „Trebuie să existe modalități mai inteligente de a apăra valorile civilizației decît transformarea unor regiuni în zone nelocuite și iradierea a generații întregi de oameni”, spunea Lord Chalfont. Și există. ECHILIBRUL PACII, NU AL TERORII. Ajutorarea, nu amenințarea cu forța. Neamestecul în treburile interne, nu ingerințele în viața politică, economică sau socială.

„În om, afirma Aurelio Peccei, directorul Clubului de la Roma, cu toate că omul este acum o uriasă cazarmă. El este în esență agresiv, egoist și miop, dar nu întotdeauna asemenea măsură încît să se sinucidă” — continuă el.

Sînt — ai! — arme suficiente pentru a ucide o țară. Și pe cei morți. A cita oară?

Cine aru... prima bombă LA GUNOI?! Ar fi încă... celui mai frumoase competiții. Să aruncăm bombele cit mai departe de OM. El este și va fi! O competiție a calităților umane. A perfecțiunii morale spre care de secole tindem cu toții. Cine?

IOAN ROȘCA ■

Mondo umano?

Confirmări sau infirmări?

Într-adevăr, așa cum bănuisem, chiar și în ultima zi din 1978 a mai apărut ceva semnificativ despre cele două asasinat care au zguduit America deceniului trecut. În cele 17 pagini ale raportului preliminar alcătuit și dat publicității de Comisia specială a Camerei Reprezentanților pentru anchetarea circumstanțelor asasinării lui John Fitzgerald Kennedy și a lui Martin Luther King se afirmă că este vorba de rezultatele unor comploturi și, ca urmare, se cere Departamentului Justiției să-și reconsidere concluziile și să decidă dacă trebuie inițiate noi anchete. Cum se vede, în ambele situații, este vorba de concluzii oficiale ce zdruncină din temelii (și chiar compromit) pe cele vechi la fel de oficiale dar contestate vehement (cel puțin în cazul lui J.F.K.) încă din momentul anunțării lor.

Este un motiv în plus pentru a zăbovi mai mult asupra principalelor fapte care au dus la ultimele dezvăluiri. Totuși, ele n-au reprezentat un adevărat șoc, dacă nu pentru specialiștii măcar pentru opinia publică. Încercînd să găsească răspuns acestei constatări mulți publiciști s-au întrebat dacă situația nu se datorează faptului că, în fond, proaspătul raport preliminar nu face decît să confirme ceea ce mulți — specialiști, zariști, oameni simpli etc. — au crezut și susținut de mult pe baza unor anchete, analize și argumente proprii. Sau că infirmările conținute în concluziile respective nu fac decît să introducă o adevărată doză de realism și luciditate în anchetele propriu-zise asupra tragicilor evenimente din America anilor '60.

Dealtfel, au fost și sînt prea multe fapte cunoscute (vorbind doar de cele cunoscute deja) în legătură cu aceste asasinat: împușcat; împușcat?; sinucideră; sinucideră?; accident; accident?; dispărut; dispărut?; boală; boală? Cam acestea sînt formulele care au fost folosite, pînă la jumătatea anului 1977, în cazurile a 33 de martori (implicați direct sau indirect în problema asasinării lui Kennedy) care și-au pierdut viața în circumstanțe neelucidate. Este, evident, un număr prea mare și credem că de aceea două importante publicații străine — „The Sunday Times” și „Welt am Sonntag” — scriau că „probabilitatea ca moartea tuturor acestor martori să nu aibă nici o tangență cu asasinatul președintelui este incredibil de mică — 1 la 100 000 de miliarde” (!!). Cum asupra identității marturilor respectivi ne-am oprit într-un precedent almanah, acum ne mulțumim să arătăm că, așa cum a apreciat ulterior și Comisia specială a Camerei Reprezentanților, incriminării membri ai „President's Commission on the Assassination of President Kennedy”: „au reținut ca adevărat un ansamblu de fapte care, în contextul lor matematic, sînt extraordinar de întîmplătoare”. Așadar, a fost infirmată teza la care Comisia Warren a lucrat zece luni s-o definitiveze într-un raport de 900 de pagini însoțit de 26 volume de anexe. Pe cit de multe aceste pagini, ele aveau eludări importante. Analiza benzii magnetice din momentul atentatului, despre care s-a știut la timp, a dovedit că un al treilea foc de armă (întrucît s-au tras patru) a nimerit limuzina prezidențială și că aparținerea unui alt trăgător decît presuspusul Oswald. Raportul complet al comisiei speciale va avea 40 de volume, iar despre el, Louis Stokes, președintele Comisiei, arată că „va detalia legăturile lui Oswald cu alți concetățeni”. Probabil va da amănunte și despre faptul că el se cunoștea bine cu Ruby și că ducea o viață intensă și nicidecum singuratică. În plus, sînt criticate Departamentul Justiției, F.B.I., C.I.A., serviciile secrete și Comisia Warren intrucît, în ordine: nu au asigurat o pază corespunzătoare lui „J.F.K.”, nu au condus în mod adecvat ancheta privind asasinatul și nu au luat în considerare toate piste posibile, inclusiv ideea complotului.

Așadar, se confirmă teza complotului sau se infirmă concluziile fragile, dealtfel, de la început ale Comisiei Warren?

DUMITRU CONSTANTIN ■

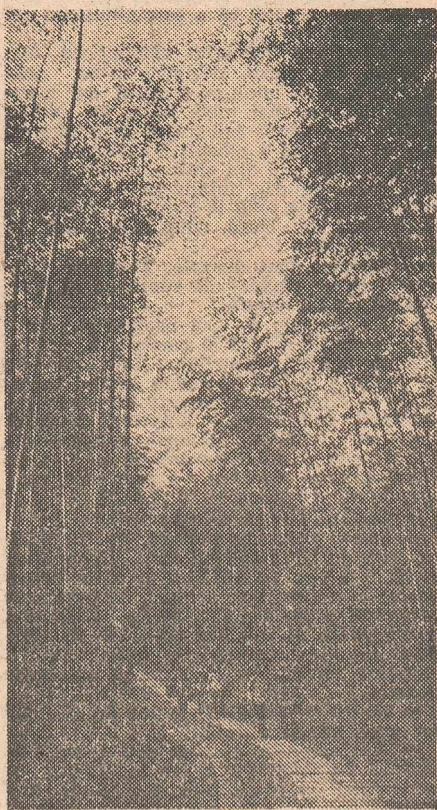
Păsări, traulere, polci

Din cele 120 de specii de păsări și păsărele bune de ochit pe ramurile și rămurelele continentului nostru, consiliul de miniștri al mediului înconjurător, ținind de Comunitatea economică europeană, a acceptat — la 19 decembrie 1978 — ca doar 71 să fie bune de împușcat pe teritoriile Comunității. Nu mai e voie să împuști vrăbiile. E interzis să trași în cinzezi și vulturi regali, în lebăda sălbatică și șoimul pelerin, în borza albă și flamengul roz. După o lungă discuție s-a convenit ca și ortolanul atât de zgomotos să fie protejat și să țipe cât vrea, cum vrea și unde vrea. Trebuie să fi fost o discuție interesantă — aceea în jurul dreptului la viață al vrăbiei și al pitpalacului. Nu știu ce a rămas cu ciocănitorele. În pădurea mea de viață, ele au drepturi inalienabile. Ciocirliile însă n-au scăpat. Vinătorii francezi și italieni au dreptul să le ochească și să le atirne, după ucidere, la oblic. Nu încapă îndoială că există argumente serioase în sprijinul vrăbiilor și în defavoarea ciocirliilor. Aș vrea să le cunosc în detaliu, cu atât mai mult cu cât o voce secretă aud cum imi șoptește că o asemenea listă a păsărelelor apte sau inapte de o protecție umană nu e cu nimic mai puțin importantă pentru spiritul nostru de europeni decât pagina din „Le Monde” (29 noiembrie 1978) consacrată „fortelor nucleare în 1980” în care se cercetau „puterea variabilă de distrugere”, „progresele încărcăturilor explozive” și îmbunătățirea preciziei rachetelor care au ajuns să înteaască nu cu aproximația inițială de 2 km, ci cu una de doar 200 metri, ceea ce, să recunoaștem, e altceva, atât pentru turturelele din est cât și pentru turlele catedralelor gotice din vest. Progresul continuu și mai bine lipsă, în această direcție ar duce, desigur, la abolirea punctelor cardinale cât și la abolirea listelor de păsări care pot fi împușcate sau nu pe toate continentele.

În acest domeniu — al armamentului — același consiliu de miniștri al mediului înconjurător a fost, se pare, mult mai decis și mai eficient decât numeroasele comisii care se ocupă sistematic și inutil cu armele oamenilor, uitând sistematic și de oamenii, și de trecerea timpului, și de păsărele lumii. S-au operat „tăieturi” adânci în arsenalul vinătoare: sînt interzise avioanele și automobilele din care împuști confortabil zburătoarele; n-ai voie să mai vinezi cu aparate electrocutante, cu explozibile, cu arme semiautomate, nici cu plase gigantice. E interzis să folosești pe post de momeli și hăitași orbi, păsări vii pentru a vîna alte păsări vii — hotărîre chiar admirabilă și plină de sugesții pentru vinătorii pur umce și puringe. Cum ar arăta hăituielile printre bipezi, printre icari, fără șpioni, fără fumători, fără atîția și atîția hăitași orbi, dacă nu cu ochii în patru? Visez de întii ianuarie.

Nînce afară, viscoletele crunt, pe Marea Baltică elicoptere daneze salvează oamenii unui trauler sovietic, un cargobot polonez salvează marinari danezi și suedezi, un petrolier grec ia foc lîngă coastele spaniole, 200 000 de tone de aur (neaur, dar aur!) încep să curgă în Atlantic, francezii din Golful Gasconiei tremură pentru țărîmul lor, un qer cumplit se abate peste Europa de la Londra pînă la Ural, Willy Boskovski, cu floare la butonieră, dirijează pentru a 25-a oară concertul de Anul nou al Filarmonicii din Viena, milioane de europeni urmăresc la televizor polca lui Johann Strauss, „La vinătoare”, din orchestră un tip serios se ridică și traqe din cînd în cînd, conform partiturii, cu pușca, amuzînd lumea, în aplauzele publicului el îi dă dirijorului o pîlărie cu pană de vîntor, mari avalanșe se anunță în Alpii Austrieci dar toată orchestra cîntă cu o plăcere de-ți vine să plîngi polcile lui Johann Strauss, oameni care milne își vor cînta Pastorală și „a cincea”, o destînlui, nici o incompatibilitate între Beethoven și Strauss, între cîmpile înghetate sub același viscol, o Europă, Europă a păsărelelor care înghetă acum în qer, sub turle de biserică, sub streșini de muzee, în păduri vîeneze, ne trebuie oare un frig, un frig polar, ca să înțelegem mai adînc decît în orice dezghețuri, mereu deziluzionate, ce este solidaritatea unui vals, a unei „Dunări albăstre” blocate de gheturi, a unei salvări dintr-o furtună de zăpadă?

RADU COSAȘU ■

Muntele de jad

Hangiou în oglinda Lacului de Vest

...Multe îl vor fi încîntat pe messer Marco Polo în „nobilă cetate Quinsay, ceea ce vrea să spună pe franțuzește Cetatea Cerului, cea mai frumoasă din lume”, capitala dinastiei Sung de Sud, actualul Hangiou — al cărui renume a bătaitorit mai bine de trei sute de ani marele „drum al mătăsii” ce unea Extremul Orient cu Orientul Apropiat și Europa; căci mătasea chinezească era căutată cu o tinăre înfrigurare de bătrînul continent încă din timpul Imperiului roman. Și dacă, într-una din scrisorile lui, sintem martorii uimirii ce l-a cuprins la vederea aceluia oraș întins pe „o sută de mile” și împințit cu cele douăsprezece mii de păduri de piatră „atît de înalte încît îngăduie trecerea unei corăbii mari” — nobila cetate fiind clădită pe apă și impresurată de apă — trebuie să înțelegem din această descriere cam fantezistă că în ochii vajnicului explorator răsărea deodată, ca într-o miraculoasă pictură pe mătase din cele multe pe care le va fi admirat la Hangiou, un fel de Veneție a Orientului: venețianul acesta vedea ceea ce privea cu ochiul interior al îndepărtatei sale patrii. Și poate tot de aceea, de cupat dintr-o memorie a lagunelor, Lacul de Vest îi va fi apărut drept „giuvaerul orașului”, imensă piatră de jad scîldată în ceturi difuze, înconjurată de piscuri conice de unde norii ies ca un abur fin, un „Lago di Como” chinezesc pe care imaginația lui nostalgică împingea în lentă plutare spre qer — într-o „slavă stătătoare” aidoma gondolelor dogilor venețieni — luxoasele procesiuni de bărci lăcuite multicolor legîndu-se meditativ către un invizibil pavilion de porțelan

afiat pe Colina Solitară, una din cele trei insule scîldate în lac sau în parcul „Luna de toamnă pe undele liniștite”. Oricum, mărturia sau „depoziția” exaltată a venețianului merită a fi reținută din pricina acestei strînse împletiri dintre real și fabulos, fantezie și realitate, adevăr palpabil și tremur părelnic, ireal, al ănui vis de mătase.

Căci adevărul Hangiou-lui rămîne cuprins într-o astfel de iluzie durabilă devenită realitate printr-o pictură pe mătase, perpetuată, repetată de multe secole tot așa cum, într-o anume noapte de august, an după an, luna de pe cer își aruncă șaptesprezece chipuri în oglinda întunecată a Lacului de Vest.

„Și mai arăta pomenita scrisoare a venețianului visător, în niște rînduri în care vezi bine cum deodată se trezește cealaltă identitate a sa, de negustor, că în cetate se aflau douăsprezece soiuri de meșteșuguri diferite, și pentru fiecare meșteșug sint cite douăsprezece mii de case, unde locuiesc meșteșugarii; și în fiecare casă sint cel puțin zece lucrători; în altele douăzeci și, în sfîrșit, în altele patruzeci. Unul dintre aceste „soiuri”, bătrîn ca și ceaiul „ochii dragonului” — arbustul cu viață cea mai lungă deși, mitologic, piersicul este copacul longevității, fratele măslinului grecesc — este meșteșugul mătăsii, acesta vechi cit trista legendă a fetei prefăcute în fluture pictată de mii de ani pe oglinda aburită de melancolie a Lacului de Vest de toți îndrăgostii care și-au lăsat chipurile furate de undele-i tremurătoare.

În atelierele imperiale de la Hangiou vor fi lucrat pe timpul dinastiei Sung de Sud mii de fete: din minile lor arse de prea multe visuri neîmplinite o luau pe „drumul mătăsii” brocarturile, catifelele, damascurile, pinzele fine ca aripile fluturilor în care credinței populare dintr-o vechi legendă a Lacului de Vest i-a plăcut să vadă sufletul zburător al îndrăgostitilor eliberați astfel de sub tirania tuturor barierelor: variantă chineză a eternei povești despre Romeo și Julieta...

...Reorganizată după Eliberare, modernizată din temelii mai ales în anii din urmă ai Chinei populare, fabrica de mătase din Hangiou n-a încetat să caligrafieze în multe din cele peste o mie de sortimente, noi și noi variante ale acolorași legende care plutesc, zine de mătase străvezi, pe apele lacului liniștit de la Hangiou.

...Privesc îndelung peisajul mirific de abur albastru, „paradisul terestru” al Lacului de Vest suspendat pe mătasea diafană de Hangiou: în pinza de vis, transparentă, prînd să vislească tragic aripile fluturilor din legendă, peste pagodele cu clopotei și pavilioanele de porțelan ce plutesc pe încetoșatele ape verzi se rotesc, muzical, caravanele somptuoase ale păsărilor Phoenix în timp ce galbena geozie a crizantemei „zori de primăvară” se topește în lenta vislire, ca o îmbrățișare, a rosului singeriu din „ochii dragonului”. Și iată, ca prin farmec, fantezicele păsări își potolesc bătaia aripilor în mătasea ca o iluzie foșnitoare pe cînd umbra tragicului chiparos, suspinînd ușurat, încremenește cernit în mozaicul de lîngă Pavilionul crizantemelor...

...Între tablou și natură, între oricare mătase chinezească și oricare Lac de Vest va exista totdeauna, aici, tensiunea nelămurită a acestui transfer: pictura, arta, pare că tînde să se restituie sau să se adauge naturii în chipuri necunoscute, mai pure, muzicale, spălate de milul primitiv într-un exces de purificare a materiei întrevăzută mereu printr-un strat de apă limpede și liniștită, împozitoare și liniștitoare... Natura întregă ne-a privit astfel cu ochiul său adînc și senin, ca suflul chinezului, din mătasea Hangiou-lui scîldată în straturile de apă limpede al Lacului de Vest — imensă oglindă a grădinilor suspendate pe tîrîmuri și care, la rîndul lor, îl repetă într-o profuziune de mici ochiuri de apă mătasoase, pure, enigmatice într-un dialog al reflectării ce nu se mai sfîrșește...

...Căci, din nou, pictura pe mătase ieșită din minile gînditoare ale fetelor din Hangiou nu este, la rîndu-i, decît reflexul unei milenare mentalități colective, al unei voințe emblematică, de a proiecta tabloul, sau ideea, sau norma în natură, potrivit unui program de transfigurare, unui scenariu ordonator: natura se vede astfel consimțind la scenografie și obligată să „joace” într-o regie fabuloasă. Nicăieri nu este mai potrivit, mai propriu ca aici să se vorbească despre dramaturgia naturii... Divertisment? Nicidecum, căci, pe lîngă încarnarea la scara naturii a vechii înțelepciuni care obligă întregul să se recunoască în parte, se afirmă astfel cu o putere nicăieri întîlnită geniul prelucrării, smulgerea regnurilor din monotona lor somnolență soldîndu-se cu cele mai neverosimile metamorfoze. Dacă s-a putut spune că pe cerul chinez și zborul păsărilor este un zbor stilizat, cu aceeași îndreptățire se poate vorbi despre arhitectura aerului sau vegetalizarea mineralului pînă la incredibile moliciuni catifelte, într-atît nimic din ceea ce există nu scapă geniului neliniștit al metamorfozelor, supremă formă de eliberare, de purificare și spiritualizare a materiei. Inertă de la „rădăcina” oricărui lucru pare, practic, învîșă iar fervoarea cu care scena și ecranul acestor ultimi ani reiau vechi legendă a nesfîrșitelor metamorfoze ale Regelui Maimuțelor aflat mereu într-un război, al înocenței înțelepte, cu forța inertiei și a judecăților ne confirmă, în felul său, noul marș lung al unui popor întreg spre transformare și continuă modernizare.

Căci scenografia „artistică” de care vorbeam depășește spectaculosul grădinilor dramatizate astfel încît un spațiu limitat dă impresia nelimitării, a infinitului, spre a urmări, în plan național, o riguroasă valorificare a naturii. Nu numai bucuria dar mai ales nevoia stringentă de a crea și de a lărgi spațiul, de a-l smulge mării sau muntelui a inventat această impresionantă „artă” a prelucrării, a metamorfozării, știința de a regiza, de „a pune în scenă” spațiul, pămîntul și apa, lumina și aerul: comuna populară Lacul de Vest întînsă (!) pe un masiv muntos cu două virfuri nu este altceva decît efectul fizic al acestei miraculoase prelucrări arhitectonice a naturii denumită astăzi „metoda Taceai”. Este o intruchipare actuală a milenarului proverb chinezesc: „În China pămîntul nu se ară, ci se sculptează”. Cîteva mij de țărani au cucerit aici, pas cu pas, pămîntul ceaiului verde, „furîndu-l” din trupul costeliv al muntelui, smulgîndu-i pielea de piatră, de la poale spre virf, ca unui dinozaur antediluvian. A apărut astfel un „munte de jad”.

Pe terasele serpuitoare tăiate în munte tronează, ca niște Buddha de jad, rotundele tufe de ceai.

...Și iată cum „giuvaierul” văzut de Marco Polo, imensa piatră de jad a Lacului de Vest, s-a cățarat pe cele două piscuri conice din care norii ies ca un abur fin: acești munți cauri au fost orbi priyese gîtați lumea prin lentilele de jad verde ale „ochilor de dragon” — milenarul ceai long-îi. Cine și unde a mai văzut lacul astfel reflectat de munte?

C. STANESCU ■

Expozițiile de artă românească prezentate peste hotare în ultima vreme au beneficiat de prezența unor opere reprezentative, precum și de aportul unor specialiști calificați care au reușit să pună în evidență direcțiile semnificative ale plasticii contemporane.

La Roma, la „Centro d'Arte La Bitta” au expus 4 pictori din generația de mijloc: Constantin Bleandea („Zbor”, „Flori”), Virgil David („Pești”, „Dunărea”), Viorel Mărginean („Primăvară”, „Arbori”), Ion Pacea (serie de naturi statice).

La Montreal, Biblioteca publică a găzduit o amplă expoziție de pictură și grafică în cadrul căreia au prezentat lucrări cei mai de seamă artiști amatori, în număr de 35, creația acestora constituind o vie mărturie a simbiozei dintre tradiția milenarelor noastre arte populare și a celei culte. Deși stîngați în modul de a picta, artiștii amatori fac adesea o artă de un dramatism intens și un umor bine dozat. Subiectele sînt luate fie din bogatul nostru trecut istoric, fie din peisajul cotidian și din munca de zi cu zi.

Dan Hatmanu a expus la Roma și la Veneția o selecție dintre cele mai reprezentative lucrări ale sale, dintre care se remarcă ciclurile „Iași de ieri și de astăzi” („Casa lui Alexandru Ioan Cuza”, „Teatrul Național”), „Pictori contemporani din Iași” („Mihai Cămăruț”, „Val. Gheorghiu”, „Francisc Bar-

tok”, „Dimitrie Gavrillean”), „Iași amintirilor” („Plata Unirii”, „Palatul culturii”), „Om și sentiment”, „Autoportrete”, „Sport”, „Peisaje din Iași”. În Sri Lanka, la Galeria de artă din orașul Kandy a fost deschisă expo-

Arta plastică românească în lume

ziția „3 pictori români contemporani”, în cadrul căreia Teodor Botis, Ion Popescu-Negreni și Liviu Suhar au prezentat o serie de lucrări din ultima lor perioadă de creație.

Prezentată la Aby Bibliothek din Arhus (Danemarca), expoziția „Pictori români contemporani” a poposit apoi la Helsingor Bibliothek din Copenhaga și după aceea în Suedia și în Norvegia. Selecția cuprinde lucrări semnate de Francisc Bartok, Sabin Bălașa, Constantin Bleandea, Ion Gheorghiu, Se-

ver Frențiu, Aurel Nedel. Expoziția a oferit publicului din țările nordice, mai puțin familiarizat cu arta românească, o vie imagine a căilor și tendințelor momentului plastic.

La „Centre Culturel du Marais” din Paris este deschisă pînă la 4 februarie a.c. o amplă expoziție intitulată „Roumanie” în cadrul căreia sînt prezentate opere de pictură, sculptură, artă populară (ceramică, costum, obiecte, scoarțe și covoare), icoane, cărți. Catalogul prezentat în excelente condiții grafice, dispune de un bogat aparat critic, numeroase ilustrații color și alb-negru, precum și de interesante texte semnate de Georgeta Peleanu, Mircea Deac și Nicolae Ungureanu. Dintre lucrările expuse se remarcă: „Bal mascat în atelier” de Theodor Aman, „Bilci” de Ioan Andreescu, „Anemone” de Ștefan Luchian, „Paznicul de la Chailly” și „Ioan Andreescu la Barbi-zon” de Nicolae Grigorescu, „Culesul merelor” de Theodor Pallady, „Peisaj din București” de Lucian Grigorescu, „Casă la țară” de Gheorghe Petrascu, „Scaun pătrat” de Constantin Brăncuși, toate din patrimoniul Muzeului național de artă al Republicii Socialiste România. Alături de acestea, lucrările de sculptură și pictură semnate de artiști contemporani (Ovidiu Maitec, Horia Bernea, Ion Pacea, Ion Bitzan, Ion Gheorghiu).

NICOLAE N. RADULESCU ■

După cum se știe, la începutul sezonului trecut, echipa de fotbal Progresul a trecut sub patronajul unuia din cele mai puternice întreprinderi bucureștene, îmbogățindu-și nu numai numele, ci și posibilitățile. Numai că, în ciuda așteptărilor și spre dezamăgirea suporterilor, echipa din doctor Staicovici, cindva una din fruntașele campionatului, și-a continuat declinul, încheind turul pe locul 12 în seria a II-a a diviziei B! Încercînd să pătrundă în intimitatea echipei, Ovidiu Ioanifoiaia a discutat, zilele trecute, cu antrenorul principal al formației, inginerul Viorel Popescu.

— Tovarășe Viorel Popescu, de la bun început, aș dori să precizăm un lucru. Credeți că suporterii Progresului vă simpatizează sau nu?

— Ce-i adevărat, da. Avem relații bune, de înțelegere și colaborare. Ceilalți, falși suporterii, nu se dau în vînt după mine! Dealtfel, ca să fiu cinstit pînă la capăt, n-am fost prea iubit nici ca jucător. Am jucat, vă rog să rețineți, peste 200 de meciuri în divizia A, iar ultimii 7 ani l-am petrecut la Progresul. Dar publicul, o anumită parte a lui, nu m-a iubit!

— Așa-i. V-ați gândit oare de ce?

— Sincer fiind, cit am jucat, n-am prea avut timp să despic firul în patru, fiind ocupat cu pregătirea. După aceea, m-am tot gândit și răsîndit, dar n-am găsit nici un răspuns mulțumitor. Poate că felul meu, de fotbalist bătaios și temperamental, n-a plăcut tribunelor, cum n-a plăcut, la vremea lui, nici Vasile Zavoda, jucător căruia publicul, nu încapă nici un dubiu, i-a dat mai puțin decît merita! Dealtfel, fundașii dreapta, îmi vine în minte un alt exemplu, Cornel Popa, n-au fost niciodată prea agreeți. Jumea fiind puțin înțelegătoare cu un post atît de îngrat, poate cel mai greu dintr-o echipă.

— Cred că ceva dreptate aveți, dar ce vă încalzește că eu v-oo dau, cînd publicul vă fluieră copios! Apropo, suporterii susțin că, avînd un alt antrenor, Progresul s-ar fi comportat mai bine! Ce părere aveți?

— Ce-i care aruncă toată vina pe mine, greșesc! Ei nu știu, sau se fac că nu știu, o multime de lucruri.

— Puteți fi mai concret?

— Firește. Cînd am început lucrul la Progresul, în ziua de 13 iulie 1976, venind de la F.C.M. Giurgiu...

— O clipă! Ce-ați mai antrenat pînă la Giurgiu?

— Echipa mică, I.T.B., C.P.L.-Pipera și F.C.-Pantelimon, etape foarte utile din punct de vedere al uceniceii. Nu sinteți de acord că, spre a cînta pe un Stradivarius, trebuie să începi cu o vioară de 3 poli?

— Frumos spus. Pentru că vorbiți așa bine, vă rog să continuați. Cînd ați început lucrul la Progresul...

— Am avut la dispoziție, cu totul și cu totul, 9 jucători! Rezultul erau pe plecate, Dragu la Galați, Tevi la Dinamo, Iliescu la Steaua, Georgehe Ștefan la Scornicești, Giron, mai știu eu unde. Dealtfel, Tevi și Iliescu, plecați au rămas, jucătorii primii în schimb, Sandu Gabriel și Bulancea

Încotro, Progresul — Vulcan?

de la Dinamo. Gînfăleanu și Anghel Marian de la Stăuca, compensînd puțin sau deloc lipsa foștilor titulari. Personal, ar fi bine să se știe și asta, n-am fost de acord cu transferurile, în condițiile respective, dar clubul n-a putut, mi s-a explicat, mai mult. În plus, Sandu Gabriel a primit drept de joc abia din etapa a cincea, iar ceilalți mai mult n-au jucat, din cauza valorii scăzute. Apoi, ca să continui, avînd stadionul în renovare, ne-am pregătit pe unde-am găsit loc, ba pe UREMOAS, ba pe Granitul și, din același motiv, am disputat primele etape de campionat pe Dinamo. Una peste alta, am jucat, în tur, numai 5 partide pe terenul nostru. Am acumulat, ca bilanț general, 15, puncte și, dacă n-am fi pierdut la masa

„Ce-i care aruncă toată vina pe mine, greșesc!”

verde meciul cu Autobuzul, ele ar fi fost 17, poate suficiente, îndrăznesc să afirm, ținînd cont de toate aceste circumstanțe și, mai ales, de faptul că echipa s-a încheiat din mers. Dar să revin. Începînd pregătirile mai tîrziu, n-am mai găsit nici o stațiune liberă de Valea Prahovei, drept pentru care ne-am antrenat la București, preocupîndu-ne totodată să facem rost de ghetă și de tricouri! Noroc că noua conducere a secției, inginerul Vlad Bădulescu de la G.S.M.C. Vulcan, s-a descurcat bine luînd ghetă de la „Pionierul”, tricouri de la „Crinul” și așa mai departe, ca să aibă echipa cu ce juca! După aceea, renunțîndu-se la cițiva jucători, la Libra, la Ploșcaru, la Moraru și la Sandu Ion, m-am văzut obligat să promovez, uneori forțat, o serie de juniori, pe Rămurescu, pe Runcănu, pe Săndoi, altfel talentați, dar încă necoțiți pentru o întrecere atît de dură cum e divizia B, în care, în provincie, ești adesea silit să sari peste minge ca să scapi cu piciorul întreg! Neavînd altă soluție, am apelat la Iordache, cu care am venit de la Giurgiu, fotbalist pe care, imediat, publicul l-a luat în primire.

— De ce?

— Pentru că îl vedeau pe Iordache și se gîndeau la Tevi! Datorită lui, am căzut din nou în dizgrația publicului. Dacă-aș fi avut pe cine pune în loc, aș fi pus, dar de unde?!

— Mai aveți ceva de completat?

— Cînd ne pusesem oarecum pe picioare, prin încadrarea lui Sandu Gabriel în linia de fund, 6 jucători au fost chemați să-și satisfacă stagiul militar, lăsîndu-ne din nou descoperiți. Și uite-așa, am dus-o din ghinion în ghinion.

— Mi-e teamă că exagerați, dar vă prieste. Care credeți că a fost ghinionul cel mai mare?

— Pierderea meciului cîștigat cu Autobuzul. Suporterii, desigur, m-au arătat din nou pe mine cu degetul, dar n-am avut nici cea mai mică parte de vină! Federația a trimis telegrama prin care ne anunța că Popa a adunat 3 cartonașe galbene, o persoană din club a primit-o simbută la prînz dar, luîndu-se cu alte treburi, n-a ajuns pînă la hotelul „Astoria”, lîngă Gara de Nord, aducînd-o abia în pauza meciului!

— Mergem mai departe. Tovarășe Popescu, cu ce gînduri ați venit, pe 13 iulie, la noul loc de muncă?

— Cu dorința, de fost progresist, de a face o echipă tînără și combativă, capabilă să vizeze promovarea. Dar, înainte de toate, a trebuit să redau lotului încrederea în sine, căci Progresul terminase lamentabil campionatul anterior, pierzînd acasă cu Prahova Ploiești, retrogradată după aceea, și fiind surclasată, cu 7-0, de Electroputer Craiova, o garnitură, nu-i așa, de mîna a doua în divizia B.

— Credeți, sincer, că ați reușit?

— Într-o oarecare măsură, da. În orice caz, atît eu cit și colegul meu, Victor Mafteuță, am pus tot sufletul și toată priceperea în redresarea echipei, operațiune care, îmi asum toate riscurile afirmației ce va urma, nu s-a bucurat decît de sprijinul conducerii secției de fotbal, cea a clubului privind cu indiferență eforturile noastre.

— Să nu mi-o luați în nume de rău, dar nu prea păreți autocritic!

— Am greșit și eu, dar nici n-am fost ajutat! La Alexandria sau la Medias, de pildă, nici un conducător n-a însoțit formația!

— La alte echipe cum se procedează? — Parcă dumneavoastră nu știți?! În provincie, nici un arbitru nu pune singur piciorul pe peronul gării.

— Pricep unde bateți. Progresul a avut probleme speciale de arbitraj?

— O sumedenie. La Medias, la Giurgiu și la Plopieni, ca să dau primele exemple venite în minte, cavalerii fluierului au ținut, făcînd, parte gazdelor. Ba mai mult, la București, în meciul cu Slatina, arbitrul a făcut tot ceea ce i-a stat în putință ca să-i ajute pe oaspeți, între altele, dîndu-le un penalty inventat la scorul de 3-3.

— Cu ce sentimente vă pregătiți să întâmpinați returul?

— Am convingerea că echipa va ieși din împas, urmînd să apară primele roade ale unei pregătiri despre care îndrăznesc să spun că a fost și va fi temeinică. Vom juca 10 meciuri în București, urmînd să întîlnim, acasă, pe mai toate primele clasate, pe Scornicești, pe Plopieni, pe Alexandria, pe Petrolul. Ne-am propus, ca obiectiv final, ocuparea unuia din primele 5 locuri. Sint sigur că-l vom respecta.

— Îmi place optimismul dumneavoastră! Aveți ceva de transmis suporterilor?

— I-aș ruga să fie mai înțelegători. O echipă, în care numai Giron, Sandu Gabriel, Apostol și Marica au o experiență mai bogată, nu se face cit ai bate din palmă. E nevoie de timp și de răbdare.

— Cit timp și cită răbdare?

— Un singur an. Vi se pare mult pentru construcția unei echipe?

— Ziarul „Sportul” a scris, nu o dată, despre faptul că dumneavoastră i-ați incitat pe jucători spre durități. Aveți ceva de replicat?

— Poate că, uneori, m-am lăsat pradă temperamentului, dar nu le-am cerut niciodată băleților să joace dur. Bărbătește, da, dar asta e o altă chestiune. Numai că, din păcate, vorbele mele au fost răstălmăcite.

— Sper că nu veți zice așa și despre acest interviu!

Time-out

● Din primele știri ale anului sportiv 1979, remarcăm victoria obținută de Carmen Bunaciu la Cambridge, Statele Unite, 2:01.20 pe 200 yarzi spate, cea dintîi izbîndă a unui inotător român dincolo de Ocean. ● Cu meciul Steaua — Dunărea 7-3, a fost inaugurat modernul patinoar acoperit din Galați, care va găzdui nu peste multă vreme partidele din grupa secundă a campionatului mondial. Pentru rivna de care au dat dovadă în încheierea lucrărilor, constructorii și forurile sportive gălbăne merită sincere felicitări. ● Îi informăm pe această cale pe colegii de la ziarul „Sportul” că parcul din centrul orașului Buzău, în apropierea căruia se află stadionul echipei Gloria, se numește, dintotdeauna, Crîng, nu Zăvoi! E drept că parcul și stadionul din Rîmnicu Vilcea se cheamă Zăvoi, dar asta pare să fie altă căciulă în altă traistă! ● Făcînd pe-reche cu americanul Stewart, Ilie Năstase, clasat al 17-lea (!) în ancheta de sfîrșit de an a Asociației presei sportive române, a jucat din nou excelent, respectivul cuplu ajungînd în finala competiției mondiale indoor W.C.T. ● Aflăm, cu oarecare întîrziere, că profesorul petroșencan Mircea Pascu, fost vicepreședinte al clubului Jiul, a renunțat, sau a fost determinat să renunțe, la fotbal, ocupîndu-se în prezent, cu excelente rezultate, de tenis. Cunoșcînd seriozitatea și competența profesorului Pascu, avem convingerea

că, îndepărtîndu-l, fotbalul din Valea Jiului n-a avut decît de pierdut. Altfel zis, fiecare doarme cum își așterne. ● Cițiva atleți români, Natalia Mărășescu, Fița Lovin, Ilie Floroiu și Paul Copu, se află, de citeva zile, în țara lui Peter Snell, ca invitați ai federației de specialitate din Noua Zeelandă. ● Sintem în măsură să vă aducem la cunoștință că noul antrenor al echipei de fotbal Universitatea Craiova se numește Valentin Stănescu. E aproape sigur că el va fi secundat de fostul internațional Ion Oblemenco. ● Două grupări românești de rugbi, Grivița Roșie și Rapid, au întreprins, în ultimele zile ale anului trecut, fructuoase turnee în Franța. Fiecare a susținut cite 3 meciuri. Grivița le-a cîștigat pe toate, Rapid a pierdut unul. ● După comentarii prestigioasei reviste „Tennis Magazine”, româncă Virginia Ruzici a ocupat locul 6 în ierarhia celor mai bune jucătoare din lume în 1978. ● Semnalăm prezența în lotul olimpic a tînărului atacant buzoian Radu Gheorghe. Crescut la Steaua, dribler de mare finețe și sprinter de clasă, extremul sting al Gloriei merita din plin atenția selecționeților. Noi îl așteptăm cu încredere. ● Un outsider, Rulmentul Brașov, face furori în divizia națională de handbal feminin. După 3 etape, continuă să fie neînvinșat! ● O precizare primită din partea lui Ștefan Covaci, vicepreședinte al F.R.F. și antrenor al echipelor naționale, cu privire la statutul tehnicienilor numiți în fruntea loturilor reprezentative. Ei, ne-a asigurat Ștefan Covaci, vor stabili com-

ponența echipelor, răspunzînd integral de pregătire și rezultate, federația avînd numai rolul de a îndruma și coordona. Asadar, mină liberă noilor veniți! Sintem curioși să vedem ce-o să iasă. ● Ne folosim de ocazie spre a mulțumi cluburilor C.S. Trgovîște, Steaua, Dinamo, Petrolul, Șolmii Tarom, Gloria Buzău, Olimpia Satu Mare și Rapid, precum și tuturor celorlalți persoane din perimetrul fotbalului nostru, antrenori, conducători, jucători sau simpli suporterii, care au considerat că această pagină merită urări de succes și de bine pentru noul an. Mulțumindu-le, le dorim un 1979 mai sportiv, mai bogat în bucurii.

„Sprinterul” din imagine nu-i altul decît tînărul Octavian Corneliu, pilier în echipa de rugbi Steaua. Internațional cu un singur meci în reprezentativă țării, unul singur, dar pe Parc des Princes, Octavian Corneliu speră să revină, în viitorul sezon, în vederea selecționeților. Pentru asta, e convins, va trebui să muncească mai mult și mai bine.

Catalogul (III)

Cu locul șase încep controversale. Dinamo năpârlește, spun cronicarii, adică își schimbă stîlul. Dintr-o echipă cu extreme care îl serveau pe balerinul Dudu Georgescu, proprietar a două Ghetă de aur și dispărut din clasașmentul golgheterilor, din motive explicabile și inexplicabile, formația din Ștefan cel Mare s-a transformat într-una de tip tehnic, aflată abia la începutul ei, un fel de Arsenal românesc în faza cînd bătrîna formație revenea în prima divizie a Angliei, după o eclipsă. Se încearcă un joc mai complicat și roadele se văd încă de pe acum, deși, la drept vorbind, strălucirea de altădată, greutatea unsprezecelei dinamoviste au dispărut cu totul. Dinamo are două piese puternice, cam uzate ce-i drept, dar încă funcționînd cu regularitate: Cheran și Dinu. Baza sunt tinerii, multă vreme ignorați, cum ar fi Ghiță (care a și început să îmbătrînească), Augustin, Vrinceanu și neînțeleșul Tălnar, după mine o foarte bună extremă care nu este ajutat. Nici Custov nu e un jucător de lepadat, dar deocamdată despre el nu putem vorbi decît cu referiri nu prea dese la jocurile bune făcute. E puțin, foarte puțin, dacă ținem seama de trecutul glorios al acestei formații. Aducerea profesorului Dima în Ștefan cel Mare nu știm dacă va rezolva problemele tactice ale acestei echipe în care Nunweiler încă bijbie. Părerea noastră este că un alt antrenor ar face mai mult cu totul pe care-l are la dispoziție fosta noastră campioană. Deocamdată, un 6, dat cu îngăduință, reflectă valoarea exactă a acestei formații.

Locul al șaptelea este ocupat de S.C. Bacău, echipă care, și ea, „avea totdeauna probleme la această dată, în ce privește acumularea de puncte (fie vorba între noi, de la 18 la 15, cit ar Corvinul, aflat pe locul 15, nu sint decît 3 puncte) dar asta-i altă căciulă! La Bacău, Traian Ionescu, cu un lot aproape anonim, și îl rodat de multe ori, dar negăsiind soluțiile cele mai bune, începe să capete personalitate. Aici știința fotbalistică a antrenorului predomină, și suntem siguri că vara viitoare va găsi pe băcăoani, oricum, în prima jumătate a clasamentului. Aici, un Cărpucel, un Vamanu, un Soșu, un Chitaru asigură un schelet solid acestei echipe de viitor. Un 6+ este foarte indicat.

Olimpia Satu Mare a ajuns pe locul al optulea într-un mod destul de misterios. Cine a văzut-o la București încasînd cinci goluri de la Sportul studențesc nu poate să pună pe seama zăpezii și a frigului, fotbalul jucat. Jucătorii buni s-ar putea numi: un Sabou, un Kaizer, un Kun II, un Helvei, un Bot și un Smarandache, ca să nu mai amintesc de Georgescu (care ca și Kun II n-a prea jucat) ar constitui o garanție că Olimpia nu este o echipă oarecare, dar rezultatele contradictorii mă pun pe gînduri. Ce buget o avea echipa asta și cine o simpatizează atît de mult? Un 4 ar răsplăti destul eforturile sătmărenilor.

Pe locul nouă se află Universitatea Craiova, echipă în care multă lume vedea în urmă cu trei ani o prezență de talie europeană. Totul garanta acest lucru. Cițiiți citeva nume: Lung, Ștefănescu, Beldeanu, Balaci, Donose, Crișan, Cămătaru, Marcu și mai tinerii Ungureanu, Purima, Gologău, Irimescu, Cîrțu, Ciobanu; iată, aur ca la turci! dar dezagregarea și lipsa de autoritate a conducerii clubului au dus la ruina unei echipe de mare viitor. Să ai o linie de mijloc: Beldeanu, Balaci, Donose, după părerea noastră cea mai bună din țară; să ai o înaintare: Crișan, Cămătaru, Marcu; să ai un Ștefănescu și un portar ca Lung, iată o marfă greu de găsit! Și-atunci, ce se întîmplă la Craiova? Se întîmplă că și de data asta Piticul a avut dreptate cînd a arătat cu degetul carențele morale ale unor jucători pe care nu vreau să-i numesc, vinovați-de viață nesportivă, ba chiar de pertracțări, ca să nu le spun altfel, cu „inamicul” din teren. Delu și Oană n-au reușit să redreseze corabia ciuruită de prea multe torpile și asistăm la naufragiul unui unsprezece în care au fost investite mari speranțe. Așteptăm ca, o autocritică severă a celor care au tolerat lucrurile amintite mai sus să ducă cit mai grabnic la satisfacțiile pe care nobilul public craiovean le așteaptă de multă vreme... Universitatea Craiova joacă de nota 4.

(Va urma)

EUGEN BARBU ■

P.S. Am citit cu emoție compoziția noilor loturi naționale alcătuite de federația de specialitate. Iordănescu și Dudu Georgescu au ajuns din nou în Lotul A. Probabil că în viitorii doi, trei ani se vor consacra definitiv, datorită insistenței lui Ștefan Covaci. Parcă o pensie era totuși mai bună!

Fabula tenacității

Din coroană — mindru clop —
O certa, în zori, un plop
Pe ciuperca anodină
Ce-i creștea la rădăcină.
— „Cit e cimpul de întins
N-ai găsit un loc pe-alese ?
Ce secrete interese
Te-au împins ca, dinadins,
Să răsari la umbra mea ! ?
În alt loc nu se putea ?”
Tremurind din gelatină
Grav, roșcata pâlărie
Mult pierdută-n grea minie
Plopului îi află vină
(Fără nici o circumstanță) :
„De ce-și strigă, la distanță,
Nefireasca aroganță ?”
Pregătind, perfid, măcelul
Nu-i răspunde ! Cu-n cruntare
Duce grabnică lucrare
Pînă unde-i știe țelul.
Explozând, sub glie, sporii
Inconșorâră-n gratii dure
Plopul drept la rădăcină,
Și-i smulg fără să se-nădure
Seva trupului... Iar zorii
Pentru el nu mai lumină.

...Și-a pierit plopul înalt
Sub al sporilor asalt.

Morala :

Chiar de ești de cer aproape
Reușește să te-ngroape
O ciupercă anodină
Cînd îți sapă-n rădăcină.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Dicționarul adevărilor recondiționate

- **Abecedar**
Manual după care scriem ce-am învățat în cei șapte ani de acasă.
- **Abisul**
Abisul este o groapă fără fund, care în filosofie n-are nici măcar pereți.
- **Abnegație**
Capacitatea de a face pe prostul pînă la capăt.
- **Absent**
Este absent omul care se ferește de neplăceri. De ex. : de neplăcerea de a fi prezent.
- **Abstinență**
Plăcerea sadică de a privi la cei care nu se pot abține.
- **Adaptare**
Un cântăreț de muzică populară, iubind fotbalul, adaptează astfel un cunoscut refren : „Dimineața, cînd mă scol / și văd așternutul... goooool !”
- **Apariție**
Gazonul a facilitat apariția calului, deoarece în iarba înaltă acesta nu se vedea.

MIHAI TATULICI ■

Constantin Ciosu se prezintă :

„Nu desenez mult; desenez tot timpul!”

— Cu ani în urmă erai o mare speranță a caricaturii românești. Au trecut anii și azi sînteți ceea ce se cheamă un nume. Se spune că nu rideți niciodată. Cum suportați gloria de a fi unul dintre cei mai serioși caricaturiști ?

— Să fim serioși ! N-am timp de glume.

— Aveți un palmares de-a dreptul impresionant : zece premii internaționale obținute în Bulgaria, Iugoslavia, Italia și Turcia. E drept că și în țară ați obținut trei (!), la București, la Vaslui și la Petroșani. Aș îndrăzni să precizez că premiul de la Petroșani v-a fost oferit în 1978, în cadrul Salonului tinerilor caricaturiști. Nu se știa la Petroșani că aveți frumoasă vîrstă de 40 de ani ?

— Din moment ce m-au invitat înseamnă că m-au considerat încă tînăr.

— Sînteți autorul a două cărți intitulate „101 fabule” și „Negru pe alb”, apărute în excelente condiții grafice la prestigioasele edituri Junimea și Meridiane, cărți bine primite de critică. Treceți drept cel mai prolific autor de caricaturi al ultimului deceniu. Cînd aveți timp să desenați atît și atît de bine ?

— Fiind profesor de desen la o școală din Bacău, desenez și în timpul liber. Îmi fac timp liber dimineața, la prînz și seara. Pot să spun că desenul mi-a intrat în obișnuință. Nu desenez mult ; desenez tot timpul.

— Încă din 1969 ați optat pentru caricatura fără text. După zece ani fără cuvinte, ce vă spune textul „Se mai întîmplă uneori”.

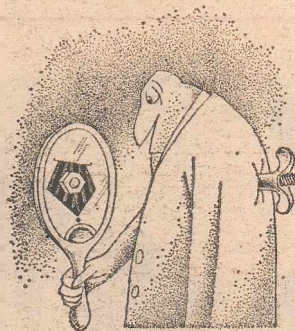
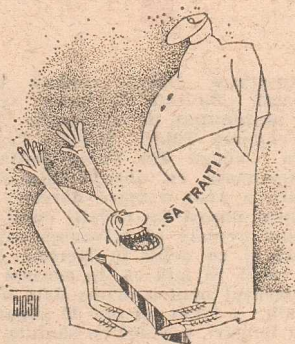
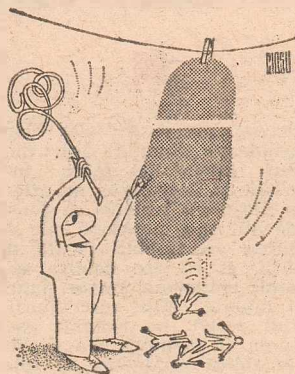
— Nimic. Ba nu, l-am întîlnit uneori adăugat de alții la niște desene de-ale mele mai incisive, ca și cum parfumul de trandafir ar ajuta cu ceva caricatura.

— În ultimii ani au apărut mulți caricaturiști tineri. Unii au idei, alții au linie, alții haz, dar cei mai mulți nu-s luați în seamă. Ce ne puteți spune despre ei ?

— Nu ducem lipsă de caricaturiști și caricaturi bune. Pe mine ce mă nemulțumește este selecția. Fiindcă, ceea ce apare în presă reprezintă caricatura românească și prin selecție i se ridică prestigiul. Dar, vă spun drept, constat cu părere de rău că oamenii de specialitate îi preferă în continuare pe veterani. Chiar dacă mulți dintre ei au făcut de multă vreme proba lipsei de har.

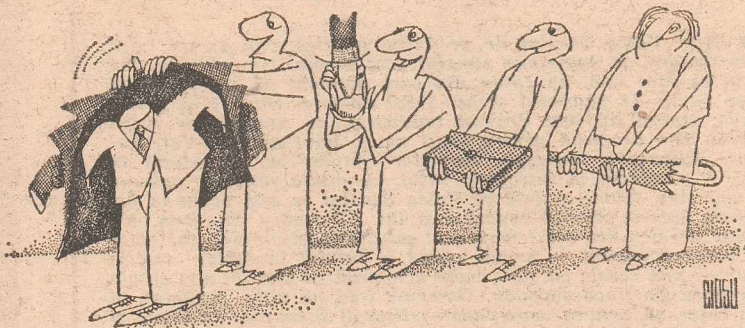
— Ce vă doriți în 1979 ?

— Aștept de mai bine de 25 de ani, mai exact din '53, cînd am debutat, și

o caut zilnic prin librării, o antologie a caricaturii românești. În zadar. Anul acesta poate apare strecurat prin presă anunțul „Editură serioasă tipărește antologia caricaturii românești”. Ar fi un pas.

I. PREDO ■

Cronica șoselei

Cascador fără voie

Dumitru Gherman din județul Cluj a reușit „performanța” de a sări cu mașina peste parapetul unui pod și a ateriza la 15 metri adîncime în albia riului Arieș. Ce-i drept, acest salt „omologat” în palmaresul accidentelor rutiere neobișnuite n-a fost dorit de pilotul autoturismului Fiat 850 care făcea exerciții de conducere auto pe drumul comunal ce leagă localitățile Mihai Viteazu și Cheia — județul Cluj, în vederea examenului pentru obținerea dreptului de a conduce autovehicule.

Se aflau, de fapt, în culpă atît mașina — radiată din evidențele județului Neamț (de unde D.G. o cumpărase) dar neinmatriculată la Miliția județului Cluj — cit și omul, pentru că permisul de conducere nu îl avea.

Autorul isprăvii nu a putut da explicații cum — rînd pe un drum uscat, „gol” de mașini, în condiții de perfectă vizibilitate — a zburat peste parapet.

Cînd a reușit să iasă din autoturismul, care în mod miraculos a căzut „în picioare”, adică pe roți, nu-i venea să creadă ochilor că e teafăr. Fetița sa, în vîrstă de 11 ani, pe care a luat-o cu mașina — ca o dovadă în plus de inconștiență — pentru a-i demonstra cit de „talentat” este în pilotarea autovehiculului, s-a ales însă cu leziuni grave: fractură de humerus, de bazin, fisura unui rinichi etc.

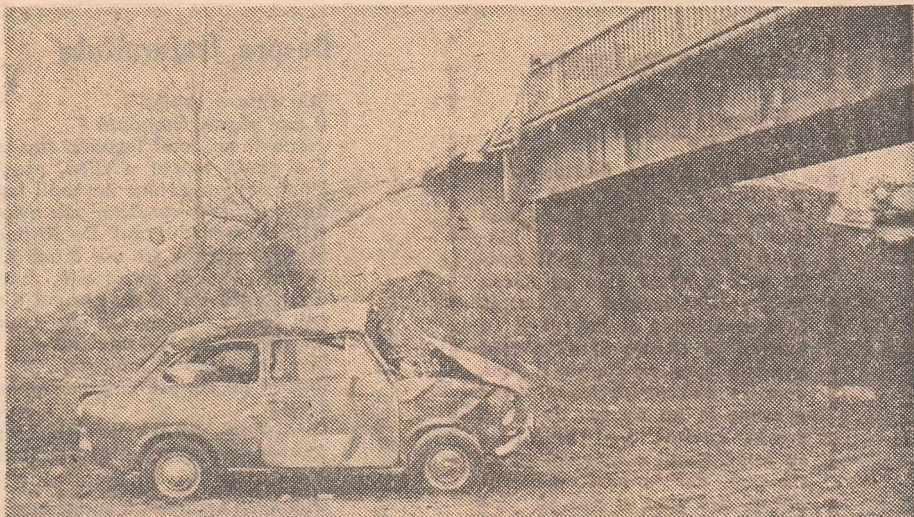
Cînd cumperi o mașină e logic în primul rînd să te gîndești cine o va conduce. Din păcate, mulți care cumpără autotur-

risme de ocazie nu-și pun elementara întrebare : pot, am aptitudinile necesare să conduc un autovehicul ? Ei procedează exact pe dos, achiziționează mașina și apoi încep să se gîndească cine o va pilota. De aci lanțul greșelilor, al slăbiciunilor. Întîi curiozitatea de a afla „performanțele” automobilului cumpărat. La început cu asistența unui „specialist”, de regulă un șofer oarecare, apoi singuri, bazîndu-se pe „talentul innăscut” în pilotarea mașinilor. Cum adică, dacă Ion sau Gheorghe din sat a reușit să devină șofer, eu nu pot ?

Mai cu seamă dacă „eroul” nostru „pregătindu-se” clandestin, reușind să cunoască comenzile mașinii, să o pornească, să o mențină pe direcție și, mai cu seamă, să realizeze un viraj, consideră că e în măsură să se prezinte la examenul de conducere. Pe deplin încrezător în forțele sale, D.G. se afla tocmai în acest proces nelegal de „autopregătire” tradus : pregătirea fără instructor a conducerii unui autovehicul.

Considerînd achiziționarea unui autoturism la fel de simplă, de banală ca procurarea unui obiect oarecare, iar pregătirea pentru conducerea lui o bagatelă, un fleac, mulți cetățeni comit o greșeală la fel de gravă ca D.G.

Este un adevăr confirmat de viață, de realitate, că pregătirea pentru conducerea auto constituie un act de mare responsabilitate socială, care poate avea serioase

implicații negative în cazul cînd este privită cu ușurință. Apelînd din nou la statistica constatăm că în 1978 aproape 200 de persoane și-au pierdut viața, iar mai mult de 160 au fost rănite din pricina conducerii fără permis — mai exact în procesul unor „exerciții” de genul celor făcute de D.G.

Necazul este că aceste încălcări ale legii au drept consecință nu numai moartea sau grava vătămare corporală a vinovaților — adică a celor ce conduc fără permis — ci și a unor oameni absolut fără nici o vină, care fie că au căzut în cursa unor invitații la o plimbare știind sau necunoscînd că

Nu-i nevoie presantă de canalii

Întelepciunea populară spune că cine fură azi un ou, mine-poimîne, în scurt timp, va fura, indiscutabil, un bou, în cele mai bune condiții. Fără îndoială că și în materie de matrapazlicuri legea progresului acționează, cine a furat oul, visează bou, va simți nevoia să scruteze viitorul, să fure mai mult, mai bine, mai virtuos și mai prudent.

Dar și legea regresului, a modestiei sau a prudenței își are rațiunile ei psihologice. Eu am văzut indivizi care, înfricoșați că au furat turme de boi sau locomotive de cale ferată, se reîntorceau la furtisaguri mărunte, ceea ce într-un limbaj mai puțin academic se numește găinării. Modestia nu-i apreciată nici în materie de escrocherii, găinării sînt priviți de sus de șacalii puși pe fapte mari. Din acest dispreț față de furtisagul mărunț, pricajit, orfan, s-a născut și un aforism care a făcut vogă la timpul lui, cum au făcut, la timpul lor, samba și twistul. Înălțați pe soclul unei mîrșăvii ample, unii au strigat dramatic și și-au exprimat clar profesiunea de credință.

— Avem nevoie de canalii, nu de li-chele ! Iată, îndrăznesc eu să spun, ne aflăm cu toții puși în fața unei false dileme. Ierarhizarea în materie de ticăloșie nu-și are rostul, e lipsită pînă și de umor. De ce-ar inspira mai multă emoție canalii decît simplită gîinării ? De ce să mă emoționez în fața unei canalii și să privesc cu ironie un simplu găinar ? În fiecare canalie se găsește un virtual găinar și viceversa. Canalii care lucrează pe picior mare, care fură milioane, duc în subconștientul său nostalgia unui coteț pe care să-l prăpădească, tot așa cum stăpînul multor cotețe furate visează în zilele de vară să devină o canalie imensă, nemiloasă, cu brațe multiple și sucursale multiple, precum o caracatiță. S-avem respect pentru cei care fură mult și bine și să privim de sus pe cei care fură puțin și prost ? Eu aș vrea ca disprețul nostru să fie profund democratic, să nu facem nici o discriminare, nici de sex și nici de sumă, să disprețuim în egală măsură și pe bicisnicul care fură un ou de rață, și pe canalii care fură un milion de lei.

TEODOR MAZILU ■

● Cunoscutul specialist orelist dr. Mihai Iubu și-a reluat activitatea la Spitalul de adulți din Cluj-Napoca, secția ORL-medicală 3. Intrarea prin strada Croitorilor.

● Recent, inginerul Valer Florea de la Întreprinderea „Emailul roșu” din Mediaș, cunoscut inventator, făcea următoarea mărturisire: „Cercetarea nu este un moft, temele alese nu trebuie să constituie figuri de stil sau metafore ale activității. Cercetarea nu trebuie făcută de dragul cercetării, ci ea are datoria să-i croceze procesul tehnologic punte sigură pentru a pași înainte. Noi, cercetătorii de la „Emailul roșu”, ne hrănim vocația și pricepera și pasiunea din problemele pe care le ridică producția, în folosul producției.” Bunele rezultate în cercetare obținute de Întreprinderea din Mediaș fac din cuvintele reputatului specialist o adevărată profesiune de credință.

● Marele dirijor Sergiu Celibidache se află din nou printre noi. Artistul de origine română, sosit duminică la ora 15,45 cu avionul de Frankfurt, a fost întâmpinat pe aeroportul Otopeni de artistul poporului Ion Voicu. Primul spectacol: miercuri 17 ianuarie la Filarmonica „George Enescu” cu un program cuprinzând: R. Strauss, Ravel, Prokofiev. (Foto: EM. TANJALA)

● La Muzeul de istorie națională și arheologie din Constanța a fost expusă macheta Monumentului funerar militar descoperit la Adamclisi (nu departe de Monumentul triumfal) ridicat în urmă cu aproape două milenii în cinstea celor 3800 de soldați romani căzuți pe câmpul de luptă în bătălia cu armata dacilor lui Decebal. După cum relatează directorul muzeului, dr. Adrian Rădulescu, „pornind de la semnificația deosebită pe care Tropaeum Traiani o are pentru istoria noastră, adevărat certificat de naștere dăruit în piatră, ce ne definește cu urmași legitimi ai strămoșilor daci și romani, se impune și reconstituirea Monumentului funerar aflat în acest perimetru și lezat, evident, de același eveniment comemorativ”. Așadar, prin rîndurile arheologilor, lecțiile de istorie ale Dobrogei continuă.

● Transcriem câteva rânduri dintr-o emoționantă „Poveste de iarnă” semnată într-un săptăminal de Gheorghe Acatriei din comuna Telega, județul Prahova: „Mihaela Neagu din Valea Doftanei, o copilă frumoasă cu obraji buclăți și ochi mari, a avut o mare durere: nu se putea juca alături de ceilalți copii de pe uliță, fiind nevoită să privească copilăria, paralizată și cu ochii în lacrimi, de la geamul casei. Și iată că, în această iarnă, ea s-a bucurat pentru prima dată de anotimpul alb: a făcut un om de zăpadă, s-a bătut cu bulgări, s-a dat cu săniuța. Toate acestea s-au datorat prof. doctor dozent Ștefan Furnică de la Spitalul județean din Suceava care, prin intervenția sa chirurgicală, i-a vindecat picioarele”.

● La cea de a zecea Expoziție națională colombofilă, concurenții din Dolj au obținut zece medalii: trei de aur, trei de argint și patru de bronz. Cele mai bune rezultate le-a obținut porumbita 68718-74 aparținând lui Gelu Gătejescu. La festi-

vitatea de premiere, doljenii premiați au cântat în cor „Una paloma blanca...”

● În ciuda eforturilor depuse de mai marii comercianți încă un restaurant se transformă de la o zi la alta într-o adevărată circumă. Este vorba de „Pietreșel” din soseaua Pantelimon, unde pe la cinci după-amiază echilibrul clienților devine o problemă dificilă, iar intrarea în restaurant este o probă de mare curaj.

● La „Nottara”, Horațiu Mălăele și Dana Dogaru joacă cu casele închise vodevilul lui Feydeau „Mița în sac”. Același lucru se întâmplă și la Teatrul Mic cu piesa „Pluralul englezesc” al „celui mai jucat autor englez de comedie” Alan Ayckbourn. De asemenea, o distribuție de zile mari: Rodica Tapalagă, Mișcă Popescu, Tatiana Yekel și alții. În sfârșit, ridem!

● Muzeul de istorie a municipiului București se

imbogățește: 465 monede din diferite epoci unele dintre ele fiind emise în timpul domniei lui Mircea cel Bătrîn, 3000 de insigne și medalii românești, o mantie de catifea din la sfârșitul secolului XIX, împodobită cu broderii și mărgele, după moda bucovineană a epocii, tabloul „Sacale pe Dimbovita” semnat de Carol Pop de Szathmari, pictat în 1909, și un plan mai puțin cunoscut al Bucureștiului de la începutul secolului XX, a cărei valoare constă în menținerea obiectivelor industriale existente la acea epocă.

● La Întreprinderea de mașini și tractoare din Craiova a fost realizată în aceste zile o nouă variantă a tractorului articular de 180 CP, destinat transporturilor grele de pînă la 40 tone, în industrie și pe șantiere. Primul tractor de acest fel a fost livrat marelui Șantier al Canalului Dunăre-Marea Neagră.

● Satul Valea Sasului de pe Tîrnava Mică este așezat între două dealuri, la marginea cîmpiei transilvane. Un sat mic, din ce în ce mai mic, un cătun din care oamenii au tot plecat la orase gonîți de pămîntul sărac. Satul dispăre. Dispăre și prima școală, tinerii au luat drumul industriei, au mai rămas cîțiva bătrîni. Din dragoste pentru locul natal, unul din fiii Văii Sasului, Alexandru Mureșan, muncitor tîmplar cu gospodărie în Blaj, și-a refăcut în întregime satul, cu multă răbdare, pasiune și, mai ales, talent, și iată că Valea Sasului se află acum în întregime într-o cameră-expoziție a lui Alexandru Mureșan. Nu lipsesc de aici, din acest muzeu al satului în miniatură, nici casa lui Șafar Augustin — prima școală și primul învățător (pe la 1830) —, nici casele cu șure vechi acoperite cu trestie, nici școala mai nouă de lângă jăgădău. Oamenii trec pe ulițe, muncesc în fața casei, ba undeva, spre capăt, întîlnești și un alai de nunță și casa miresei. Obiceiuri, indelețniciri, viața de zi cu zi din Valea Sasului plămădite cu migală și dragoste de un mare artizan: Alexandru Mureșan. (Foto: GH. AMUZA)

● În aceste zile, cînd gerul și zăpada și-au intrat definitiv în drepturi și în țara noastră la Intorsura Buzăului, trei femei-meteorologi, Maria Bratosin, Garoalina Petrescu și Cecilia Tudorache-Dobrinăș, se luptă cu nămeții, înfruntă lapovițe și vîntul pentru a efectua măsurători din oră în oră. Ultima temperatură înregistrată aici: -25 de grade. Un reportaj despre viața celor trei femei, despre munca lor, veți citi în numărul nostru viitor.

● Primele orase din lume în care România va fi prezentă în acest an cu expoziții proprii generale de maruri vor fi: Liverpool, Leipzig, Garm, Lyon. Ce și în ultimii ani, ponderea cea mai mare a expozițiilor românești o vor deține produsele industriale: mașinile unelte, utilajele de transport și construcții, utilajul petrolier, tractoarele și mașinile agricole, echipamentele, autoturismele, produsele chimice și siderurgice etc.

„Căpșă” au se dezamînte. Acolo unde în urmă cu aproape o sută de ani bucătăria românească își intra în drepturi, redactîndu-se, totodată, și cel dintîi „festin care pentru prima oră în țara noastră, a pus în evidență superioritatea produselor localităților noastre precum și produsele activității noastre industriale medallate la cea din urmă expoziție”, ieri mulțumită fostului „căpșist” Ștefan Lăzărescu, responsabil unității, a fost reînnoțită o tradiție: opt oameni care au muncit aici un sterc de veac au fost sărbătoriți pentru meritele lor, pentru talentul lor culinar, pentru rîvna lor de a ridica faima bucătăriei românești. Opt oameni au ieșit la pensie și le dăm și numele pentru a le mulțumi și noi: Ion Cristescu, Ilieca Iancu, Ghilina Cîrlan, Ion Burcea, Aneta Rotaru, Grigore Mihai, George Pulu, Nienlina Antonescu.

Pagină realizată de RĂZVAN BĂRBULESCU

Întîmplare tragică

Ludovic Kiraly, lăcătuș la Întreprinderea „Unio” din Satu Mare, în vîrstă de 39 de ani, tocmai trecea pe lângă lacul înghețat din cartierul Solidarității cînd a văzut cum se ducea spre fundul lacului un copil. Și-a scos haina și fularul și a început să se tirască pe gheața subredă spre copilul de 9 ani, care se mai vedea încă. Cînd a ajuns la un metru de copil, acesta, epuizat, s-a scufundat cu totul. Omul a încercat să se întoarcă, dar în acel moment gheața s-a rupt și sub el. N-a mai reușit să se întoarcă la mal...

„Scinteia” din 9. I. 1978

Despre fraternitate

Știa cine e copilul? Il mai văzuse vreodată? Putea fi un copil localnic sau venit în vizită — S-a gîndit măcar o clipă, pregătindu-se să moară, Dacă moare pentru un copil francez sau român Sau turc, sau maghiar, sau evreu, sau finlandez? (Noi punem întrebări. De răspuns a răspuns el.) Și dacă fiecare om are dragii lui — și are! — Și dacă are, în consecință, duhurile lui bune, Cum arată duhul lăcătușului Kiraly Ludovic (Au fost o mulțime de regi Ludovic, iar kir sau kiraly înseamnă — Dar s-ar putea să mă-nșel, Intrucît nu cunosc limba maghiară — Rege.) Cum arată duhul regelui lăcătuș, Al cu-adevărat mărețului Ludovic rege, De cînd se țira cu burta pe gheața subțire? Duhul, cu zăpadă pe sprincenele groase, Duhul trăgîndu-și aripile-năuntru Să nu-l stînjenească la tiră,

Duhul ascultînd bubuiturile ascunse ale gheții Atît de asemănătoare cu bubuitul tunurilor din soare, Duhul atît de concentrat în acțiunea lui, Duhul concentrat ca gheața...

Și haina lui lăsată pe țîrm, și fularul, Ce mai fac haina și fularul, Și copilul — copilul l-a văzut? A murit sperînd cu ochii în ochii regelui salvator, Sau nici nu l-a observat? Și noi ce mai putem face acum Plîngînd lingă patul înghețat Al fraternității? Înghețat? Nu e înghețat niciodată Locul fraternității Mai tare ca moartea, fraternitatea, Pretutîndeni luminînd, dar astăzi mai ales acolo, Lingă un lac înghețat „Lingă lacul înghețat din cartierul Solidarității.”

FLORIN MUGUR

FLACARA Redacția: București Piața Scintei 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L. Irimbus, I. Purcaru, L. Nătescu - 16 17); reportaj (Nicolae Cristache - 16 06); cultură, știință, învățămînt, sport (G. Arion, N. Ionescu - 16 18); scrisori, anchete cetățenești (Marga Nedelea, E. Seceleanu - 1787, 1606); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82 16 21); secretar responsabil de redacție (Tudor Octavian - 17 63 16 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Nicolae Arsenie - 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef - 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cîțorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export-import-presă, PO Box 136-137, telex: 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU